

Son Aboedi hoafi Son ai sürü papimarandi

Yangiri ni ngombo Hoafi ra nindou bomefeyo

¹ Horombo hondü God ai hifi nda nafi koate-yuambe Hoafi nda menjoro. Hoafi ra ai Godi ndi fikimi menjoro asu God-ane.

² Horombo hondü Hoafi ra Godi ndi fikimi menjoroane.

³ God ai Hoafi raninambo munju moatükuni ra nafimarandi, nga moai ngorü-moatükuni ngorü nafi süngure tüküfeyo.

⁴ Hoafi ra yangiri ni ngombo nimindühane asu yangiri ni ngombo ra nindou-yafe si-ane.

⁵ Si ra nimbini ranahambo si asagado, nga nimbini ra ngiri si ranahambo gabudeandi.

⁶ Nindou mamni God ai koamarheira mahu. Ahandi ndüni Son-ani.

⁷ Nindou ranaheimbo si ranahambo anihondumbo hoafomböhünda mahu. Nindou munju ai hoafi ra himboriyei hehi anihondumbo-mbirihinda yehuenjingu mahu.

⁸ Son ra si raniyupoani, nga si ranahambo anihondumbo hoafiyu-randeimbi yangiri-ani.

⁹ Si ndanana si hond-ane asu ai hifi ndanihu tüküfe haya asu nindou munjuambo si boakifoare arandi.

¹⁰ Nga Hoafi ranai hifi ndanihu menjoro. Hoafi raninambo God ai hifi nda nafimarandi,

nga asu nindou hifi ndan+hü aniboadei ranai moai ahambo fifir+horí.

¹¹ Ai ahandí ngoafi hondüna hu, nga asu nindou ahandí ngoaf+hündí ai moai ahambo fihir+horim+indei.

¹² Nga didíyei ahambo an+hondümbor+r+horühí fihimar+horambo asu ai aheimbo kamafoareandüra ai God+ndí n+morí tükümehindí.

¹³ Moai hifin+ndí moatükun+nambo God+ndí n+mor+mboyahi tüküyahindí s+hirí boag+rí ramehindí nou. Waní, nga God ai ahandí hohoan+mo süngu ahandí n+mor+mboyahi mar+hündí.

¹⁴ Hoafi ra nindoumbofe tüküfe mburamboyo asu s+hefi rmbusümo manünguwa ai ndürí adükarümbí ra hoeimar+hurí. Ndürí adükarümbí ra God+ndí n+morí mamí yang+rí ranahand-ane. Ai af+ndí hipoambore-randeimb-ani asu s+hefimbo God+mbo af+ndí moatükuní an+hondümbor nafuimaramuní.

¹⁵ Son ai ahambo an+hondümbor hoafi+mayu. Ai puküna hoafi+yundürühi yahuya, “Ro nindou ndanahamboyahi hoafi+mayahandürí, ‘Ro boatei tükündaheanda ai wandí süngu tükündüfimbui, nga aiana adükarí safí ngasündeand+reimb-ani. N+imboe ai boateifi manünguwa ro tükümeheandane,’ ” mehu.

¹⁶ Ahandí af+ndí hipoambofe raní-süngu s+hefimbo af+ndimbo aboedi+aboedi+reamuní arandí.

¹⁷ Moses+ndí warí sünguyo ah+nümbí hohoan+mo tüküme Feyo, nga hipoambofe hohoan+mo asu an+hondümbor hohoan+mo ra Sisas Kraisi+ndí sünguyo tüküme Feyo.

18 Moai nindou mamî ai-amboanî God hoeirirî, nga Godîndî nîmori mamî Afîndandî fikîmî nûngumbü ai God-ani asu ai yangîrîyu Godîmbo hoeirirî haya sîhefîmbo nafuimaramunî.

Son ai ro nindou God koamafoarirî-yahîpoanî mehu
(Matyu 3:1-12; Mak 1:1-8; Ruk 3:1-18)

19 Suda bogorî ai Godîmbo sîhou-rundeimbî bîdîfirî Rifai sîrîhündî babîdîmbo koamarî-houpura Serusarem hîninîngîru houmbo kosîmo Son sowahî tüküyafu düduyafundowöhü yahomoya, “Se dîdîyafa?” mehomondamboyu.

20 Ranîyu asu Son ai moai dîboreandî, nga weindahî anîhondümbö hoafîyuhî yahuya, “Roana Nindou God koamafoarirî Kraiss ranîyahîpoanî, nga wanî,” mehu.

21 Ranîyomo asu sîmborî hoafîyomondowöhü yahomoya, “Asu se dîdîyafa? Asu se Erasayafî?” mehomondamboyu. Asu Son ai sîmborî hoafîyupurühî yahuya, “Wanî, roana ranîyahîpoanî.” Asükaiyomo düduyafundowöhü yahomoya, “Ro Godîndî hoafî hoafîyu-randeimbî hîfandarîhurî, se ranîyafî?” Asükaiyu ahamumbo sîmborî hoafîyupurühî yahuya, “Wanî, roana ranîyahîpoanî,” mehupurî.

22 Ranîyomo asu ahambo hoafîyomondowöhü yahomoya, “Asu se dîdîyafî nîmora? Se yîhoefîmbo hoafîyafan-anîmbo asu ro hoafî ra nindou yîhoefîmbo koamarî-houmunî ahamumbo sowana semîndî homboanefî. Se sîhafî fimbo nûngumambîsafa?” mehomo.

²³ Raniyu asu Son ai ahamumbo sɨmbori hoafi yupurühi yahuya, “Ro rananahi: Nindou mamɨ ahandi yasɨmondɨ nɨmɨ wohɨ furikoate-yowohü mɨngɨyohü yahoya, ‘Bogorɨndɨ nafi aboedɨ nafɨndɨhehindɨ,’ meho, nga ro rananahi,” mehu. Horombo hoafi nda Godɨndɨ hoafi hoafi yu-randeimbɨ Aisaia rareamboyu yahurai bukambe hoafɨmayu.

²⁴ Farisi aiyomo nindou hoafi sowandümo homo-rundeimbɨ ahamumbo koamarɨ-houpura makosomo.

²⁵ Nindou ranai Sonɨmbo hoafiyomondowohü yahomoya, “Asu se Kraisiyafɨpoanɨ, Erasayafɨpoanɨ, Godɨndɨ hoafi hoafi yu-randeimbɨyafɨpoanɨ, nga asu nɨmboefɨ se hundürürandürɨ maranda?” mehomondamboyu.

²⁶ Raniyu asu sɨmbori Son ai hoafiyupurühi yahuya, “Roana hoenambo yangɨr-ane hundürɨhɨ arɨhandɨ, nga sɨhamundɨ mbusümo nindou mamɨ anüngu, nga asu seana moai nindou ranahambo fɨfɨrɨhorɨ.

²⁷ Ro boatei weindahɨ ratüpurɨya arɨhandɨ, nga nindou ranai anɨmbo süngunambo weindahɨ rande ratüpurɨndümbui. Nga asu roana nindou aboedɨ hamɨndɨyahɨpoanɨ ahandɨ su wofɨ hɨmondɨmaramüdu ra fufurɨhefembohünda,” mehu.

²⁸ Hoafi nda Betani ngoafɨhü Sodan hoe gogoanɨnɨ tüküme feyoane. Asu hɨfɨ ranɨhüyo Son ai nɨmorehɨ nindowenihɨ aheimbo hundürümarandürɨ.

Sisas ai Godɨndɨ sipsip nɨmor-ani

29 Ngorü sihi Son ai himboyuwane Sisas ahambo sowana masünuwa hoeirirühi yahuya, “Godindî sipsip nîmorî asüfu ra hoeirîhorî. Ranahandî süngu-anîmbo God ai nîmorehi nindowenihî-yafe hohoanîmo moaruwai ranahambo amboawi mbüsümbui.

30 Nindou ranahamboya hi ro siheimbo hoafiyahandürühi, ‘Nindou ai ro nîmboahani wandî süngu düdümbui. Nindou ai adükari bogor-ani, nga roana ai nahuraiyahîpoani,’ masahandürî. Nga asu ro nîngokoate-yahambe ai manüngu.

31 Asu ro moai fifirîhini, nga nindou ra didîmbei, nga asu Israerîhündî ai ahambo fifirîmbîrîhora sahehea sinî hundürü-marîhandürî,” mehu.

32 Son ai yare hoafiyundürühi yahuya, “Ro hoeirîheandanî Yîfiafi Aboedî wupufo nahurai sünambeahîndî kosi ahandîwamî pühîyo mamaro.

33 Awi ro moai nindou ranahambo fifirîhini, nga God aiyu wambo hoenambo hundürümbîrandüra yehuenüngu koarîhendîrühî yahuya, ‘Se hoeindowandanî Yîfiafi Aboedî kodî nindou ranahandîwamî nîmandoanî ana, asu ai-anîmbo aheimbo Yîfiafi Aboedînambo hundüründandürîmbui,’ mehu.

34 Yîfiafi Aboedî ahandîwamî kosi mamaro ra hoeimarîheandî asu anîhondümboanahî hoafayahî nindou nda Godindî nîmor-ani,” mehu.

*Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi
kamafoareapurî*

35-36 Ngorü si Son ai asükai ranihü ahambo süngurineri-rinandeimbi babidimbo nüngumbo Sisasimbo hoeirirane mahuamboyu, asu Son ai hoafiyuh+ yahuya, 'Se hoeirine. Ndanani Godindi sipsip nimirayu.'

37 Son ai ra-mehuamboyan+ asu himboriyafan+ hena ai Sisasindi süngu mahafan+.

38 Ran+yu asu Sisas ai hihir+fi hoeireap+rane ahandi süngu mahafandamboyu hoafiyup+rühi yahuya, "Se nini kokomboyan+?" mehup+ramboyan+, asu simbor+ hoafiyaf+nandowohü safanea, "Rabai, se nahiyafi nimbafi aranda?" (Ndür+ 'Rabai' ahandi nimindi ra yamunde-randeimb-ane.)

39 Sisas ai hoafiyup+rühi yahuya, "Sühufan+ naha hoeirine," mehup+ramboyan+. Asu ai hüfan+ wor+ nimarümbi ra hoeirine hena, asu ran+ sihi ai-dibo mamarifan+ ra ndeara nimbambeyo.

40 Nindou yimbu ranai Sonindi hoafi himboriyafan+ hena Sisasindi süngu mahafandi ahafandi ndür+ ra ngorü ana Andru, Saimon Pitandi akidyu.

41 Ai hu, ahandi amonjo Saimon kokorü+ hoeirir+ haya hoafiyundühi yahuya, "Ro Mesaia hoeimar+huri," mehu. (Ndür+ Mesaia ra Grik hoafinambo Kraisi-ani.)

42 Ran+yu Andru ai Saimonimbo serümündi Sisas sowana mahüfu-amboyu, asu Sisas ai Saimonimbo hübudurürühi hoafiyundühi yahuya, "Seana Sonindi nimir+ Saimon-anafi, nga shafi ndür+ ana Sifasi-mbeyowamboane,"

mehu. (Ndürî Sifas ranana nîmoei-ane.)

Sisas ai Firip Natanier+imbo fih+marap+mündu

⁴³ Ngorü si Sisas ai Garirinambo hafombo yahuhaya nîmarumbo, Firip+imbo hoeirirühî hoafiyundühî yahuya, “Se mborai wandî süŋgu,” mehundo.

⁴⁴ Firip, Betsaidahündî Andru, Pita-babîdîmbo mamî ngoafîhünd-ani.

⁴⁵ Ranîyu asu Firip ai Natanier+imbo kokorürî hoeirirî haya hoafiyundühî yahuya, “Horombo Moses ai ahînümbî hoafî sürü papîrandühî nindou kudümbui mehu ra fîfîro. Asu Godîndî hoafî hoafiyomo-rundeimbî amboanî ai mamî yahurai sürü papîmarundî ranahambo hoeimarîhorî. Nindou ranana Sisas-ani Sosepîndî nîmorî Nasaretîhündî,” mehuamboyu.

⁴⁶ Asu Natanier ai Firip+imbo düdufinduhü yahuya, “Asu Nasaret ŋgoafîhü ra aboedî moatükunî tükümandîfeyo rane?” mehuamboyu. Asu Firip ai simborî hoafiyundühî yahuya, “Naha se sühüfî hoeirosî,” mehu.

⁴⁷ Sisas ai Natanier+imbo hoeiriranî mahüfu-amboyu hoafiyuhî yahuya, “Nindou ndanana Israerîhündî hond-ani, ŋga aiana anîhondumbo yangîrî hoafiyu-randeimbani,” mehu.

⁴⁸ Ranîyu asu Natanier ai Sisas+imbo düdufindühî yahuya, “Se wambo nünguro fîfîro-wandîr+imboyafa?” mehundu-amboyu. Asu Sisas ai simborî hoafiyundühî yahuya, “Firip wambo fîfîrîfe hoafîkoate-yuambe süfuri afümambe manîmbafa hoeimarîheanîni,” mehu.

49 Raniyu asu Natanier ai Sisasimbo hoafiyundühi yahuya, “Yamundo-randeimbi, seana Godindi nimor-anafi! Seana Israerihündi-yafe adükar bogor-anafi!” mehundo-amboyu.

50 Asu Sisas ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Ro shambo süfuri afümambe hoeimartheanini masahi ranimboanafi anihondumbo-arowandiri? Nga awi sünguna se afindi moatükuni ranahambo ngasündeandeimbi tükündifeyoani hoeindowamboyafi,” mehu.

51 Asükaiyu hoafiyuhü yahuya, “Ro shamumbo anihondumboanah hoafayahapuri: Süngunambo ana sünü sübüdühoehü sünambeahindi nendi ai Nindou Hondündiwami gafomo kodomo ndundan hoeindumboemo,” mehu.

2

Sisas ai boatei hepünifeimbi moatükuni ratüpurimayu

1 Yimbu nimbiyomo houmbo nindowenihü ngorü ai Gariri hifambe Kena ngoafihü nimorehi masemüdu.

2 Raniyo Sisasimbo asu ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo ahamumbo amboani nimorehi semindi sesesi ranambe didimo masei.

3 Rani-simboani wain hoe ra müngu masimindeiamboyo, asu Sisasindi hondü ai nimorimbo hoafiyondowohü yahoya, “Nindou ai wain hoe müngurhimboanei,” mehindowamboyu.

⁴ Asu simbori yare hoafiyundühi yahuya, “Me, nimboe se wambo rani-moatükunimbo hoafayafa? Ndanana sihei siane, nga awi ro ranimbofembo si ra yohoyopoani.”

⁵ Ra-mehuamboyo asu hondü ai wori aharamburiñdi ratüpuriyomo-rundeimbi ahamumbo hoafiyopurühi yahoya, “Sisas ai nini-moatükunimboyo refembo hoafinduan ra-süngundü,” meho.

⁶ Ngoafi ranihü nimoei hipiri 6 afindi hoe hafo tükufe-randeimbi Suda ai fi aboediferambo hundürüyorambohünda burimayo.

⁷ Raniyu Sisas ai ratüpuriyomo-rundeimbi ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, “Se hipiri ranambe hoe fuibiñdi-houndi,” mehuamboemo. Asu ai hipiri ranamboe hoe fuibiñdihoumbo tükuru-tükuru-marundi.

⁸ Raniyu asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se hoe ra nimoamonñdi kaboandundü-animbo nindou sesi kanimbo ehu ahambo sowanambo ndowandümo ngomo,” mehua-mboyomo asu ai rasüngumarundi.

⁹ Nindou sesi kanimareandi ai hoe ra apire hoeireandane, asu wain hoe apimayowamboyo, ai moai fifireandi dagüdambombai wain hoe ra. Nga ratüpuriyomo-rundeimbi ai-yangiriyo hoe mafuindümo fondi ra fifimarundi. Raniyu asu nindou sesi kanire-randeimbi-mayu ranai nindou nimorehi semindimbo-mayu ranahambo mborai mehundo.

¹⁰ Ai hoafiyundowohü yahuya, “Ndani-ndani hoafühi ana nindou wain hoe aboedi boatei simindei mburühümboanei, asu süngunamboane moaruwai ra simindei arihündi. Nga asu seana

aboedi safi ra kikihandifi nimarifi
mburamboyafi hapondani randi sowandifi
masinifi,” mehu.

¹¹ Sisas ai Gariri hifambe Kena ngoafihü
boatei hapünifeimb+ moatükun+ ramareandi. Ai
ahandi adükari nginindi ra
nafuimayu-wamboyo asu ahambo
süngururü-rundeimbi ai ahambo
an+hondumbo-marüwuri.

¹² Raniyo asu Sisas ai ahandi hondi,
akohoandi asu süngururü-rundeimbi babidimbo
Kena ngoafi hin+ngir+hi hehi Kaperneam
ngoafina hei ran+hü yahunümb+ si manimboei.

*Nindou ai Godindi worambe kaki semindimbo
ratüpurimemonda Sisas ai hemafoareapuri
(Matyu 21:12-13; Mak 11:15-17; Ruk 19:45-46)*

¹³ God ai Israerimbo Isipihündi
aboedambo-mareandür+ rani adükari si Pasofa
wari ra ndeara akimi tifimareandamboyo asu
Sisas ai Serusarem ngoafina mahafu.

¹⁴ Hafu tüküfi haya Godindi worambe kefuai
hu hoeireandane, nindou ai burmakau, sipsip,
ndu pemiyomonda asu kaki siseru sabupuri
rundühi mamarimonda hoeimareapuri.

¹⁵ Raniyu wofi hoandari nafir+hai semündü
haya raninambo ahamumbo burmakau, sipsip,
ndu napo ra kameihi bukür+foareapurüh+yu,
asu nindou kaki siseruründühi mamarimo
ahamundi kaki ra buburamündi pütifihiyu
fondi ra hihire amoahimareandi.

¹⁶ Raniyu asükaiyu nindou ndu kakifih+
sauründühi maningomo ahamumbo
hoafiyupurühi yahuya, “Napo ra fufuründümo

houmbo moanewana ṅgorügoanini homo. Asu se wandi Apendi wori ndanambe maket worimborihi hehi pemiyei asu kakifihimbo seihi arihünda?” mehuamboemo.

¹⁷ Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai hoafi Baibor-ambe mapeniṅgo ra hohoanmomemo, ‘Ro sihafi wori aboedi mbifondarowa saheha ranimboanahi afindi tiriifoayah,’ meho.

¹⁸ Asu Suda ai Sisasimbo hoafiyomondowohi yahomoya, “Se nini hepuni feimbi moatükuni ramandowandi yihoe fimbo wori ranambeahindi hemoafoarowamuni ra ṅgini ndani yaho nafuimbohündamboa?” mehomondamboyu.

¹⁹ Asu Sisas ai simbori hoafiyupurühi yahuya, “Ro sihamumbo hoafayah, Godindi wori nda biriboadundani asu ro asükainda ṅgimi sinambo yangiri worimbondi-hamboyah,” mehuamboemo.

²⁰ Raniyomo asu Suda ai hoafiyomondühi yahomoya, “Nindou ai wori nda 46 himbani worimbomarund-ane asu se ṅgimi sihi yangiri asükainda worimbondihi müngundheamboyah asafi?” mehomondamboyu.

²¹ Sisas ai ahandi fimboyu Godindi wori süngunambore kafaare hoafimayu.

²² Raniyo Sisasimbo God ai honḡuambeahindi botiriri simboani ahambo süngururü-rundeimbi ai horombo ahandi fimbo hoafimayu ra ṅgüsüfoambe pumarindümo. Raniyo horombo Sisas hoafimayuyo Godindi bukambe sürü papimarundi raniyo ra anihondumbo-marundi.

*Sisas ai muṅguambo nindouyei hohoanimo
fifireandi*

²³ Sisas ai Suda-yafe adükari si Pasofa ranahambohünda Serusarem ṅgoafihü mamaru. Raniyo nindou afindi ranai Sisas hepünifeimbi moatükunî ramareandi ra hoeirihi hehi anihondümbo-marihindi.

²⁴ Nga asu Sisas ai nindou ranahei hohoanimo ra fifire hayambo-wambo moai anihondümbo-rearü.

²⁵ Asu nindou amuri ai Sisasimbo nindouyei hohoanimo ranahambo nafuiyondürühi hoafiyondopoi, nga ai ahei ṅgusüfoambe hohoanimo ra muṅguambo fifireamboani.

3

Sisas ai Nikodemus-dibo wataporimefani

¹ Nindou mamî Farisi-ambeahindi manüṅgu ahandi nduri Nikodemus ai Suda-yafe bogoriyu.

² Asu mamî nimbokoani Nikodemus ai Sisas sowahi hu tüküfi hoafiyundühi yahuya, “Yamundo-randeimbi, Ro fifiri-huninimboanefi, seana nindou yamundo-randeimbi God koamarihenin-anafi. Nindou ṅgorü ai-amboani ṅgiri hepünifeimbi moatükunî se Godindi ṅginindinambo rawarowandi ra randeandi,” mehuamboyu.

³ Asu Sisas ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Ro shambo anihondümboanahi hoafehanini: Nindou ai simbori tüküfekoate-ayu ana, ai ṅgiri God hifandarandi ranambe ṅgu,” mehu.

⁴ Nikodemus ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Asu nindou adükarihündi ra nüngunde hondî ai

wakindirimindoani asu nimir akidou nahuarai tukumandifia? Asu ngiri nindou ai hondandi furambe daguduwan asukai wakindirimindo,” mehuamboyu.

⁵ Asukai Sisas ai Nikodemusimbo hoafiyundühi yahuya, “Nindou ai Yifiafi Aboedinambo asu hoenambo simbori tukumbüfiyu-wamboane. Refekoate-ayu ana, ngiri God hifandarandi ranambe gafu.

⁶ Nindoundi fi ranana ahandi hondafindi-yafe findambo tukumefiyuani, nga ahandi yifiafi ranana Yifiafi Aboedindi nginindinambo tukumefeyoane.

⁷ Ro hoafiyahühi se simbori tukündahindi masahi hoafi ranambo se ngiri hepünafoandühi afindi hohoanimondafi,” mehu.

⁸ Weri ranai ai hohoanimomayo süngu weriyo hoarandi. Asu se weri fisihosiasi rani-yangir-ane himborayafi, nga nini-nafi tukufe hayamboyo asu nini-nafiyo aho ra moai fifirowandi. Asu nindou Yifiafi Aboedinambo simbori tükehindi amboani mamihaurai-ane,” mehu.

⁹ Asu Nikodemus ai Sisasimbo düdufindühi yahuya, “Asu se hoafimayafi nda nüngu-nahurai tukumandifea?” mehundowamboyu.

¹⁰ Asu Sisas ai simbori hoafiyundühi yahuya, “Seana Israeri-yafe yamundo-randeimb-anafi, nga asu seana awi moai fifirowandiyo?”

¹¹ Ro sihambo anihondümboanahi hoafayanini, Ro nini-moatükuniyo fifirimarihundi ranane wataporimbo-rihu arihundi. Asu ro nine-moatükuniyo hoeimarihundi ranane wataporimbo-arihundi.

Nga hoafi ro wataporimbo-arihundi ranahambo se sahümündi daboadanambo-arihindi.

¹² Ro siheimbo hifi ndanihündambo wataporimbo-marihandüri, nga asu moai se wambo anihondumbo-rihindiri. Asu ro sünambeahindi moatükunimbo wataporindahan ra nüngundühi anihondumbo-ndihindühi fifirmandihia?

¹³ Moai nindou ngörü hifi ndanihündambo ana sünambe hafu, nga Nindou Hondü sünambeahindi makusu ai yangiri-yu asukai mahafu.

¹⁴ Sapo horombo Moses ai amoasiri nimi wohi furikoate-reandühi semündü nimoamo botimareandi. Asu mam yahurai-animbo Nindou Hondumbo amboani semündü nimoamo botifiamboani.

¹⁵ Rananimbo nindou ahambo anihondumbo-arihori ranai yangiri koadürumbo-koadürumbo niŋgo ra mbisahümündi-amboane.

¹⁶ God ai nimori mamümbiyu hayamboyu nimorehi nindowenihi hifi ndanihu aniboadei ranaheimbo ngusüfo pareandürühyu asu ahandi nimori mam ra hifina koamarherü. Nindou muŋgu didiyei ahambo anihondumbo-arihori ai ngiri awandihendi, nga koadürumbo-koadürumbo nimboeimboyei.

¹⁷ God ai ahandi nimori hifina koamarherü ra ai kosi nindou yibobore-randeimbi nahurai hifihündi nindouyei hohoanimo yibobofemboyupoani. Nga rananimbo muŋguambo hifihündi nindou ai ahandi süngu aboedambo-mbeahinda yahu hayamboyu koamarheira makusu.

18 Nindou Godɪndɪ nɪmorɪmbo
anɪhondũmbo-areandɪ ahambo ana ŋgɪrɪ
yɪbobondirũhɪ papi-hoafɪndürɪ, ŋga nindou
ahambo anɪhondũmbofe-koate-ayu
ranahambo-anɪmbo yɪbobondirũhɪ
papi-hoafɪndürɪmbui.

19 Yɪbobofe ranahandɪ nɪmɪndɪ ra
ndahurai-ane: Sapo si aboedɪ ra sũnambeahɪndɪ
makosoyosɪ, ŋga asu ai moai ranahambo
yifirɪyei, ŋga ai nɪmbokoanɪ nɪmbɪ afɪndɪ
pɪmayo ranambe nɪŋgomboyeyi yifirɪmayeyi.
Nɪmboe sapo ai moaruwai hohoanɪmo
rarɪhindũhɪ wamboyei ramehindɪ.

20 Muŋguambo nindou dɪdɪyei si ranahambo
yɪboaruko-arɪhindɪ ana, ai moaruwai
hohoanɪmo yangɪrɪ rarɪhindũhaneɪ. Nindou
yahurai ana ŋgɪrɪ si peyoanɪ ŋgei sapo si ranai
ahei moaruwai hohoanɪmo ramarɪhindɪ ra
nafuindandürɪmboe sei hehimbo wambo.

21 Ŋga nindou aboedɪ hohoanɪmo yangɪrɪ
semündü anũŋgu ranai-anɪmbo sihɪ
tükündüfimbui. Rananɪmbo nindoundɪ ratüpurɪ
ra si ranai Godɪndɪ ŋgɪnɪndɪnamboane
ratüpurɪyu arandɪ mbɪsɪ nafuindɪmboe,” mehu.

*Son ai Sisas tükümeɸiyu nɪmɪndɪ ra weindahɪ
hoafɪmayu*

22 Asu süŋgunambo Sisas ai ahambo
süŋgururũ-rundeimbɪ babɪdɪmbo randɪhũnda
botɪyafu houmbo Sudia hɪfɪna mahomo. Ai
homo ranɪhũ yahunũmbɪ si nɪŋgomomboyo Sisas
ai nindou hundürũmarandürɪ.

23 Aɪnon ŋgoafɪhũ Serim ŋgoafɪkɪmɪ hoe
afɪndɪ mafoafusowa asu ranɪhũ Son ai-amboanɪ

n+moreh+ nindowenih+ hundürümarandür+.
Rani-s+imboani n+moreh+ nindowenih+ af+nd+
ranai ahambo sowana hei mar+hündamboyu ai
hundürümarandür+.

²⁴ Son ai karabus+ifekoate nünquambeah+yo
aheimbo hundürümarandür+.

²⁵ Rani+yo asu Sudahünd+ mam+ ai Son+nd+
süngururü-rundeimbi bab+di+imbo God+nd+
h+imboahü aboed+ tüküfembo hundürü
hohoan+mo ranahambo hoaf+na s+imbor+
hoaf+memo.

²⁶ Raoyafu mburu h+fomo Son+imbo
hoaf+yomondüh+ yahomoya,
“Yamundo-randeimbi, se hohoan+moyafai
nindou Sodan hoek+mi ai-d+bo n+imbafan+imbo se
ahand+ hoaf+ y+hoeff+imbo hoaf+mef+mun+.” Nga
ai haponda hundürümarandür-amboanei asu
nindou ai s+hef+imbo sowana s+fokoate ahambo
sowanambo yang+r+ hüraram+ndo,” mehomomo.

²⁷ Asu s+imbor+ Son ai hoaf+yupurüh+ yahuya,
“Nindou ai ng+r+ raran+moatükun+ moan+
ndemüнду, nga God ai dagadowan-an+imbo
ndemüндүmbui.

²⁸ Horombo se h+imbor+yomondan+ ro
s+hamumbo hoaf+yahapurüh+ sah+ya, ‘Roana
Krais+yah+poan+, nga ahand+ nafi
di+di+boado-fembohüнда God ai
kamafoareand+r-anah+,’ masah+ hoaf+ ra se
s+hamund+hoar+ h+imbor+memo.

²⁹ Asu nindou ngorü ai n+moreh+ asemüнду
ana, n+moreh+ ra nindowenih+ ranahand-ane.
Asu nindowenihambo far+herü-randeimbi ai
ai-d+bo nünqumbo n+moreh+ masemüнду ahand+
hoafi h+imbor+yuhü ai h+hifi-h+hif+mayu.
Yahurai-ane asu haponda h+hifi-h+hifi ra wand+

fiambe amaro.

³⁰ Asu nindou ranai adükari ndürimbi-mbiyowamboane, nga wandi ndüri akidou-mbeyowamboane.

³¹ Nindou ni moamo sünambeahindi makusu aiani munguambo nindou ngasünde haya adükari hamindayu. Nga asu nindou hifi ndan+hündamboayu ranai ana hifinindi wambo ai hifi ndan+hündambo watapor i ran i yangir i semündü nüngumbo watapor iyuhani. Nga nindou sünambeahindi makusu ranai ana munguambo nindou ngasünde haya adükari hamind-ani.

³² Ranani asu ai raran+moatükun i hoeire asu himbor iyu-randeimbi ranahambo hoafiyu arandi. Nga asu nindou mam i ai-amboani moai ahand i hoafi ra an+hondümboreandi.

³³ Nindou düdi ahand i hoafi ranahambo kiki+haramüdu ana, asu God ai an+hondümborani hoafiyu arandi yahuhani.

³⁴ Nindou God koamar iheira makusu ranai ana ahand i hoafi yangir-ani hoafiyu arandi. Sapo God ai moai ahambo Yifiafi Aboedi ra bidifiri-bidifirire sagado.

³⁵ Afindi ai Nimorimbo afindi hamindi ngusüfo parirühi asu mungu moatükun i hifandimbo nginindi masagado.

³⁶ Nindou ngorü ai Nimor i ahambo an+hondümbor-ari i ana, asu ai aboedi koadürümbo-koadürümbo nüngumbui. Nga asu an+hondümbor-koate-ayu aiana ngir i yangir i koadürümbo-koadürümbo nüngu. Asu Godindi nginindi hohoanimo ra ahambo-so koadürümbo-koadürümbo yagodimboe.”

4

*Sisas ai Sameriahündi nimoreh+dibo
wataporimefe*

¹ Rani-simboani Farisi ai yaru himboryomondane, “Sisas-ani Sonimbo ngasündiri haya afindi nindou hundürandüri arandi,” masei.

² (Nga moai Sisas ahandihoari ana ngorumbo hundürandüri, nga ahandi süngururü-rundeimbi ai yangriyomo ramarundi.) Sisasindi süngufembo nindou afindi hundürümoyei hoafi Farisi ai himbormemo ra Sisas ai fifireandi.

³ Raniyu asu ai rani hoafi ra himboryu haya Sudia hifi hini ngire haya Garirinambo mahu.

⁴ Garirinambo hombo nafi ra Sisas ai Samaria-yafe hifi mbusumo nafi yu mahu.

⁵ Raniyu hafu adükari ngoafi Samaria-yafe hifambe ahandi ndüri Sikar ranihö tükumefiyu. Ngoafi rani kimiyu Sekob ai ahandi nimori Sosepimbo hifi kiki re hini ngimareando.

⁶ Horombo Sekob ai hoe rambohünda kakira pumareandi ra ranihö puaroane, asu Sisas ai ndeara hüfnimbo nafi gebuai ra süfu süfumbo tinambofihiyu asu foeamongo rani kimimamaru.

⁷⁻⁸ Raniyo asu ahambo süngururü-rundeimbi ranai boatei sesi pemimbo ngoafi ranambo mahafomo. Asu nimorehi mam Samariahündi ranai hoe ra fuimindimbo makosowamboyu, Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Hoe ra wambo fuisao, nga ro simindimbo samboanahi,” mehuamboyo.

⁹ Asu nimorehi ranai hoafiyondowohü yahoya, “Seana Sudahünd-anafi, asu ro Samariahünd-anahi, nga asu se nimboe wambo hoe fuisao safi hawa düduwefoandira?” mehoamboyu.

¹⁰ Asu Sisas ai simbori hoafiyundowohü yahuya, “Nine-moatükuni God ai sihambo saimbo mehu ranahambo fifiriworühi, hoafimbefindo-mbonana, asu hoe simindiwani yangiri gedühi niŋgombo saganini,” mehuamboyo.

¹¹ Asu nimorehi ranai hoafiyondohü yahoya, “Adükari, hoe fuigoninimbo hipiri wani, nga foeamongo hoe ndanana ambeambe anguni ragu-ane. Asu hoe simindiwani yangiri gedühi niŋgombo ra naha dagüda mafuindandifa?”

¹² Sihefi amoao Sekob ai foeamongo ra hininigi-mareamunane. Hoe ra ai ahandi nimori asu burmakau, sipsip ra-babidimbo sümündi marandane. Nga asu se kosirihefe adükarimbofe niŋgombo safomboyafi?” meho.

¹³ Asu Sisas ai simbori ahambo hoafiyundowohü yahuya, “Nindou hoe nda asimindei ranai ana asükaindei nimai amindaniŋombo-ndeimboyei.

¹⁴ Nga nindou didiyei ro hoe aheimbo asahandüri ranai ana ngiri asükaindei amindaniŋombonde, nga wani. Hoe ro aheimbo saimbo saheheamboayah ranana, ahei fiambe apoandihori hoe nahurai fondihoai-fondihoaindandan asu nindou ranai yangiri koadürümbo-koadürümbo nimboeimboyei,” mehuamboyo.

15 Asu nimorehi ranai düdufendowohü yahoya, “Adükari, se wambo hoe ra sawandiri. Rananimbo ro ngiri asükainda sünguna hoembo amindaninjombondahühi hoe nda fuimindimbo didihi,” mehoamboyu.

16 Asu Sisas ai hoafiyundowohü yahuya, “Se ngüfi sihafı nindowenihambo hoafındafındo mbundambo-animbo asükaindafı ndühi didifi,” mehindowamboyu.

17 Asu ai hoafiyondowohü yahoya, “Roana anamindeimbi-yahıpoanı, nga anamındıkoate-anahı,” mehindowamboyu. Asükaiyu Sisas ai hoafiyundowohü yahundoya, “Se ‘Roana anamındıkoate-anahı,’ asafı ra wambo anıhondumbo-anafı hoafayafındiri.

18 Nga se nindowenihı hondahüyafundeimbi masowapundifi, nga se haponda nindowenihı-dıbo anımbafı ra sihafı anamındı hondüyupoanı. Nga se wambo haponda anıhondumbo-anafı hoafayafındiri,” mehu.

19 Nimorehi ranai hoafiyondowohü yahoya, “Adükari, seana ro hoerıheanına Godındı hoafı hoafıyafı-randeimb-anafı.

20 Yıhoefı amao mamı ana hıfı wafu ndanı-wamıyomo rotuyomo marundı, nga asu Suda se-anemo Serusarem ngoafı ranıhü yangrı rotuyomboane ehomo,” mehoamboyu.

21 Sisas ai yahuya, “Nimorehi, se wambo anıhondumbo-rowandıri, nga se ngiri amıtata Apembo hıfı wafu ranıwamı asu Serusaremıhü ra rotuyo ra-koate-ndei.

22 Samariahündı seana Godımbı ndorıhorı fıfirı-horühiyeipoanı ahambo rotuyei arıhündı.

Nga ro Suda ana God ranahambo ndorihuri fifiri-hurimboanefi. Nga asu sapo Godindi nendi aboedambofembo ratupuri ra Suda yihoeimbo sowahi tukumefeyoane.

²³ Sapo rani si tukufembo meho ra, ndeara haponda tukufemboane, nga asu nindou ai anihondumbo rotuyei arihundi ranai-animbo Godimbo ngusüfoambe anihondumbo-ndihindühi Yifiafi Aboedindi nginindinambo rotundeimboyei. Rananimbo asu Ape ai nindou yahurai ranimboani ahambo rotuyondombo hohoanimoayu.

²⁴ Nga God ana yifiafi-ani. Ranimboanimbo nindou ai Godimbo rotuyei arihundi ra ngusüfoambe anihondumbo-ndihorühi Yifiafi Aboedindi nginindinambo rotumbeyei-amboane,” mehuamboyo.

²⁵ Asu nimorehi ranai simbori hoafiyondowohü yahoya, “Ro fifirihinimboanahi nindou God kamafoariri ra ahandi nduri Kraisi ai-animbo kudumbui. Asu ai kusü simboani shefimbo mungu moatükun ranahambo hoafindümunimbui,” mehuamboyo.

²⁶ Asu Sisasi ai simbori hoafiyondowohü yahoya, “Ro ai-anahisi haponda se-dibo wataporayahi nda,” mehu.

²⁷ Sisasi ai raoyahuambe ahambo süngururü-rundeimbi ai sesi pemini-poedi sümburindümo tukumefundi. Asu ai hoeirundane Sisasi ai nimorehi-dibo wataporimefea hepünimefundi, nga nindou mamai ai-amboani moai düdufinduhuya, “Se nimboeafa?” yahundo asu “Nimboe se nimorehi

ra-diibo wataporefea?” yahundo, nga wani.

²⁸⁻²⁹ Ranıyo asu nımorehi ranai hoe fuimındı hıpiri ra ranıhü sıhai haya hıfo nındou ranı ngoafıhündı ranaheimbo hoafıyondürühi yahoya, “Se naha sınei nındou geba anıngıu ra hoeirıhorı. Ai wambo ro munıgu moatükunı ratüpurıya marıhandı ra munıgu ai weindahı hoafımayundıri. Nga awi ai Kraıs anımbombeyi?” mehoamboyei.

³⁰ Ranıyei asu ai ngoafı ra hınıngırıhi hehimbo Sisıs sowana munıgu mahanei.

³¹ Ranıyomo asu ahambo süngururü-rundeimbi ai Sisısımbo hütı-hoafırurühi yahomoya, “Yamundo-randeimbi, sesı akıdounambo ngusüfo narıworı hawambo-anımbı,” mehomondo.

³² Nga asu Sisıs ai hoafıyupurühi yahuya, “Sesı ro sesımbo asahi ra seana moai fıfırundı,” mehupuramboemo.

³³ Asu ahamundıhoarı sımborı düduyomondühi yahomoya, “Nındou nıgorü ai ahambo sesı ra semündü süni sagadomboyu?” mehomondamboyu.

³⁴ Asu Sisıs ai hoafıyupurühi yahuya, “Wandı sesı ranana ndahurai-ane: God ai koamarıhendıra makosahane ro ahandı hoafı sünguferambo. Wandı sesı ana ahandı yıfırı süngufe asu ahandı ratüpurıyora ho moendıfembo makosahane.

³⁵ Se yaru hoafıyomondühiya, ‘Awi nümbürambeahındı sesı yımunıgu-remındımbıoana, yımbuyımbı amoamo-ane anıngomo,’ mehomo, nga asu ro

hoafayahî ra se hîmborîyomo, naha se ndoru
nûmbûrî ra samon̄gorîyomo hoeiru, nînimîndî
ana ndeara n̄ginîndî yangîr-ane.

³⁶ Nîndou nûmbûrambeahîndî sesî
yimun̄gurîra-randeimbi-mayu ranai ndeara ranî
takîni ahandî kaki semündü haya, asu ai sesî
aboedi koadürümbo-koadürümbo nîngombo
safîyorambo-mayo gugurareandi. Rananîmbo
nîndou sesî hîfîre-randeimbi asu
yimun̄gurîra-randeimbi ai
hîhîfî-hîhîfîndamboyafani.

³⁷ Asu hoafi ndanana anîhond-ane ‘Nîndou
n̄gorü ai hîfîreandühani, n̄ga nîndou n̄gorü ai
yimun̄gurandühani.’

³⁸ Ro sîhamumbo sesî nûmbûrî ranambe
homo yimun̄guri mbîrunda sahehea
koamarîheheapuri. Asu se moai hîfîrundi, n̄ga
amurî ai tîñamboyeihî hîfîmarîhîndî
ranî-fihîndî asarîmbo yahomo houmbo
asowandümo,” mehu.

³⁹ Nîmorehî Samariahündî ranai ranî
n̄goafîhündî ranaheimbo nîne-moatükunî ai
ramareandî ranîmbo Sisas ai hoafîmayundo
ranahambo ho wataporîmbo-marandî. Ranîyo
asu mun̄guambo nîndou ranai Sisasîmbo
anîhondümbo-marîhorî.

⁴⁰ Ranîyei asu Samariahündî ranai hei
Sisasîmbo apombo hütî-hoafîmehündoa ranîhü
ai-babîdîmbo yimbu apomayu.

⁴¹ Ranühî Sisas ai wataporîmbo-maranda
asükai nîndou afîndî safî ranai hîmborîyei hehi
anîhondümbo-marîhîndî.

⁴² Asu nîmorehî ranahambo
hoafîyahündowohü seiya, “Boatei ro se

wataporimbo-maranda
 anihondumbo-marihundi, nga se
 hoafimayafimuni ranimbo. Nga ro-amboani
 yihoeфиhoari ahandi hoafi himboriyahundo
 hohumboanefi asu anihondumbo-arihuri. Nga
 ranimboane nindou ndananimbo awi hifi
 ndanihu munquambo nindou
 aboedambo-ndeandürumbui asefi,” masei.

*Sisas ai adükarı bogorındı
 ratüpurıyu-randeimbındı nımorı aboedımarırı
 (Matyu 8:5-18; Ruk 7:1-10)*

⁴³ Sisas ai ranıhu yimbu nımbı apu mbura asu
 ngoafi ra hınıngıre haya Gariri hifına mahafu.

⁴⁴ Asu ai ahandı fimbo hoafıyuhı yahuya,
 “Godındı hoafi hoafıyu-randeimbı aiana ahandı
 ngoafi hondühi moai ndürı yangoro,” mehu.

⁴⁵ Ranıyu asu ai Gariri hifıhu hafu
 tüküfiyuwane, ahambo hıhıfi-hıhıfımayei. Ai
 ramehındı ra moanıyeipoanı, nga Serusarem
 ngoafıhu Israerımbı God ai
 aboedambo-mareandürı Pasofa sei-arıhündı
 ranı-sımbıanı afındı moatükunı ramareanda
 hoeırıhi hehimbo wamboyei tüküme fiyuwa
 hıhıfi-hıhıfımayei.

⁴⁶ Asu Sisas ai asükaiyu Kena ngoafına Gariri
 hıfıambe mahu horombo ai hoe wain hoembore
 pureandühi. Nindou mamı adükarı bogorındı
 ratüpurıyu-randeimbı ai Kaperneam ngoafıhu
 nıngu hayamboyu, asu ahandı nımorı ranai
 anğünümbımayu.

⁴⁷ Asu nindou ranai, Sisas Sudia hıfi hınıngıre
 haya, Garirinambo sünümboanı hoafi ra
 himborıyu haya, hu tüküfi Sisasımbı

Kaperneam ngoafinambo hombo
hüti-hütirürühi yahuya, “Wandi nïmorï ai
anğünümbo yifimbo yangir-ani, nga se didifi
aboedindowori,” mehindowamboyu.

⁴⁸ Asu Sisas ai yahuya, “Se mamikarambo
hepünifeimbi moatükunï ra
hoeifekoate-yei-mbonana, ngiri
anihondümbo-rihindirï,” mehu.

⁴⁹ Asu simborï Sisasimbo hoafiyundowohü
yahuya, “Adükari, mborai se wandi süngu
sühüfi, nga wandi nïmorï ai yifimbo
yangir-ani,” mehu.

⁵⁰ Asu Sisas ai simborï hoafiyundowohü
yahuya, “Se ngafisi, nga sihafï nïmorï ana
asükai yangiri nüngumbui,” mehuamboyu.
Nindou ranai Sisasindi hoafi ra anihondümbore
haya mahu.

⁵¹ Nindou ranai ngoafina mahuamboyu asu
ahandi ratüpurïyomo-rundeimbi ai nafini
hoeirüwuri houmbo hoafiyomondowohü
yahomoya, “Sihafi nïmorï ana aboedi
mbanüngu,” mehomondamboyu.

⁵² Asu ai düdufipurühi yahuya,
“Nüngu-simboaniyo ai akidou aboedi safi
mamarua?” mehuamboemo, asu
hoafiyomondühi yahomoya, “Hamanï
nimbambeyo anğünï hüfi afindi ra
hininğimareandi,” mehomo.

⁵³ Ranïyu asu afindi ai ngusüfo pumaramüdu
Sisas ai ahambo ra-simboani
hoafiyundowohüya, “Yini, sihafï nïmorï ana
asükai yangiri nüngumbui,” mehu ranimbo.
Ranïyu asu ai ahandi worambeahindi

rani-babidimbo anihondumbo-marithori.
⁵⁴ Sisas ai Sudianipoedi Gariri hifinambo
 sünumbo hepünifeimbi moatükuni ramareandi
 ra yimbu noufeimbiyo.

5

Sisas ai nindou mamifoeamongoimidi diboadomariri

¹ Asu ra muṅgumayoambe Suda-yafe adükari si
 ra Serusaremihü tüküme feyoa, Sisas ai
 Serusaremnambo mahafu.

² Serusaremihü nafitambe adükari ahandi
 ndüri sipsip nafitambe ranikimi foeamongo hoe
 kakiru pumarundi. Foeamongo ra Hibruyei
 hoafi Betsada-ane. Hoe ranikimi mboasini
 hondahüfeimbi (5) mafondarei.

³⁻⁴ Asu mboasini rani hoarehi nindou
 aṅgünümbi afindi ranai fondihü kuriyei,
 himboatihari, yiri moaruwaimbi, asu nindou
 ahei tihari yifyoweimbi ranai ninoumayei.

⁵ Mboasini ranambe nindou mamai ai 38
 himbanifarasi haya aṅgünumbo yanguru.

⁶ Asu Sisas ai nindou ranahambo hoeirirane
 aṅgünumbo meṅguruamboyu, nindou ranana
 gedühi aṅgünümboyumboani yahuhaya
 hoafiyundühi yahundoya, “Se haponda aboedi
 nimandi safomboyafi?” mehunduamboyu.

⁷ Asu simbori nindou aṅgünümbi-mayu ranai
 Sisasimbo hoafiyundühi yahundoya, “Nindou
 adükari, hoe ranai miminiyowan himoni
 semndindiriri ho hinigifendrimbo roana
 nindou wani. Hoe ranai miminiyowan gadi
 sahehea raoyaheandani asu bidifiri ai
 boatei-anei horombo kosirihahi hanei

rìhündanane asu ro moanì nìmarì arìhandì,”
mehundo.

⁸ Asu Sisas ai hoafìyundühi yahundoya,
“Botìyafo, sìhafì hoaparì ra sowandìfì hawa
hafì,” mehunduamboyu.

⁹ Ranìyu nindou ranai nìmai hoafì nìngoambe
botìfì ahandì hoaparì ra semündü haya mahu.

Ranì si ra moanì ratüpurìkoate ngoafìmbo
nìmarìmbo siyo.

¹⁰ Ranìyomo asu Suda ai nindou Sisas
dìboadomarira botìmefiyu, ranahambo
hoafìyomondowohü yahomondoya, “Hapoana
moanì ratüpurìkoate ngoafìmbo
nìmarambe-ane. Asu nìmboe se sìhafì hoaparì
ra sowandìfì hawa ahafa?” mehomondamboyu.

¹¹ Asu sìmborì hoafìyupurühi yahuya,
“Nindou wambo aboedìmareandìrì ranai
hoafìyundìrühì yahuya, ‘Botìyafo, sìhafì
hoaparì ra sowandìfì hawa hafì,’
mehuamboanahì sahamìndì ahahì,” mehupurì.

¹² Ranìyo asu sìmborì ahambo düdururühì
yahomondoya, “Düdi nìmorì sìhambo
hoafìyunìnühi, ‘Sìhafì hoaparì ra sowandìfì
hawa hafì,’ mehunìnì rana?”
mehomondamboyu.

¹³ Asu nindou anğünümbì aboedìmefiyu ranai
nìmorehì nindowenihì afìndì ambewambo
Sisas ai sìhai hùmarìmìndo ra moai nindou
ranahambo fìfìrìrì.

¹⁴ Asükaiyu Sisas ai nindou ranahambo
Godìndì worambe mamaruwa hoeirìrì haya,
hoafìyundühi yahuya, “Se hìmborìyafì, se
ndeara sìhafì fì ra aboedìyafìmboanafì. Nğa se

asükaindafî moaruwai hohoanîmondamboyaî.
 Nga asükaindo raranî-moatükunî ngîñîndî safî
 sihafîfihî mbundamîndoanî se
 mamîkarîndamboyaî,” mehundowamboyu.

15 Ranîyu asu nindou-mayu ranai hu Sudambo
 hoafîyupurühî yahuya, “Nindou wambo
 aboedîmareandîrî ranana Sisasiyu,”
 mehupuramboyo.

16 Asu ranîyomo Suda ai Sisasiambo moanî
 hapoadümbö nou piyomo houmbo
 moruwaimbo-moaruwaimbo-marurî homo.
 Nîmboe asu Sisasi ai moanî ngoafîmbo
 nîmarombo sihî nindou ranahambo
 aboedîmarirî yahomo houmbo.

17 Ranîyu asu Sisasi ai ahamumbo
 hoafîyupurühî yahuya, “Wandî Ape ai
 ratüpurîyu humbo hapondan-amboa,
 ratüpurîyuhani, ranîmboane asu ro-amboa
 ratîpurayahî,” mehupuramboemo.

18 Suda ai hoafî ra hîmborîyomo houmbo
 ahamundî ngusüfoambe
 ngîñîmboanîmbo-mareapura Sisasiambo
 hîfokoefimbo yahomo houmbo raraomemo. Asu
 moanî ngoafîmbo nîmarambe ratüpurîmayu
 ranîmbo yangîrîyomopoanî. Nga ai
 hoafîyupurühî, “God ana wandî Ape hondani,”
 mehu ranîmboemo hoafî ranana Sisasi ai ‘Ro
 God nahurai-anahî’ mehu yahomo houmbo
 kameihîyomo ahambo hîfokoefimbo
 raraomemo.

Godîndî nîmorî ai ratüpurîmbo ngîñîndeimb-ani

19 Ranîyu Sisasi ai simborî hoafîyupurühî
 yahupurîya, “Ro anîhondümböanahî

sìhamumbo hoafayahapuri: Nindou nìmorì ra ngìrì raranì-moatükunì aimbo hohoanìmondu haya ranìmbondandì, nga wanì. Ai raranì-moatükunì ratüpurayu ra Afìndì ai ratìpurayu ra hoeire hayamboani, asu nìmorì ai ra-süngure ratìpurayu. Muᅅgu raranì-moatükunì Afìndì ai ranìmborandan-ani asu nìmorì ai yare ranìmboarandì.

²⁰ Afìndì ai ahandì nìmorì ranahambo hohoanìmoyuhü asu ai muᅅgu ratüpurìyumbü ra nìmorìmbo nafuimefuendo. Nga asu awi Afìndì ai adükari ngìnìndì ratüpurì safì amboanì nìmorìmbo nafuindundümbui. Haponda nafuimendu ranana akìdouyo, nga se hepünìfembohündambo süᅅguna nafuiyondomboayu ranana adükari ngìnìndì safìndìmboe.

²¹ Afìndì ai nindou yifìyeimbìhündì botìreandürì mbura asu yangìrì nìᅅgo sagadürì arandì. Ranani asu nìmorì ai-amboanì ahandì hohoanìmomayu süᅅgureandühì nindou botìreirì hìnìᅅgìrearü arandì.

²² Moai Afìndì aiana nindou-yafe hohoanìmo yìborore randì, nga wanì. Muᅅgu ranì ratüpurì ra nìmorìndì warìhümareandane.

²³ Ranìmboanìmbo asu nindou ai nìmorìmbo ahìnìndeihì aboedì hohoanìmondeimboyei Afìndambo rawarìhorì nou. Asu nindou ai nìmorìmbo ahìnìyohü aboedì hohoanìmokoate-ayei ana, asu Afìndì ai nìmorì koamarìherü ranahambo amboanì ngìrì ahìnìndeihì aboedì hohoanìmondei.

²⁴ Ro sìheimbo anìhondümböanahì hoafayahì, nindou düdi wandì hoafì nda hìmborìyuhü asu

wambo hifina koamarihendir ranahambo anihondumbo-ariri ana, nindou ranai yangiri koadürumbo-koadürumbo nüngumbui. Asu nindou ranai ngiri Godindi papi-hoafi ranambe tükündifiyu. Nindou ranai yifiyorambo nafi hiningire haya yangiri ningombo ra süngure arandi.

²⁵ Yini, sapo si tüküfembo-mayo ra ndeara haponda tüküfemboane. Nga asu rananimbo nindou yifimayei ranai Godindi Nimorindi yafambe himborindahindühi asu nindou didiyei ahandi hoafi ndorhi himborimayei ranai aboedi yangiri yifikoate nimboeimboyei.

²⁶ Ranimboani asu Afindi ai ahandihoari aboedi yangiri yifikoate ningombo ra nimindiyuhüyu, asu rani-süngunambo noure Nimorimbo yangiri yifikoate ningombo nimindimboriri hiningimariri.

²⁷ Ai Nindou Hond-ani, raniyu asu Afindi ai ahandi Nimorimbo nindoumbo yibobofendürirambo hohoanimo ra masagado.

²⁸ Asu se ndanahambo hepünahindühi afindi hohoanimondeimboyei, nga ngiri amitata munquambo nindou yifiyimbihündi honquambeahindi ranai ahandi yafambe ra himborindei.

²⁹ Asu rananimbo ai honquambeahindi tükündahimboyei. Asu nindou ahandi hoafi aboedi himboriyehi süngurhi arihündi ranai aboedi yangiri yifikoate tükündahi burindeimboyei. Nga asu nindou ahandi hoafi himborikoate-yehi moaruwai hohoanimombo ratüpurü ratüpurüyei arihündi ai-animbo

tükündahinda God ai aheimbo se hüti-anei mbüsümbui.”

Nindou bidifiri amboani rani-moatükuni nafuimaramuni ra Sisasi ai Godindi nimor-ani masei

³⁰ “Rarani-moatükuni ra roana ngiri rombondihe hohoanimonda hehea ratüpurindahi. Ro nindou aheimbo yiboborihе arihandi ra God ai hoafiyuwani yangiri-ane yiboborihе arihandi. Wandi yibobofe ra mbumundanesi, nga ropoanimo yifiriyaha hehea yiboborihеandürühi-yahipoani, nga Ape wambo hifina koamarihendiri ranai yifiriyu haya hoafimayundir-amboyahi ro rarihe marihandi.

³¹ Asu ro wandihoari yangiri wandi fimbo anihondümbo hoafayahana, asu nindou ai ro wandi fimbo hoafayahara ngiri anihondümbo-ndihindi.

³² Nga asu ngorü ai wambohünda anihondümbo hoafiyu arandi ahandi hoafi ra anihondümboani hoafiyu arandi ra ro fifirihеandi.

³³ Se horombo Sonimbo sowana nindou düdufimbo koamarihеhipura asu ai siheimbo anihondü hoafi hoafimayu.

³⁴ Nga nindou yangiri wambo anihondümbo hoafiyu ana, ahandi hoafi ranahambo ro ngiri hohoanimondahi, nga wani. Nga God siheimbo aboedambo-mbireandüra saheheamboanahi Sonindi hoafi anihond-ane asahi.

³⁵ Son ana ram hai siayo nou yahurai siyuhüyu asu sihei fiambe si ranai boakimafoa-reiramboyeyi asu bodifohü yangiri ahandi si ranimbo hihifi-hihifimbo masei.

³⁶ Nga ŋgorü-moatükuni siheimbo nafuimbohünda ra Sonɪndi hoafi ŋgasündeandeimb-ane. Rarani ratüpurɪ ro ratipurayahɪ ra wandɪ Ape ai sendirühi 'ratüpurɪndafi' mehuamboanahɪ ro rarɪhe ratipurayahɪ. Rani ratüpurɪ ranai siheimbo anihondümbo nafuimarandürɪ ra Ape ai wambo koamarɪhendɪra makosahɪ.

³⁷ Asu Ape wambo hifiɪna koamarɪhendɪri aiyu wandɪ fimbo weindahɪ hoafɪmayu. Asu se moai horombo ahandɪ hoafɪ hɪmborɪyei asu ahambo hoeirɪhorɪ raraorɪhorɪ.

³⁸ Nga asu se moai ahandɪ hoafɪ ra sihei ŋgusüfoambe nɪmarondürɪ, nɪmboe sapo Ape ai koamarɪhendɪra makosahɪ wambo anihondümbofe-koate-maye ranimbo.

³⁹ Se rarɪhi hohoanɪmoyeiɪya, "Godɪndi bukambe hoafɪ apenɪŋgo ranai yangiri koadürümbo-koadürümbo nɪŋgombo sei hehi buk ranambe muŋguambo hoafɪ apenɪŋgo ranahambo türarɪhündi. Nga bukambeahɪndi hoafɪ ra wambo fifirɪfendɪrimbo hoaf-ane apenɪŋgo.

⁴⁰ Nga asu se aboedɪ yangiri nɪŋgombohündambo wambo sowana moai sifombo hohoanɪmoyei.

⁴¹ Nindou ai wambo seana nindou adükar-anafi mbiseimboyei saheheamboanahɪ ro moei asahɪ.

⁴² Nga ro siheimbo fifiri-hearümboanahɪ, asu sihei ŋgusüfoambe Godɪndi ŋgusüfo pefe hohoanɪmo ra moai nɪmarondürɪ.

⁴³ Ro wandɪ Apembo sowahɪndɪyahɪ makosahɪ, ŋga asu se moai wandɪ hoafɪ

himboraŋyei. Asu seana nindou ŋgorü ai aipoanimo hohoanimoŋu haya ahandi ŋginiŋdi ranambo huan-aneŋi ahandi hoafi himborayeŋi.

⁴⁴ Asu seana siheihoar-aneŋi nindou hond-anafi nindou hond-anafayeŋi. Nga God mamŋi yangir-ani ai siheimbo nindou hond-anafi yahombo ra se moei aseŋi. Nga asu se nungundhi ahambo anihondumbo-mandi hora?

⁴⁵ Nga asu se ŋgiri wambo randhi hohoanimondeŋi, 'Ai yihoefombo Afindandi himboahü papŋi-hoafindamuni mbiŋsei,' nga wani. Nindou siheimbo papŋi-hoafimaranduri ranana Mosesiyu. Asu se nindou ranahamboŋeŋi aiana yihoefimbo fandi hemunumbui maseŋi.

⁴⁶ Se Mosesindi hoafi anihondumbo-mbarhi-mbonana, asu se wandi hoafi amboani anihondumbo-rhi. Ni mboe sapo ai wambo hoafi sürü papŋi-marandi ranimbo-hündambo wambo.

⁴⁷ Asu ai sürü papŋi-randeimbi hoafi ra anihondumbofe-koate-ayeŋi ana, asu nungundhi se wandi hoafi ra anihondumbo-mandi hia?" mehu.

6

Sisas ai 5,000 nindumbo sesŋi masagaduri (Matyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Ruk 9:10-17)

¹ Sisas ai raraofi mbura ranihünda asukaiyu Gariri kurhoe sei asu Taiberius sei arihündi ra barhei haya gogoasürüni mahu.

² Asu nimorehi nindowenihi afindi ranai Sisasimbo hoeirihoranŋi hepüni feimbi moatükuni ratüpuriyuhü nindou

aŋgünümboyeimbimbo aboedirearü
marandamboyei, asu ahandi süngu mahei.

³ Asu ai ahambo süngururü-rundeimbi
babidimbo hafu hifi wafu wami mamaru.

⁴ God ai Israer Isipihündi
aboedambo-mareandürü ranü adükari si Pasofa
ra ndeara akimü tüküfembo yaŋgiri+yowanüyo.

⁵ Sisas ai himboariyu wakireand-ane nindou
afindü ranai ahambo sowana masühüsiamboyu
asu Firipimbo hoafiyundühi yahuya,
“Dagüdambo sihirü sesü afindü ra pemündefi
mbundühumbo nindou afindü asihüsi aheimbo
mandahundüra?” mehundo.

⁶ (Sisas ai yare hoafimayu ra Firipindü
hohoanümo refe hoeifembo-hündamboyu, ŋga ai
sesü aheimbo segudürimbo ra fifire
hayamboyu.)

⁷ Asu simborü Firip ai ahambo hoafiyundühü
yahuya, “Nindou ranai sesü ra akidou-amboanü
ŋgusüfonambirühorü mbüsefombo ana, sihirü
1200 kina nahurainambo-animbo sesü ra
pemündefi koandühehumboyefi,” mehu.

⁸⁻⁹ Ahambo sünguriri-randeimbi nindou ŋgorü
Andru, Saimon Pitandü akidü ai hoafiyuhü
yahuya, “Nindou mamü hoarüfi ndanai bari bret
hondahüya fundeimb-anemo asu kinü
yimbu-anafanü ra sihaiamboani. ŋga sesü
ranana ŋgiri nindou afindü ra simongoründeü,”
mehuamboyu.

¹⁰ Asu Sisas ai hoafiyupurühü yahuya, “Nindou
aheimbo sowandümondündürü si fomo
hoafiyomonda mbimari,” mehu. Ranühü wohü
afindü ra furümayowamboyei ranüwamü

n̄n̄noumayei. Nindou ra 5,000-yei.

¹¹ Ran̄yu Sis̄as ai bret ra semündühaya
God̄imbo h̄ih̄if̄ir̄ür̄i mbura asu nindou af̄ind̄i
n̄n̄noumayei aheimbo yimbumareandür̄i.

Asükaiyu kin̄i ra

ranou-ranou-mareandür̄amboyei asu ses̄i ra ai
ses̄imbo hohoan̄imomayei s̄imogodüh̄i
masahüsi.

¹² Ai ses̄i ra sahüsimbo ndeara
bodomayeiambu, Sis̄as ai ahand̄i
s̄üngururü-rundeimb̄imbo hoaf̄iyupurüh̄i
yahuya, “Ai sahüsimbü b̄id̄if̄ir̄i-b̄id̄if̄ir̄i kurayo
ra fufuründümo, nga ak̄idou b̄id̄if̄ir̄i
amboan̄iyeimb̄ipoan̄i,” mehuamboemo.

¹³ Ran̄iyomo asu ai bari bret
hondahüyafundeimb̄i ak̄id̄ibou-mayo
ranahandambo ai sahüsimbü b̄id̄if̄ir̄i kur̄imayo
ra fufuründümo 12 wambür̄i tütük̄iru
manindund̄i.

¹⁴ Ran̄iyei asu nindou af̄ind̄i n̄n̄nou-mayei
ranai Sis̄as hepün̄ifeimb̄i moatükun̄i
ramareand̄i ra hoeir̄ihi hehi hoaf̄iyeih̄i seiya,
“Ȳin̄i, an̄ihond-ane, sapo nindou ndanana
God̄ind̄i hoaf̄i hoaf̄iyu-randeimb̄i h̄if̄ina
kosombo-mayu ran̄imbai,” maseiamboyu.

¹⁵ Asu nindou ranai ndeara ahambo s̄ifo
semündü hefimbo adükari bogor̄imbofi
hüti-hütifi h̄in̄inḡifimbo maseiamboyu Sis̄as ai
f̄if̄ire haya asükaiyu h̄ifi wafu ran̄iwam̄i
n̄imar̄imbo ahand-amboan̄i mahafu.

*Sis̄as ai hoe han̄ḡifowam̄i mahu
(Matyu 14:22-27; Mak 6:45-52)*

16 Raniyomo asu nimbambe ahambo süngururü-rundeimbi ai Gariri kurihoe raninambo mahanimo.

17 Asu nimbimareandamboyu Sisas ai moai ahamumbo sowahi tüküfiyu. Ai hanimo botambe kefou houmbo gogoanini barihou houmbo Kaperneam ngoafi nangowaneimbi mahafomo.

18 Raoyafundane asu weri afindi ranai weriyowohüyo hoe ranai fondamindi hani hafo marandi.

19 Raniyomo süngururü-rundeimbi ai ahamund-amboani boti-mayo ranambe purinambo puru hifomombo 5-mbayo asu 6-mbayo kiromita simogodüh+yomondühi asu himboyomondane, Sisas ai bot ranikimi nimoamo hoe hangifo wami pühiyu mara sünüwamboemo asu ai afindi yihimbomemo.

20 Asu Sisas ai hoafi+yupurühi yahuya, “Se nimboe yihimboemoa, nga roanahi ndanana,” mehupuramboemo.

21 Asu raniyomo ai ahambo botambe semündü hiniñgifimbo yahomo houmbo ramefundamboyo asu bot ranai ai hombomemo raninambo nimai ho tüküme feyo.

Nimorehi nindowenihai ai Sisasimbo kokomarhorih

22 Asükaiyei siambe nindou afindi ranai Gariri kurihoe gogoanini mamarei. Ai fifirihindi hamani bot mami yangiri ranihu mengoro asu Sisas ana moai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo bot ranambe hüfu, nga ahambo

hɪnɪŋgɪrɨwuri houmbo ai yangɪriyomo
mahɪfomo sei hehi mamarei.

²³ Asu bot bɪdɪfɪrɪ Taibiriasi-yafe-mayo ranai
Sisas Godɪmbo hɪhɪfɪrɨrɪ mbura bret sahɨsihɪ
sɪnei tɨkɨmehɪndɪ.

²⁴ Asu ai hɪmboyeiane Sisas ai ahambo
sɨngururɨ-rundeimbɪ babɪdɪmbo ranɪhɨ
nɪmarɪkoate-memondamboyei asu ai bot
ranambe farɪyahi hehi Kaperneam ŋgoafɪna
Sisasɪmbo kokombo mahɨsi.

Sisas ai yangɪrɪ nɪŋgombo bret nahurai-ani

²⁵ Asu nindou afɪndɪmayei ranai Sisasɪmbo
kurɪhoe gogoasɨrɨnɪ manɨŋgua hoeirɪhorɪ hehi,
hoafɪyahɨndowohɨ seiya, “Yamundo-randeimbɪ,
se nɨŋgu-sɪmboanɪ ndanɪhɨ sɨhɨfɪmboyafa?”
maseiamboyu.

²⁶ Asu sɪmborɪ Sisas ai aheimbo
hoafɪyundɨrɨhɪ yahuya, “Se nɪmboe wambo
kokoarɪhɨndɪra? Se bret afɪndɪ sahɨsimbo
sɪmɔŋgorɪ-marɪhɨmɨndɪ ranɪmboyei wambo
kokomarɪhɨndɪrɪ sɨhɨsi. Ŋga asu se ro
hepɨnɪfeimbɪ moatɨkunɪ ramarɪheandɪ
ranɪmbo fɪfɪrɪhi hoeirɪhi hehimboyeipoanɪ
wambo kokomarɪhɨndɪrɪ sɨhɨsi nda.

²⁷ Se sesɪ sɨmburɨyo arandɪ ranahambo
hohoanɪmondeihɪ ratɨpurɪ-ndeimboyei, ŋga se
yangɪrɪ koadɨrɨmbo-koadɨrɨmbo nɪŋgombo sesɪ
ranahambo-anɪmbo hohoanɪmondeihɪ
ratɨpurɪndei ndɨhɨndɪ. Sesɪ ra sɪheimbo
Nindou Hondɨ ai dagadɨrɪmbui, sapo God ai
ranɪ ranɪmbo-hɨnda ahambo ŋgɪnɪndɪ
masagado-ane,” mehuamboyei.

28 Asu nindou ranai ahambo düdur+horühi seiya, “Asu ro nüḡund+hu ratüpur+mandefi God+ndi ratüpur+ yang+ri+ ratüpur+imbo rana?” masahündowamboyu.

29 Asu simbori Sisas ai hoafi+yundürühi yahuya, “God ai siheimbo ratüpur+ndan+imboyu ndand+hi ratüpur+ndei mehu: Nindou ndanahambo hifi+na koamar+hehini ahambo anambo an+hondümbo-nd+hor+,” mehündüramboyei.

30 Asu simbori düdurohorühi sahündoya, “Se nin+ hepün+feimbi moatükun+ randowandan+ hoeind+hun+n+ houhumbo God koamar+hen+n-ane mb+sefi sihambo an+hondümbo-mand+hun+na? Asu se nin+ ratüpur+ ratüpur+imbo safomboyafa?”

31 Sihefi amoao horombo sesi mana masahüsi nim+ woh+ fur+koate-reandühi. Baiborambe yare hoafi+yowohü yahoya, ‘Ai sesi nimoamo sünambeah+ndi semündü haya sesi+imbo masagadür+’ meho nou,” maseiamboyu.

32 Asu Sisas ai hoafi+yundürühi yahuya, “Yinisi, ḡga ro siheimbo an+hondümboanah+ hoafayah+, Moses ai moai siheimbo sünambeah+ndi sesi sagadür+, ḡga wand+ Ape aiyu sesi hondü sünambeah+ndi ra masagadür+.”

33 Sesi God ai masend+ ranana sünambeah+ndi kosi hifi ndan+hü nindoumbo yang+ri+ niḡgombo segudür+imboane,” mehuamboyei.

34 Asu nindou-mayei ranai Sisas+imbo hoafi+yahündowohü sahündoya, “Adükari, muḡguambo si yi+hoefimbo sesi ranan+imbo ndawamun+ ndand+,” maseiamboyu.

35 Asu Sisas ai hoafi+yundürühi yahuya, “Ro

sesi yangiri niŋgombo niṁind-anahi. Nindou ai wambo anihondumbo-reandirühi asünu ana, ŋgiri wembombondu asu amindaniŋombondu ndandi, ŋga wani.

³⁶ Ro siheimbo horombo hoafiṁayahandüri, se wambo hoeirihindiri, ŋga asu moai anihondumbo-rihindiri.

³⁷ Muŋguambo nindou wandi Ape ai wandi warihümareandüri ranai ana wambo sowana dügüsimboyei. Asu nindou düdi wambo sowanambo asüfu ranahambo ro ŋgiri yowani mbisah.

³⁸ Ro sünambeahindi makosahi nda wandi hohoanimo süngufembo-yahipoani. Ŋga ro makosahi nda nine hohoanimo Ape yifirayu rani hohoanimo süngufemboyah makosahi.

³⁹ Ai wambo koamarihendira makosahi ahandi hohoanimo ra ndahurai-ane. Muŋguambo nindou Ape ai wandi warihümareandüri ra ŋgiri mam-amboani bodiboadehini, ŋga bidifirani si tüküfeyoambe muŋguambo botindihendurimboyahi.

⁴⁰ Apendi hohoanimo ai ndahurai-ane, muŋguambo nindou ranai Niṁori ranahambo hoeirihorühi ahambo anihondumbo-arihori ana, asu ai yangiri koadürumbo-koadürumbo niṁboadeimboyei. Asu rananimo ro nindou ranahambo bidirifani si tüküfeyoambe botindihinimboyahi,” mehu.

⁴¹ Ranıyei asu Suda ai Sisasimbo ŋginiṁdihorühi tehümarihori ai hoafiyuhıya, ‘Roana yangiri niŋgombo sesi niṁind-anahi sünambeahindi makosahi,’ mehu ranimbo.

⁴² Ranıyei asu hoafiyahündowohü seiya,

“Nindou ndanana Sisas Sosepindi n̄mor-ani. Ahandi hondafindi ana ro fifiri+hu-piri+amboanefisi. Asu ai ninungufi hayamboyu ro sunambeahindi makosah-anahi mehua?” maseiamboyu.

⁴³ Asu Sisas ai hoafi+yunduruhi yahuya, “Ngiri se siheihar̄i tehundi+hundi, nga se hin+ngindihi hehimbo moani n̄mandei.

⁴⁴ Nindou mam̄i ai-amboani ngiri aimbo hohoan̄mondu haya wambo sowana ngu. Nga wandi Ape wambo koamar̄hendiri ai ahambo wambo sowana koandiheirani nguwani asu ro ahambo hifi nda mun̄guyoambe aboedi yangiri nin̄gombohunda bot̄indi+hin̄mboyahi.

⁴⁵ Horombo God̄indi hoafi hoafi+yomo-rundeimb̄i ai yaru bukambe suru pap̄irunduh̄i yahomoya, ‘God ai nindou mun̄guambo yamundeandur̄imbui,’ mehomo. Asu mun̄gu ai Apendi hoafi himbor̄yehi ahandi warambeahindi fifiri+fe ra asahum̄undi ana, ai wambo sowana duḡusimboyei.

⁴⁶ Asu nindou mam̄i ai-amboani moai God̄imbo ahandi himboarinambo hoeiriri, nga nindou God̄indi-mayu makusu rani yangiri+yu God̄imbo hoeimariri.

⁴⁷ Ro sihamumbo an̄ihondumboanahi hoafayahapuri, nindou dudi wambo an̄ihondumbo-areandiri ana, ai yangiri koaduruambo-koaduruambo nungumbui.

⁴⁸ Roana yangiri nin̄gombo sesi ra nin̄ind-anahi.

⁴⁹ Horombo sihei amao sesi ahandi nduri mana ra n̄imi wohi fur̄ikoate-yowohu masahusi, nga asu ai moai n̄boadei, nga rani

sesi ra sahusi mburihumbo yifimayei.

⁵⁰ Nga roana sesi sunambeahindi makosah-ane, nindou dudi asesu aiana ngiri yifindu, nga aboedi nungumbui.

⁵¹ Roana sesi koadurumbo ningo-randeimbi sunambeahindi makoso rananahi nda. Asu nindou ai sesi nda asesu ana, ai yangiri koadurumbo koadurumbo nungumbui. Sesi nda ro ndahandurimboyahi ra wandi fi safi ranane, nindou hifi ndanihu aniboadei ai aboedi yangiri koadurumbo koadurumbo mbiniboadeia samboanahi,” mehu.

⁵² Ranimboyei asu Suda ai aheiroari nginindi yifiarimbo hoafi timonimarihundi. Asu ai hoafiyehi seiya, “Nungunde nindou ndanai ahandi fi safi ra ndenda madagudifa?” maseiamboyu.

⁵³ Asu Sisas ai aheimbo hoafiyundurühi yahuya, “Yini, asu se Nindou Hondundi-mayo fisafi ra sesi asu ahandi hori ra simindi ra-koate-ayei ana, ngiri sihei flambe koadurumbo-koadurumbo ningombo ra nimandonduri.

⁵⁴ Nindou ranai wandi safi asu hori ra sesu sumundi arandi ana, ai yangiri koadurumbo-koadurumbo nunguwani, asu ro ahambo hifi nda munguyowambe botindihinimboyahi.

⁵⁵ Wandi safi nda aboedi sesi hond-ane, asu wandi hori nda aboedi simindi hoe hond-ane.

⁵⁶ Nindou ranai wandi safi sesu asu wandi hori sumundi arandi ana, ro ai-dibo nimandihani asu ai ro-dibo nimandumbui.

⁵⁷ Ape koadurumbo nungumbü ai wambo

koamarĩhendĩrambo kosi ahandĩ
 ŋgĩnĩndĩnambo anĩmboahĩ ra ai nĩmĩndũh-ani.
 Rani sũngunamboane asu nindou ranai wambo
 asesundĩrĩ aiana wandi-mayo yangĩrĩ nĩngombo
 ra ndemũndũmbui.

⁵⁸ Ranĩmboane asu, sesi ndanana
 sũnambeahĩndĩ makoso-ane. Nga sesi ra
 horombo sihei amoamo sahũsi hehimbo
 yifĩmayei yahuraiyopoanĩ, nga wanĩ. Nga sesi
 hapondadĩdĩ nda nindou ai asesu ana, ai aboedĩ
 yangĩrĩ koadũrũmbo-koadũrũmbo
 nũngumboani,” mehu.

⁵⁹ Hoafĩ nda Sisas ai Kaperneam ŋgoafĩhũ
 Sudayei rotu worambe nindou
 yamundeandũrũhĩ hoafĩmayu.

Yangĩrĩ nĩngombo hoafĩ

⁶⁰ Raniyo asu ahambo sũngururũ-rundeimbĩ
 afĩndĩ ranai hoafĩ ra hĩmborĩyomo houmbo
 hoafĩyomondũhĩ yahomoya, “Hoafĩ ndanana
 awi afĩndĩ tũngũmb-ane. Hoafĩ ra dĩdĩ
 hĩmborĩmandũ rana?” mehomondamboyu.

⁶¹ Asu Sisas aimbo ŋgusũfoambe hohoanĩmoyu
 fifire haya hoafĩyuhĩ yahuya ndanana hoafĩ
 ndanahamboanemo teihũmarundĩ yahu haya,
 hoafĩyupurũhĩ yahuya, “Hoafĩ nda sihamundĩ
 anĩhondũmbofe ra
 mamĩkarĩ-marapuramboemoa?”

⁶² Asu Nindou Hondũ sũnambeahĩndĩ makusu
 ranai hoeindũranĩ asũkaindu horombo
 nĩmaruwanambo gafuwanĩ ra se
 nũngundahumbo yahomomboemo?

⁶³ Yifiafĩ Aboedĩ ranane yangĩrĩ nĩngombo sai
 arandĩ. Nga nindou-yafe ŋgĩnĩndĩ ranana moai

yangiri niŋgombo sai randi. Hoafi siheimbo
hoafimayahanduri ranana Yifiafi yangiri niŋgo
sai-randeimbi ranahamboyahi hoafimayahi.

⁶⁴ Rananemo asu moai bidifiri se-amboani
hoafi ranahambo anihondumbo-rundi, ” mehu.
(Sisas ai nindou horombo ahambo
anihondumbofe-koate-maye ra fifireandi. Asu
ai fifireandi nindou ranai-animbo ahambo
hurütümbi nindou-yomondi warihündirümbui.)

⁶⁵ Raniyu asu hoafiyuhi yahuya, “Hoafi
nimindi ndanahamboyahi ro sihamumbo
hoafimayahapuri, ‘Ape ai nindou ranahambo
wambo sowanambo sifombo yini
yahokoate-ayu ana, asu nindou ranai ŋiri
wambo sowana düfu, ’ ” mehu.

⁶⁶ Hoafi ra himboriyomo mburumboemo asu
ahambo süngururü-rundeimbi bidifiri ai ahandi
süngu hokoate hininŋirüwuri houmbo
hihiriyafu mahomo.

⁶⁷ Raniyu asu Sisas ai ahambo
süngururü-rundeimbi 12 ahamumbo
hoafiyupurühi yahuya, “Asu se-amboani
wambo hininŋifendiri hefe hombo
yahomomboemo?” mehuamboemo.

⁶⁸ Asu Saimon Pita ai simbori hoafiyuhi
yahuya, “Adükari, asu ro dabo sowana
mangefa? Seana sapo aboedi yangiri
koadürümbo-koadürümbo niŋgombo hoafi ra
sowandifi-mboanafisi.

⁶⁹ Asu ro haponda sihambo
anihondumbo-rihu fifiri-huninimboanefi,
seana Nindou sürühoeimbi Godindi-mayafi
makosaf-anafi, ” mehuamboyu.

⁷⁰ Asu sɪmborɪ Sisas ai yahuya, “Nɪmboe sapo sɪnguru-rundeimbɪ 12 sɪhamumbo ro kamafoarɪheapur-ane. Nɔa sɪhamundɪ mbusũmo nindou mamɪ ranai ana moaruwai hohoanɪmoyumb-ani,” mehu.

⁷¹ Hoafɪ nda Sisas ai Sudas Saimon Iskariotɪndɪ nɪmorɪ ahamboyu yare hürühai hoafɪmayu. Aiana Sisasɪmbo sɪngurürɪ-randeimbɪyusi, nɔa asu sɪnguna humboyu Sisasɪmbo hürütümbɪ-yomondɪ warɪhündirümbui.

7

Sisasɪndɪ akɪdɪ mamɪ ai moai ahambo anɪhondümbö-rüwuri

¹ Refehayamboyoane, Sisas ai Gariri hɪfambe hoahoanɔu wakɪmareandɪ. Suda-yafe bogorɪ ai ahambo hɪfokoefimbo yahomo houmbo raraomemondamboyu asu ai ahei hɪfambe hombo moei mehu.

² Asu Suda-yafe rotumbo si adükarɪ dagoambe nɪmarɪmbo sei arɪhündɪ ranai ndeara akɪmɪ tɪfɪmareandamboemo.

³ Asu Sisasɪndɪ akohoandɪ mamɪ ai ahambo hoafɪyomondowohü yahomoya, “Hɪfɪ nda hɪnɪnɔɔro hawambo Suda-yafe hɪfɪnambo hahüföh-anɪmbo, se sɪhafɪ hepünɪfeimbɪ moatükunɪ rarowandani sɪhafɪ sɪngurɪnɪnɪ-rundeimbɪ ranai hoeimbɪrundamboane.

⁴ Nindou ranai munɔu ahambo fɪfirɪmbɪrɪhi-ndɪramboane yahumbo ana, moai dɪbo rarani ratüpurɪ ratüpurɪyu randɪ, nɔa weindah-ani ahei hɪmboahü ratüpurɪyu arandɪ.

Asu se hepünifeimbi moatükunî ratüpurayafi ra munguambo nindou hîfi-hîfi afîndî burayei ahei hîmboahü weindahî nîmbafan-anîmbo, asu ai sîhambo hoeimbi-rî-hinî-n-amboane,” mehomu.

⁵ Ahandî akîdîmamî amboanî ahambo anîhondümböfe-koate-wamboemo ai yaru hoafîmemondo.

⁶ Ranîyu asu Sisas ai hoafîyupurühi yahuya, “Awi ro hafombo si ranana moai tüküfeyo. Nga nîni-sîmboanîyo se ahafomo ra wanjei-ane.

⁷ Nindou hîfi ndanîhü anîboadei aiana ngîrî sîhamumbo hürütündühüpuri, nga wambo hürütarîhündîrî ro aheimbo moaruwai hohoanîmoyei arîhündî ranîmbo weindahî hoafîyahandürî arîhandî ranîmbo.

⁸ Seana Suda-yafe adükarî si Serusaremîhü tükefeyo ranîmbo gafomo. Nga roana wandî hafombo si ra awi tüküfekoate-mayowambo, asu ngîrî haponda ngahî,” mehu.

⁹ Ai ahamumbo yare hoafîyupurî mbura Garirihî mamaru.

¹⁰ Ahandî akohoandî mamî ai adükarî si ra hoeifembo mahomondamboyu, asu ai-amboanî sünguna mahu. Asu ai moai weindahî tüküfi haya hu, nga dîbo ahamundî süngu mahu.

¹¹ Asu Sudahündî nindou bogorî-memo ranai Sisasîmbo adükarî si ranîhü kokorurühi yahomoya, “Nindou ra nahü nüngha?” mehomu.

¹² Ranîyeyi nindou afîndî menjoro ranî-sîmboanî Sisasîmbo-dîbo teihümarîhorî. Bîdîfirî ai seiya, “Aiana nindou aboed-ani,” asu bîdîfirî ai seiya, “Wanî, aiana aboedîyupoanî, nga aheimbo wosîhoaforî hoafîyu-randeimb-ani,” masahündo.

13 Nga Suda-yafe bogorì nindou ranahamumbo yìhìmborìhüpürühì asu moai ahambo weindahì yafambe farìhi hoafìyei.

14 Adükarì si mbusümondühì Sisas ai tüküfi hafu Godìndì worìkìmì nüngumbo nìmorehì nindowenihì aheimbo yamundì-mareandürì.

15 Asu Suda ai ahandì hoafì ranahambo hepünafu afìndì hohoanìmoyomondühì yahomoya, “Nìmboe nindou nda nindou ñgorü ai yamundìfikoate asu ai moanì hoafì nda fìfìrareanda?” mehomondamboyu.

16 Asu sìmborì ahamumbo hoafìyuhì yahuya “Ro haponda yamundarìheandürì hoafì nda wandì-mayo yamundìfe hoafìyopoanì, nga Nindou wambo hìfìna koamarìhendìrì ahandì-mayo-ane.

17 Asu nindou ranai Godìndì hoafì süngumbo yifirayeì ana, ro hoafì hoafìya arìhandì nìmìndì nda fìfìrìndìhimboyeì. Asu ai hoafì nda Godìndì-mayo-mbayo asu ro wandì hohoanìmonambo hohoanìmoya hehea hoafìyahühì-mbayahìyo ra fìfìrìndeambui.

18 Nindou ai moanì ahandì hohoanìmonambo hohoanìmoyu haya hoafayu ranana ai adükarì ndürümbìnda yahumboani. Nga asu nindou ñgorü ahambo koamarìherü ranahambo ‘ndürì adükarümbì-mbiyu’ ehu ranai ana aboedì mbumundì saf-ani, nga moai tìkai hoafìyu randì.

19 Horombo sìhefì amoaombo Moses ai ahìnümbì hohoanìmo ra masagadürì. Nga asu moai se mam-amboanì hohoanìmo ra süngurìhindì. Asu nìmboe se wambo hìfokoe-fe-ndìrìmbo yahomo houmbo

rarawemoa?” mehuamboyei.

²⁰ Asu nindou afindî burimayei ranai seiya, “Moaruwai nendî sîhafî fiambe mafarîfeyowamboyaftî ranî hoafi ra hoafayafi. Düdi sîhambo hîfokoefenînimbo yahuhaya raraomayua?” maseiamboyu.

²¹ Asu Sisas ai sîmborî hoafîyundürühi yahuya, “Ro ngoafîmbo nîmarîmbo sihi ratüpurîyahühî nindou dîboadomarîhina ranîmboyei se muŋguambo mahepühendi.

²² Horombo sîheimbo Moses ai hoearî kefe tirîheferambo hohoanîmo ra nafuimarandürî. (Ranî hohoanîmo ranana Mosesîndî-mayo hohoanîmoyopoanî. Nga ranana sîhei amoaoyafe hohoanîmoane.) Ranîmboane asu seana ngoafîmbo nîmarîmbo si ranîfihî nindowenihî nîmoakîdîbou-yomondî fi hoearî karu tirîhoemo arundî.

²³ Seana Mosesîndî hoafi ranî yangîr-ane ranî-süŋgurundühi asu se ngoafîmbo nîmarîmbo sihi nîmoakîdîbou-yomondî hoearî karu tirîhapurî arundî. Asu ro ngoafîmbo nîmarîmbo sihi nindou aŋgünümbo-mayu ahandî fi dîdîboado-marîhina, asu se nîmboe wambo ŋînîndîmarundîra?

²⁴ Asu nindou ŋgoründî hohoanîmo ra se hîmboarînambo yangîrî hoeindu houmbo yîbobondümboemo, ŋga se mbumundî hohoanîmo süŋgundundühi ndondu yîbobondundî,” mehupurî.

Nindou ranai nda Kraisiyu düdi masei

²⁵ Asu nindou bîdîfirî Serusaremîhündî ai düduyahindühi seiya, “Sapo nindou

ndanahamboemo bogori nindou ai
hifokoefimbo yahomo houmbo raraomarüwura?

²⁶ Nindou ra ai weindahi ahamundi
himboarühi hoafimayuwambo hoeirihori asu
himboriyei arihündi, nga ai moai ahambo hoafi
karüwuri. Awi nindou ranahambo bogori
nindou ai Krais-ani yahomo hohoanimoyomo
houbombemoyo?

²⁷ Nindou God ai diboniyu hininngimariri
Krais ra tükefiyu ana, ngiri nindou ai ahandi
ngoafi ra fifirindhindi. Nga roana nindou
ndanahandi ngoafi hondü ra fifirihurümboanefi
ranimboyu ai Kraisiyupoani,” masei.

²⁸ Asu Sisas ai Godindi worambe aheimbo
yamundeandürühi puküna hoafiyuhi yahuya,
“Se wambo asu wandi ngoafi ro masihühi ra
ndorihififirihindiri. Nga ro, wandipoanimbo
hohoanimoaya hehea kosamboyahipoani, nga
Ape wambo koamarihendira makosahane.
Seana moai ahambo fifirihori.

²⁹ Nga roana ahambo sowahindi
koamarihendira kosiheheambo wambo
fifirihinimboanahi,” mehu.

³⁰ Raniyomo asu bidifiri ai ahambo
kikihimündimbo yahomo houmbo raraomarüri.
Nga asu nindou ngörü ai moai ahambo
kikhirümüdu sapo ahambo hifokoefimbo si ra
awi tüküfekoate-mayowambo.

³¹ Raniyei nimorehi nindowenihifindi ranai
ahambo anihondumbo-rihorühi hoafiyehi
seiya, “Krais tükefiyu ana, ngiri Sisas
hepünifeimbi moatükuni ramareandi nda
ngasündiri. Nga ai Kraisimbeyu?” masei.

*Sisasimbo kikihimindimbo prisman
koamarihoupuri*

³² Farisi ai nimorehi nindowenihi Sisasimbo rani wataporimayei ra himboriyomo houmbo Godimbo sesi sihou-rundeimbi bogori-babidimbo prisman bidingrambo koamarihoupura Sisasimbo kikihimindimbo mahifomo.

³³ Asu Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Awi se-babidimbo akidou gedühi safi niŋgo-niŋgondahe heambo-animbo asu ro nindou wambo koamarihendirih ahambo sowana gagümboyahi.

³⁴ Rananimbo se wambo kokondihündirimboyeisi, ŋga asu ŋgiri hoeindihindirih. Asu ro nimarimboayah ranambe se ŋgiri didei,” mehu.

³⁵ Raniyomo Sudahündi bogori nindou-memo ranai ahamundihuari simbori hoafürüyomondühi yahomoya, “Nindou ra ai nahanafi ŋgani kokondihurimbo hoeifekoate-mandefa? Asu ai Griki-yomondi ŋgoafi adükari ranihü ŋgu sihefi nendi nimateihü Grikimbo hoafi yamundi-mandeandürüyo?

³⁶ Ai yare hoafiyuhi yahuya, ‘Se wambo kokondi-hündirimboyei, ŋga asu se ŋgiri hoeindihindirih,’ asu ‘Se ro nimarimboayah ranambe ŋgiri ŋgei,’ mehu, ra nimboe yare hoafimayua?” mehomo.

Yangiri niŋgombo hoe

³⁷ Suda-yafe amoaoyomondi dagoambe nimarimbo hohoanimombo si ranahandi

bidiŋirani si ra adukari hamind-ane. Rani sihi Sisas ai botifi pukuna hoafiyundurühi yahuya, “Nindou didiyei ai hoe simindimbo amindanijombondeih ana, wambo sowana didei ndimindei.

³⁸ Ai Godind bukambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘Nindou ranai wambo anihondumbo-arihindiri ana, asu ahei ngusüfoambeahindi yangiri ningombo hoe ranai afindi tükündife haya ngomboe,’ ” mehu.

³⁹ Sisas ai yare hoafimayu ra hoe hondümayupoani, nga Yifiafi Aboedi ranahamboyu hoafimayu. Nindou ai ahambo anihondumbo-arihori ai-animbo Yifiafi Aboedi ra ndahümündimboyei. Nga ran simboani ana Yifiafi Aboedi ra awi moai sahümündi Sisas ai yifiyo mburumbo sünambe hafokoate wambo.

Nimorehi nindowenih ai simbori hoafiyehi yibobomehindi

⁴⁰ Nindou afindi mafandihindi ranambe nindou bidifiri ai Sisas hoafimayu ra himboriyehi hehi hoafiyehi seiya, “Anihond-ane, nindou ndanana Godind hoafi hoafiyu-randeimb-ani,” masei.

⁴¹ Asu bidifiri ai hoafiyehi seiya, “Aiana Krai nindou aboedambo-fembo God kifoariri hiningimarir-ani,” sei, nga asu bidifiri ai hoafiyehi seiya, “Ai Kraisyupoani, nga Krai ana ngiri Gariri hfinipoedi düfu!

⁴² Baiborambe yare hoafiyowohü yahoya, ‘Krai ana adukari bogori Defitindi sirambeahindindu hayambo-animbo asu ai

horombo Defit nūṅguhü Betrethem ṅgoafihü
nīmorīmbondüfi tükündüfimbui, ' meho, " masei.

⁴³ Ranīmboyei asu nindou ranai Sisasīmbo
hohoanīmo yimbumbo-yimbumborīhindühī asu
nindou ranai yimbumbore yībobomareandi.

⁴⁴ Ranīyei asu bīdīfirī ai ahambo
kīkīhimündīmbo yahomo houmbo raraomarūrī,
ṅga asu moai kīkīhīruründümo.

*Suda-yafe bogorī nindou ai moai Sisasīmbo
anīhondümborūwuri*

⁴⁵ Ranīyomo asu prisman Sisasīmbo
kīkīhimündümborūwuri koamarīhoupurī ranai
hīhīrīyafu bogorī nindouyomo asu Farisi
ahamumbo sowana mahomo. Asu ai
dūdūrūpurūhī yahomoya, "Se nīmboe ahambo
semündü sīnīkoate-memoa?"
mehomondamboemo.

⁴⁶ Asu prisman ai sīmborī hoafīyomopurūhī
yahomoya, "Horombo moai nindou ṅgorū ai
haponda hoafīyu arandi nahurai hoafīyu, ṅga
wanī!" mehomondamboemo.

⁴⁷ Asu sīmborī Farisi ai ahamumbo
dūdūyafupurūhī yahomoya, "Asu ai sīhamumbo
wosīhoaforī hoafīrapurai wanīyo?"

⁴⁸ Farisi-anemo asu bogorī nindou roanefī
hoeirumuna nindou roambeahīndī
mamai-amboanī anīhondümborūwuri asu
wanīyo?

⁴⁹ Nīmorehī nindowenihī aiana moai
Mosesīndī ahīnūmbī hohoanīmo fīfirīhindī, ṅga
ranīmboanei ai Godīndī hīmboahū moaruwai
nīṅgoaye! Ai yangīrī Sisasīmbo
anīhondümborūwuri," mehomo.

⁵⁰⁻⁵¹ Nikodemus ai Suda-yafe bogoriyu haya horombo Sisas sowana mahu. Raniḡmboyu ai yare hoafiḡyupurühi yahuya, “Siḡhefi ahḡnümüḡ hohoanḡmo ana nindoumbo moanḡ hoanḡriḡife hefe papiḡ-hoafiḡriḡ-hundürüḡyefi asu waniyo? Ahandi hoafiḡ boatei wudḡpoapondḡhu hiḡmborḡndefi mbundḡhumbo-anḡmbo asu ratüpurḡ ai rawareandḡ ra fiḡfirḡndiḡhumboyefi,” mehuamboemo.

⁵² Asu siḡmborḡ ahambo hoafiḡyomondühi yahomoya, “Asu se kameihḡ amboanḡ Garirihündḡwamboyafi? Bukambeahḡndi hoafiḡ ra se ndoro fiḡfirḡindowandḡ, ḡḡa moai Godḡndi hoafiḡ hoafiḡyu-randeimbi ana Garirihündḡ süfu randḡ,” mehomo.

⁵³ [Raniḡyei asu nindou ranai ahei ḡḡoafiḡnambo bukürümehindḡ.

8

Anamḡndiḡhoandḡ biḡrabḡreimbi niḡmoreḡhi Sisasimbo sowana sowandümo masḡniḡmo

¹ Raniḡyei asu nindou ranai ahei ḡḡoafiḡnambo bukürḡmehindamboyo, asu Sisas ai asükaiyu Orif Wafunambo mahafu.

² Hapoadümübo siambe asükaiyu Godḡndi worḡnambo mahu. Ai hu tüküfi niḡmaruane, asu niḡmoreḡhi nindowenihḡ ranai ahambo sowana maheiamboyu yamundḡmareandürḡ.

³ Ahḡnümüḡ hohoanḡmo fiḡfirḡundeimbiḡ asu Farisi biḡdiḡfirḡiyomo ai niḡmoreḡhi mamḡ hoeirundane nindowenihḡ-diḡbo seriḡmḡndiḡ mahoamboemo asu ai ahambo sowandümo nindou hiḡmboahü mbusümo hiḡniḡḡiḡmarundḡ.

⁴ Ran+yomo asu ai Sisas+imbo hoafi+yomondühi yahomoya, “Yamundo-randeimbi, n+morehi ranai nindou ngorü-d+bo meṅgorafea asu hoeimarup+i.

⁵ Moses+ndi ah+nümbi hohoan+imo yare hoafi+mayo ranana yahurai-ane, ‘N+morehi yahurai refewan+ ana, n+moeinambo h+ifokoefe-ndür+imboane.’ Nga asu se haponda nūṅgundo hoafi+mandafa?” mehomo.

⁶ Ai hoafi+ yaru hoafi+memo ra moan+ Sisas+imbo yürümombo nahuraiyomo ran+ süṅgund+huran+ ai nūṅgu mbüsuwan+ pap+hoafi+ndi+hur+ yahomo houmbo.

Nga Sisas ai h+fi+n+ yim+nd+ho yimbunambo n+marumbo h+fi+fi+h+ war+mbuif+nambo sürü-sürümarand+.

⁷ Nindou ranai ran+hü n+ṅgomombo Sisas+imbo düdu-düdupomaruramboyu asu ai bot+fi hoafi+yupurühi yahuya, “Nindou s+hamundi mbusümo moaruwai hohoan+mokoate-mayu ranai boatei-an+imbo n+moeinambo har+mbindo-wamboane.”

⁸ Yare hoafi+yupur+ mbura asükaiyu h+fi+n+ piyu yim+nd+ho yimbunambo n+marumbo h+fi+fi+h+ sürü-sürümarand+.

⁹ Nindou ranai Sisas ran+ hoafi+ hoafi+mayu ra h+imbor+yomo houmbo ahambo h+n+ṅg+rüwuri houmbo mamai k+kefoefe mamai k+kefoefeyomombo ndamefund+.

Amongohoand+ boateiyomo ndamefund+. Asu Sisas yang+r+ nūṅguane n+morehi ranai ahand+ h+imboahü man+ṅgo.

¹⁰ Ran+yu asu ai bot+fi hoafi+yundühi yahuya,

“E, nindou nda munḡu bukür+mefoendi. Asu nindou sihambo pap+i-hoafi+yon+i+mba ra mamamboani nünḡuai?” mehuamboyo.

¹¹ Asu ni+morehi ranai Sisasi+mba hoafi+yondowohü yahoya, “Adükari, moai nindou mamamboani nünḡu.” Asu Sisasi ai hoafi+yuh+i yahuya, “Ro-amboani ḡiri+i sihambo pap+i-hoafi+ndi+han+i. Se ḡafi, ḡa yowan+i asükaiyo moaruwai hohoani+moyopoani,” mehu.]

Sisasi ai hifi+n+ndi nindou-yafe siani

¹² Asu ḡorü-si+mbaani Sisasi ai aheimbo hoafi+yundürühi yahuya, “Roana hifi ndanahandi si ni+m+nd-ana+i. Nindou ai wandi süḡu ahu ana, ai ḡiri+i ni+mbokoani hoahoanḡu wak+i+ndeandi, ḡa wani. Nindou ranai koadürümbo-koadürümbo yanḡiri+i ni+ḡo ranahandi si ra ndemündümbui,” mehu.

¹³ Rani+yomo asu Farisi ai Sisasi+mba hoafi+yomondühi yahomoya, “Seana si+hafi fimbo-ana+i hoafi ra weindah+i hoafi+yafi arandi. Rani+mbaane asu si+hafi hoafi ra ḡiri+i ani+hondümbo-ndi+feyo,” mehomondamboyo.

¹⁴ Asu Sisasi ai si+mbori hoafi+yupurühi yahuya, “Yini, ani+hond-ane rananasi, roana wandi fimbo-ana+i weindah+i si+heimbo hoafi+ya ari+handi. ḡa asu wandi hoafi ranana ani+hondü hoafi-ane. Asu wandi hoafi ra ni+mba ani+hondü hoafayo? E! Hoafi ra yahurai-ane. Ro fifi+ri+heandi nahan+i+poedi+yahi tükümeheandi asu nahanamboyo homboayah+i ra. ḡa asu seana moai wandi ḡoafi hondü ana fifi+rundi.

Asu ro nahanafiyo homboayahĩ ranamboani se moai fifirundi.

¹⁵ Asu se hifinindi hohoanimo süngurundühi nindoumbo yiboboru-rundeimb-anemo, nga roana moai nindou mamimbo amboani yiboborthe rihandi.

¹⁶ Nga asu, ro nindou daboe yiboboartheandi ana, wandi yibobofe ra anihondü hondüdomboe. Asu roana ro yangiriyahipoani, nga wani. Ape wambo koamarhendiri ai ro-dibo rani-moatükuni ratüpuriyuhani.

¹⁷ Sihei ahinümbi hohoanimo yare mengoro. Nindou yimbu ai hoafi mamĩ ranahambo yibobo hoafefandi ana, ra anihond-ane.

¹⁸ Asu ro wandi fimbo anihondümbö hoafiyahanane Ape wambo koamarhendiri ranai wambo anihondümbö hoafiyu arandi,” mehuamboyei.

¹⁹ Asu ai Sisasimbo hoafiyahündowohü seiya, “Sihafe ape nahi anüngua?” maseiamboyu. Raniyu asu Sisas ai simbori hoafiyundürühi yahuya, “Seana moai wambo fifirihindiri asu wandi Apembo fifirihori raraorihori. Asu se wambo fifirihindiri-mbonana, wandi Apembo amboani fifirihori,” mehu.

²⁰ Hoafi Sisas ai yare hoafimayu ra Godindi worikimi aheimbo yamundearühüyu hoafimayu, kaki foarhi-rihüdeimbi hipiri ningo fikimi. Sisasimbo kikhimindimbo si ra awi tüküfekoate-mayoa asu nindou mamai-amboani ngiri Sisasimbo kikhindürimüdu.

Sisas ai nimorehi nindowenihimbo ro ahahi

ranambe ṅgiri ṅgei mehu

²¹ Asükaiyu Sisas ai aheimbo hoafiyundürühi yahuya, “Roana ndeara ndefembo samboanahi, ṅga asu se wambo kokondi hündiri mboyei. ṅga asu se sihei moaruwai hohoanimo ranambo-animbo ṅgei ṅgeimbo yifindeimboyei. Asu seana ṅgiri ro ahahi ranambe ṅgei,” mehu.

²² Raniyomo asu Suda-yomondi bogori nindou ranai hoafiyomondühi yahomoya, “Sisas ai yare hoafiyuhiya, ‘Seana ṅgiri ro ahahi ranambe ṅgei,’ mehu. Ai hoafi yare hoafimayu ra ahandi hoari hifokoefe yanggrombo yahumboyu?” mehomo.

²³ Asu Sisas ai hoafiyuhi yahuya, “Seana hifinindi poed-anei, ṅga roana nimoamo sünambeahindi tükümeheand-anahi. Seana hifi ndanihünda tükümehind-ane, ṅga roana hifi ndanihünda tüküyaheambo-yahipoani.

²⁴ Ranimboanahi asu ro siheimbo hoafiyahühi, seana sihei moaruwai hohoanimo ranambo-animbo ṅgei-ṅgeimbo yifindeimboyei masahi. Asu ro dideahi se wambo anihondümbofe-koate-ayei ana, se sihei moaruwai hohoanimo ranambo-animbo ṅgei-ṅgeimbo yifindeimboyei,” mehuamboyei.

²⁵ Asu ai düduyahindühi seiya, “Asu se didiyafi nimora?” maseiamboyu. Asu Sisas ai aheimbo hoafiyundürühi yahuya, “Ro sapo siheimbo horombo hoafimayahandüri ran-anahi nda. ṅga se wambo moai anihondümbo-rihindiri.

²⁶ Ro sihei hohoanimo ranahambo afindi hoafinda samboanahi. Süngunambo sihei hohoanimo yibobondiheamboyahahi. Nindou ai

wambo hifina koamarihendiri aiana anihond-anisi. Asu ro nimorehi nindowenih aheimbo hoafayah ra ro ahandi-mayo hoafi himboriya heheamboanahi hoafayah,” mehu.

²⁷ Asu Sisas ai ahandi Afindambo aheimbo hoafimayundur ranimbo moai fifirihindi.

²⁸ Ranimboyu asu Sisas ai hoafiyuh yahuya, “Se Nindou Hondü ranahambo nimoamo sahorimindei botirihoruh nimi keimbi karihendeimbi fih pararihori ana, asu se rani-simboan-animbo fifirindi-horimboyei. Rananimbo asu ropoanimbofe hohoanimo yo hefembo ratupurikoate-ya arihandi ra se fifirindihimboyei. Ro hoafi hoafiya arihandi ra Ape ai nafuiyundiranane sheimbo rani-sungurthe hoafayahanduri.

²⁹ Nindou wambo hifina koamarihendiri ranai ngiri wambo hinngindeandiri, nga ai wandi fikimi nungumboani, nne-moatukuni ai yifiriyu haya hohoanimoayu ra munguambo si ratupuriya arihandi,” mehu

³⁰ Nimorehi nindowenih afindi ranai Sisasindi hoafi himbori-yei hehi ahambo anihondumbo-marihori.

Sisas ai moaruwai hohoanimo ambeahindi aboedambofembo hoafimayu

³¹ Raniyu asu Sisas ai nindou Sudahundi ahambo anihondumbo-marihori aheimbo hoafiyunduruh yahuya, “Asu se ro yamundiri-hendureimbi hoafi ranahambo himboriyehi rani-sunguarhindi ana, asu se wandi anihondü sungurhindi-reimbndeimboyei.

³² Asu se an+hondü hohoan+mo ra f+fir+ndi+hindan+ asu hohoan+mo ranai s+heimbo aboedi koand+heira ngeimboyei,” mehu.

³³ Asu Sisas+imbo hoafi+yahündowohü seiya, “Roana Abraham+ndi ahuir-anefti. Asu roana moai nindou ngoründ+ moani hefi ratüpur+yefi r+hundi. Nimboeafi se y+hoef+imbo hoafi+yaf+munüh+ hoafi ranai ‘s+heimbo aboedi koand+heira ngeimboyei,’ masafa?” maseiamboyu.

³⁴ Ran+yu asu Sisas ai aheimbo hoafi+yundürüh+ yahuya, “Y+ni, nindou munguambo moaruwai hohoan+moyei ar+hünd+ ranai moaruwai hohoan+mo ranahand+ moani ratüpur+yeyi-r+hündeimb-anei. Nga ran+mboyo ro ramasahi.

³⁵ Nindou moani ratüpur+yu arand+ ranai moai fik+m+n+ndi bab+di worambe n+marü rand+, nga wan+. Nga nindou ahand+ n+mor+ ai-an+imbo ahand+ fik+m+n+ndi bab+di worambe n+mandümbui.

³⁶ Ran+imboane asu God+ndi N+mor+ ranai s+heimbo aboedi n+mar+imbohünda fand+hendüran+ asu se aboedi ham+ndi n+mandeimboyei.

³⁷ Ro s+heimbo f+fir+r+hearümboanahi se Abraham+ndi ahuir-anei. Nga wand+ hoafana moai s+hei hohoan+moambe n+marondüri. Ran+imboanei asu se wambo h+fokoefend+r+imbo sei hehimbo raraoaye.

³⁸ N+ni-moatükun+ ra ro wand+ Apendi-mayo hoeir+he heheamboanahi s+heimbo hoafi+yahandüri ar+hand+. Nga asu seana rarani-moatükun+ ratüpur+yeyi ar+hünd+ ra s+hei apendi-mayo-ane sahümündi hehimbo

rani-süngur+hi ratüpur+yei ar+hündi,” mehu.

³⁹ Asu s+imbori ahambo hoafi+yahüindowohü seiya, “Y+hoefi ape ana Abraham-ani,” maseiamboyu. Asu Sisas ai s+imbori hoafi+yundürühi yahuya, “Asu se Abraham+indi n+imori hondümbeyei-mbonana, asu Abraham+indi hohoan+imo ra süngur+hi.

⁴⁰ Ro s+heimbo hoafi hondü Apendi-mayo h+imbori+mayahi ran+yo weindah+ hoafi+mayahandüri. Rananei asu se wambo haponda h+fokoefend+r+imbo sei hehimbo rarawar+hündiri. Abraham ana moai yare rani hohoan+moyu randi. Nga se yang+r-anei rar+hi moaruwai hohoan+moayei.

⁴¹ Asu seana raran+moatükun+ ra s+hei apemami-yomondi hohoan+mo yang+r+ süngur+hündühanei,” mehuamboyei. Asu Suda ai Sisas+imbo hoafi+yahüindowohü sahündoya, “Roana boagir+ fifir+fekoate nafi mbusümon+indi n+imori+yefipoani. Roana y+hoefi ape mam+ God ai yang+r-ani anüngu asu ro ahand+ n+imori hond-anefi,” maseiamboyu.

⁴² Asu Sisas ai hoafi+yundürühi yahuya, “God ai an+hondü s+hei apembei-mbonana, asu se wambo aboedi hohoan+mo-r+hünd+r+isi. Nga ro God+d+ibo n+imboa heheamboyahi asu makosahi. Ro makosahi ra ropoan+imbo hohoan+moya hehea kosamboyahi+poani, nga God ai wambo koamar+hend+ramboyahi makosahi.

⁴³ Asu se n+imboyei wand+ hoafi ndofe fifir+fekoate-mayeia? Asu seana ng+r+ wand+ hoafi ra awi h+imbor+indei.

44 Sihei ape ana Satan-ani. Rananei asu se sihei apendi hohoanimo rani yangiri sahümündi aniboadei. Horombo hondü aiana nindou hifokoare-randeimbiyu manüngu. Raniyu asu ai moai anihondü hohoanimo süngure randi sapo anihondü hohoanimo ra ahandi fiambe nimarikoate-wambo. Tikai hoafi ai hoafiyu arandi ra ahandi hoafi hond-ane. Aiana nindou tikai hoafiyu-randeimb-ani, nga ranimboani asu tikai hoafi ranahandi nimindühani.

45 Nga ro siheimbo anihondumbo hoaf-ane hoafayahandüri. Ranane asu se wandi hoafi ra anihondumbofe-koate-ayei.

46 Sihei mbusümo nindou mam rani wandi hohoanimo-ambeahindi hohoanimo moaruwai weindahimandeyo wanimandiyoy? Asu ro anihondü hoafi hoafiya arihandi ana, asu se nimboe wandi hoafi anihondumbofe-koate-mayeia?

47 Godindi nimori ana Godindi hoafi munju ra hamboriyeihanei. Seana Godindi nimoriyeipoani. Ranimboanei asu se ahandi hoafi hamborikoate-yei arihündi,” mehu

Sisas asu Abraham

48 Asu Suda ai Sisasimbo simbori tirifoarihori hoafiyehi seiya, “Roana sihambo rarihu hoafiyahuninühanefi: ‘Seana Samariahünd-anafi asu sihafi fiambe moaruwai nendi mam mbamar,’ asefi. Ra anihondüyo?’” maseiamboyu.

49 Asu Sisas ai aheimbo yare hoafiyuhi yahuya, “Wandi fiambe ana moai moaruwai nendi nimaro, nga wani. Roana wandi Ape

ranahambo, adükar-ani sahühanahi, nga se wambo moaruwaimbo-arihindiri.

⁵⁰ Ro wandi fimbo ndürümbanahi yahomboyahipoani. Nga Nindou mamî wambo ndürümbani yahombo hoafi yibobore-randeimbî mbanüngu.

⁵¹ Ro siheimbo anihondümboanahi hoafayahi, nindou ngorü ai wandi hoafi ra süngwareandi ana, ai ngiri yifindu, nga wani,” mehuamboyei.

⁵² Asu Suda ai hoafiyahündowohü seiya, “Haponda ro sihambo anihondü fifiri-huninimboanefi, sihafi fiambe moaruwai nendi amaronini. Abraham yifiyu asu Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbî amboani yifisafimemo. Ranane asu se hoafiyafühiya ‘Nindou mamî ai wandi hoafi rani-süngwareandi ana, ngiri yifindu,’ masafi.

⁵³ Se yaro hohoanimoyafühi sihefi amoa Abrahamimbo ngasündiworimboyafi? Aiana sapo yifimayu rasi. Asu Godindi hoafi hoafiyomo-rundeimbî amboani ai yifimemo rasi. Asu se didiyafa?” maseiamboyu.

⁵⁴ Asu Sisas ai simbori hoafiyundürühi yahuya, “Asu ro wandihoari wandi fimbo ‘adükar-anahi’ mbasahi-mbonana, asu ro moan-anahi. Nga wandi Ape aiani wambo ‘adükar-ani,’ yahu arandi, nga se hoafiyehi ‘ai yihoefi God-ani,’ ase.

⁵⁵ Asu seana moai ahambo fifirihori. Nga roana ahambo fifirihinimboanahi. Asu ro hoafiyahühi, ‘Roana moai fifirihini,’ mbasahi-mbonana, asu ro se rawehindi nou tikai hoafiya. Nga roana ahambo ndorihini

fifirihini hehea asu ahandi hoafi ra
sünguritheandühanahi.

⁵⁶ Horombo sihei amoa Abraham ai ro
tüküfembo-mayahi ra hoeifembo
hohoanimoyuhü hihifi-hihifimayu. Ai ra hoeire
hayamboyu asu ahandi ngüsüfo ndore küre
mamaru,” mehu.

⁵⁷ Ranimboyei asu Suda ai Sisasimbo
hoafiyehi seiya, “Seana awi moai 50
himbaniyafipoani, nga se Abrahamimbo
hoeimarihini asafi?” maseiamboyu.

⁵⁸ Asu Sisas ai asükaiyu aheimbo hoafiyuhi
yahuya, “Yini, ro siheimbo anihondümboanahi
hoafehandüri horombo hondü Abraham ai
tüküfekoate-yuambeahiyahi ro boatei
manimboahi,” mehuamboyei

⁵⁹ Raniyei asu Suda ai nimoei hüründümo
houmbo Sisasimbo nimoeinambombo mehomo,
nga asu ai Godindi wori hini ngire haya dibo
ndamefiyu.

9

Sisas ai nindou himboatihari diboamariri

¹ Sisas ai nafi-süngu huhündamboyu nindou
himboatihari hoeimariri. Nindou ra hondi ai
himboatihari yahurai wakimarimindo.

² Raniyomo asu ahambo süngururü-rundeimbi
ai hoafiyomondowohü yahomoya,
“Yamundo-randeimbi, dade moaruwai
hohoanimo nindou ndanahambo ramarera asu
ai himboatiharayua? Ahandi moaruwai
hohoanimo, asu hondafindi-yafe-mayoyo?”
mehomondamboyu.

³ Asu Sisas ai ahamumbo sɪmborɪ yahuya, “Nindou ndanahandɪ hɪmboatɪharɪ ra ahandɪ-mayo, asu hondafɪndɪ-yafe-mayo moaruwai hohoanɪmo ranambo rareranɪ refimboyupoanɪ. Nga nindou ai yare hɪmboatɪharɪ-mayu ra Godɪndɪ hepɪnɪfeimbɪ moatɪkunɪ refewanɪ hoeifembohɪndamboyu yare hɪmboatɪharɪ-mayu.

⁴ God ai wambo koamarɪhendɪra makosahane, nga hɪfɪhamɪndɪ ndare nɪngguambe sɪhɪrɪ ahandɪ ratɪpurɪ ratɪpurɪ-ndefomboane. Nga nɪmbɪ pɪrayo ana, asu ngɪrɪ nindou ngorɪ ai-amboanɪ ratɪpurɪndu.

⁵ Ro hɪfɪ ndanɪhɪ nɪmboahambe ana ro nɪmorehɪ nindowenihɪ-yafe si-anahɪ,” mehu.

⁶ Ranɪyu Sisas ai yare hoafɪyu mbura, hɪfɪfɪhɪ ngurɪ tɪfɪfɪ fandeamunde mbura, nindou hɪmboatɪharɪ-mayu ahandɪ hɪmboarambe pamareandɪ.

⁷ Ranɪyu ahambo hoafɪyundɪhɪ yahuya, “Se ngafɪ Siroam kakɪmarɪhɪndɪ hoeambe sɪhafɪ hɪmboarɪ ra popoaindandɪ,” mehu. (Hoafɪ Siroam ra ‘koarɪhefeyoa ho’ hoaf-ane.) Ranɪyu asu nindou ranai hu ranɪhɪ ahandɪ ngusɪmboarɪ ra popoaira mbura, hɪhɪrɪfɪ sɪfumbo aboedɪ hɪmboarɪmayu.

⁸ Ranɪyei asu nindou akɪmɪ worɪ yimburɪhɪ nɪmareimbɪ asu ahambo horombo hoeirɪhoreimbɪ, ai horombo nɪmorehɪ nindowenihɪmbo kakɪnapombo moako-moakoyu marandɪ ranɪmbo hoeirɪhorɪ hehimbo hoafɪyeihɪ seiya, “Awi sapo nindou ndanɪmbaiyu nɪmarɪ yangɪrɪ nɪmarɪumbo

aheimbo moako-moakoyu marandi?” masei.

⁹ Bidiŋiri ai hoafiyeih seiya, “Yini, nindou aiyu refi marandi.” Asu bidiŋiri ai hoafiyeih seiya, “Wani. Ai nindou yahurayusi, nga ai-yupoani, nga nindou ngorüyu,” masei. Nindou amuri ai rani wataporimayeamboyu asu ahandihoari yahuya, “Ro-anahi,” mehu.

¹⁰ Asu ai ahambo düduyahindowohü seiya, “Asu sihafi himboari ra nüngure birihoaimboyoa?” maseiamboyu.

¹¹ Asu ranai simbori yahuya, “Nindou Sisas sei-arihündi ranai hüburukonambo wandi himboarambe fandifoareandirühi yahuya, ‘Se ngafi Siroam kakimarihündi hoe ranambe himboari sihafi ra popoaindandi,’ mehuamboyahi ro ha popoairihanda asu wandi himboari ra aboedi himboarimayahi,” mehuamboyei.

¹² Asu ai düdurühorühi seiya, “Nindou ra nahi amarua?” maseiamboyu. Asu nindou ranai yahuya, “Nahümbeyi amaru ra moai fifirihini,” mehuamboyei.

¹³ Raniyei ai nindou himboatihari-mayu Sisas aboedi-mariri ranahambo Farisimbo sowana sahorimindei mahei.

¹⁴ Ngoafimbo nimarimbo si rani-simboanoyu Sisas ai nindou ranahandi himboari aboedimareandi.

¹⁵ Asu Farisi ai nindou-mayu ranahambo düdururühi yahomoya “Sihafi himboari ra nüngure aboediyomboyoa?” mehomondamboyu. Asu ai hoafiyupurühi yahuya, “Sisas ai hüburuko wandi himboarambe

pamareandi+ramboyahi asu ro ha
popoaimar+handamboyo wandi himboari ra
aboedi+mayo,” mehu.

¹⁶ Ran+imboemo asu Farisi bidifiri ai
yahomoya, “Nindou ndanahambo God ai
koari+heira kusumboyoan+, nga ai moai moani
ngoa+imbo ni+mar+mbo hohoan+mo ra
süngureandi,” mehomo. Asu bidifiri ai
hoafi+yomondühi yahomoya, “Asu nindou
moaruwai hohoan+moyumbü ai ngiri
hepüni+feimbi moatükuni yahurai ratüpur+indu?”
mehomo. Ran+yomo asu bidifiri ai ngorü
hohoan+moyomo asu bidifiri ai ngorü
hohoan+moyomo marundi.

¹⁷ Ran+yomo asu nindou himboat+hari-mayu
ahambo hi+iri+yafu asükaiyomo
hoafi+yomondowohü yahomoya, “Nindou si+hafi
himboari aboedi+marean+ni ranahambo se
nünguro hoafi+yaf+indoa?” mehomondamboyu.
Asu ai hoafi+yupurühi yahuya, “Aiana God+ndi
hoafi hoafi+yu-randeimb-ani,” mehu.

¹⁸ Nindou ra ai horombo
himboat+hari-mayu-anisi, nga asu ai
ranahambo an+hondümbofembo moei mehomo.
Ran+imboemo asu nindou himboat+hari-mayu
ahandi hondaf+indambo rani hoafi ra
fifiri+fembohünda mi+ngiyomo hümar+haupiri.

¹⁹ Asu ai ahafembo düdurü+irühi yahomoya,
“Nindou nda si+hafe ni+mor+yu? Asu se safeya ro
himboat+hari yahurai
wak+mari-horim+ndehane masafe, nga asu
ni+mboe ai haponda aboedi himboarayua?”
mehomo.

20 Asu ahandi hondafindi ai safeya, “Yini, ro ahambo fifirihori ai yihoehi nimor-ani asu ai horombo himboatihari wakimari-horimindehi.

21 Nga haponda moai ahambo fifirihori ai nunungufimbombi ahandi himboari ra aboedi himboarayu. Asu ro moai fifirihori nindou ahandi himboari aboedimariri ranahambo. Dudyafundosi, ai adukariwambo sihamumbo ahandi fimbo hoafindupurimbui,” masafe.

22 Hondafindi ai Sudambo yihimborinapuruhiyafe ai ahamumbo rarine hoafimefe. Horombo Suda ai yaru hoafiyomonduhi yahomoya: “Nindou ai weindahi hoafiyehi, ‘Sisas ra nindou God ai ahandi nendambo aboedifembo kafoariri hininngimariri Krais-ani,’ seiani ana, asu aheimbo rotu worambeahindi hihaiboardundura ngiri ai-babidi rotunde,” mehomo.

23 Ranimboyafe asu hondafindi ai hoafiyafeihu “Ahambo dudyafundosi, nga ai adukariwambo sihamumbo ahandi fimbo hoafindupurimbui,” masafe.

24 Raniyomo asukai nindou himboatihari-mayu ranahambo mingimemonda masunu. Asu ahambo hoafiyomonduhi yahomoya, “Se Godimbo nduri adukarumb-ani mbisafindowohu anihondumbo hoafindafi. Ro fifirihumboanefi nindou ndanana moaruwai hohoanimo-yu-randeimb-ani,” mehomo.

25 Asu nindou ranai hoafiyuh yahuya, “Ro moai ahambo fifirihini, nga awi ai moaruwai hohoanimo-yumbumbeiyu asu wanimbeiyu. Mam moatukuni ro fifirimarihendi ana, yini

ro horombo hĩmboatĩhari manĩmboahĩyahĩ,
 ŋga hapondanana ro aboedĩ hĩmboarayahĩ,”
 mehu.

²⁶ Asu Suda ai dũduyafundowohũ yahomoya,
 “Sĩhambo nũnũngureanĩnĩmboyua? Sĩhafĩ
 hĩmboarĩ ra nũnũngure
 aboedĩreanĩnĩmboyua?” mehomondamboyu.

²⁷ Asu ahamumbo hoafĩyupurũhĩ yahuya, “Ro
 sĩhamumbo hoafĩmayahapurĩyo, ŋga asu se
 hoafĩ ranahambo moai hĩmborĩyomo. Asũkai se
 hĩmborĩmbo yahomomboemo? Se-amboa
 ahambo sũngururũ-rundeimbĩmbo tũkũfembo
 yahomomboemo?” mehu.

²⁸ Asu Suda ai nindou ranahambo
 ŋgĩnĩndĩrurũhĩ moaruwai hoafĩyomondowohũ
 yahomoya, “Seana Sisasĩmbo
 sũngurĩrĩ-randeimb-anafĩ. Ŋga roana
 Mosesĩmbo sũngurĩhu-rĩhundeimb-anefĩ.

²⁹ God ai Mosesĩmbo hoafĩmayundo ra ro
 fĩfĩrĩhundĩ. Ŋga nindou rananĩmbo ai
 dagũdambaia? Roana moai ahambo fĩfĩrĩhurĩ,”
 mehomo.

³⁰ Asu nindou ranai ahamumbo sĩmborĩ
 hoafĩyupurũhĩ yahuya, “Ndanana wambo
 ranĩ-poanĩmbo moatũkun-ane! Aiyu wandĩ
 hĩmboarĩ aboedĩmareanda asu ro aboedĩ
 hĩmboarayahĩ. Ŋga nĩmboemo se
 hoafĩyomondũhĩya, ai nahanĩnĩpoedĩyu ro moai
 fĩfĩrĩhurĩ ehomoa?

³¹ Ro fĩfĩrĩhumboanefĩ, ŋga God ana moai
 moaruwai hohoanĩmoyomo-rundeimbĩyomondĩ
 hoafĩ ana hĩmborĩyu randĩ, ŋga wantĩ. Ŋga
 nindou ranai Godĩmbo hohoanĩmoyuhũ asu

ahandi hoafi süngumareandi ranahandi
hoaf-ane God ai himboryu arandi.

³² Moai horombo nindou mamí hondí ai
himboatíharí wakírímíndoaní asu nindou
ngorü ai ahandí himboarí aboedí-marirí hoafi
ra yangoro, nga waní.

³³ Asu God ai nindou nda
koehefikoate-mbei-mbonana, asu ngírí
raraní-moatükuní hífí ndaníhü ratüpuríyu,”
mehu.

³⁴ Asu simborí ahambo hoafiyomondowohü
yahomoya, “Horombo me ai síhambo moaruwai
hohoanímo ranambo wakímaramíndíníní asu
se himboatíharímáyafí ranímboanefí ro
fífíraríhuníní. Se nindou moaruwai
hohoanímo-yafeimb-anafí. Asu se yíhoefombo
yamundífemunímbo safomboyafí?” Ai ahambo
yaru hoafiyomondowohüyomo rotu
worambeahíndí híhaifoarüwurí weindaní
híníngímarüwurí.

*Nindou aníhondümbofe-koate-ayei ai
himboatíharí nahurai-anei*

³⁵ Sisas ai ranímbo himboryu haya, kokorürí
hu hoeirirühi yahuya, “Se Nindou Hondü
ranahambo aníhondümboroworai waníyo?”
mehundowamboyu.

³⁶ Asu nindou ranai simborí hoafiyundowohü
yahuya, “Adükarí, Nindou Hondü ra düdia? Se
wambo hoafíyafí-ndíran-anímbo ro ahambo
aníhondümboróndíhiní.”

³⁷ Asu Sisas ai hoafiyundühi yahuya, “Se
ahambo hoeimaríworí. Aiani se-díbo
wataporayu nda,” mehuamboyu.

³⁸ Asu nindou ranai hoafiyuhî yahuya, “Adükari, ro anihondumbo-aricheanî.” Ai yahu mbura Sisasimbo yimîndîho yimbu pusire nîmarumbo hohoanîmomayundo.

³⁹ Asu Sisas ai yahuya, “Ro nindouyei hohoanîmo yîbobofemboyahî hîfî ndanîhü makosahî. Ranîmboane asu nindou Godîndî hoafî fîfîrîfekoate-yeimbî ai nindou hîmboatîharî aboedehindî nahurai fîfîrîndîhimboyei asu Godîndî hoafî fîfîrîhundeimb-aneî aseî ai hîmboatîharî nahurai fîfîrîfekoate-ndeimboyei,” mehu.

⁴⁰ Farisi bîdîfîrî ai ahandî fikîmî nîngomombo ahandî hoafî ra hîmborîyomo houmbo yahomoya, “Asu ro-amboa hîmboatîharîyefî?” mehomondamboyu.

⁴¹ Asu Sisas ai hoafîyupurühî yahuya, “Asu se hîmboatîharîmbemo-mbonana, hohoanîmo moaruwai ra moai sîhamundî fiambe nîmaropurî. Nga se hoafîyomondühî, ‘Yîhoefî hîmboarana aboed-ane,’ yahomo arundî, ranîmboane asu hohoanîmo moaruwai ra awi sîhamundî fiambe amaropurî,” mehu.

10

Sisas ai sipsip hîfanda-randeimb-ani

¹ Sisas ai hoafiyuhî yahuya, “Ro anihondumboanahî sîhamumbo hoafayahî, nindou ai moai sipsipî-yafe ginîrî yipurî nafî kefuai randî, nga amurî hîmborî nafî kefuai arandî, nindou ranai ana hûmbuhünîkorî napo fufuramündü-randeimb-ani.

² Asu nindou yipurî nafîtambe nafi karefuendi ranai ana sipsip ahei afînd-ani.

³ Nindou yipurî hîfanda-randeimbî ai-anîmbo nindou ahu ranahambo yipurî ra tindîhembui. Rananei asu sipsip ai ahandî yafambe ra hîmborîyei arîhündî. Ranani asu ai ahei ndürî ra dükarearü yîsîboasîyuhî asu ai aheimbo ginîrambeahîndî semündündürî moanambühî tüküfi ahu.

⁴ Asu ai ahandî sipsip ra muŋgu ginîrambeahîndî semündündürî moanambühî tüküfi hayambo asu ai horombofi huanî ahandî süngu ahei. Sapo sipsip ranai ahandî yafambe hîmborîyeihî ranîmboane ahandî süngu ahei.

⁵ Aiana ŋgîrî nindou amurîndî süngu ŋgei, ŋga wanî. Nindou amurî ai huanî ana, ai ahambo yîhîmborîhorühî fefoehindühanei. Ahandî yafambe hîmborîkoate-ayeî ranîmbo wambo.”

⁶ Sisas ai aheimbo kafeefe hoafî ra yare hoafîmayundürî, ŋga asu moai kafeefe hoafî ranahandî nîmîndî ra fîfîrîhindî.

Sisas ai sipsip hîfandî-randeimbî aboed-ani

⁷ Ranîyu Sisas ai asükaiyu hoafîyuhî yahuya, “Ro sîhamumbo anîhondümboanahî hoafayahî. Roanahî sipsipî-yafe yipurayahî.

⁸ Asu nindou ai ro sünguyahanî horomboyahi ahei aiana hûmbuhünîyeihî raranî napo moanî fufurühümündî rîhündühanei. Asu sipsip ai-amboanî moai ahei hoafî hîmborîyei rîhündî.

⁹ Ro-anahî yipurayahî. Asu nindou dîdîyei wambo sowanambo sînei ginîrî ranambe karefoehindî ana, God ai aheimbo

aboedambo-ndeandürümbui. Rananimbo asu ai keboehi tükündahi ndühündüh+ asu ai gin+r+ ranambe sesimbo amboan+ keboehi tükündahimboyei.

10 Nindou hümbuhün+iyu-randeimb+ gin+r+ ranambe karefuend+ ra moan+yupoan+ karefuend+. Nindou karefuend+ ra ai kefoefe hefe h+fo sipsip hümbuhün+imbo h+fokoefindürümbo yahumboani. Nga roana keboeheadüh+ sipsip aboed+ yang+r+ di+boadeimb+ asu ahei fiambe aboed+ hohoan+mo yang+r+ ni+ngombo af+nd+ mb+mar+ndüra samboanah+ as+hüh+.

11 Roana sipsip h+fand+r+-handeimb+ nindou aboed+ saf-anah+. Nindou sipsip h+fand+ra-randeimb+ aboed+ ranai ana aheimbo far+hefe-ndür+imbohünda y+f+ndümbui.

12 Nindou kak+ sem+nd+imbo ratüpur+iyu arand+ aiana sipsip+yei af+nd+yupoan+. Asu ai sipsip aheimbo h+fand+r+rü-randeimb+yupoan+. Asu aiana ni+mambeah+nd+ yafor+ moaruwai howan+ hoeimareand+ ra fiboembui. Rananimbo asu yafor+ ranai sipsip ranaheimbo war+badarü wak+ndeandüra bukür+ündeimboyei.

13 Nindou ranai ana moan+ kak+ sem+nd+imbo yang+r+ hohoan+moyuhü wambo ng+r+ sipsip ranaheimbo h+fand+yondür+imbo hohoan+mondu.

14 Nga roana sipsip+yei h+fand+ h+fand+yondür+rambo nindou aboed+ saf-anah+. Ro ana wand+ sipsip ranaheimbo fi+r+heandüran+ asu ai-amboan+ wambo fi+r+hi-nd+r+imboanei.

15 Hoaf+ ra yahurai-ane, ro wand+ Apembo

fifirihinani asu Ape ai wambo fifirareandiri nou. Rananimbo asu ro sipsipimbo farifehe-ndurimbohunda yifindamboyahi.

16 Asu wandi sipsip bidifiri mbaniboadei ranana ndani ginirambeahi moai niboadei. Aheimbo amboani giniri ndanambe semundundur kofoefendurimbo samboanahi. Rananimbo asu ai ro hoafiyaheimbi wandi yafambehundi ra himborindeimboyei. Rananimbo sipsip ranai mamambe niboadeiya asu nindou aheimbo hifandiyondurimbo ra mami yangiri nungumbui.

17 Ro yifiyo hefe asukai botifemboayah ranimboane Ape ai wambo ngusüfo parareandiri.

18 Ngiri wambo nindou mamai-amboani hifokoefendurimbo hohoanimodu. Nga ro hohoanimomayah süngu wandi yangiri ningo ra hifokoefe-ndurimbohunda hiningi-ndiheamboyahi. Asukainda ro hohoanimomayah süngu wandi yangiri ningo ra hihindihe ndahamindimboyahi wandi Ape ai randafoandi mehu süngu,” mehu.

19 Suda ai rani hoafi ra himboriyomo houmbo asukai yimbumboru yibobomefundi.

20 Ranayomo asu bidifiri ai yahomoya, “Moaruwai nendi ahandi fiambe mamaroamboani ai yare wunünümbo-wunünümboayu. Asu se nimboemo ahandi hoafi ra himborayomoa?” mehomo.

21 Asu bidifiri ai yahomoya, “Hoafi ndanana nindou moaruwai nendi nimarümbindi hoafiyopoani. Asu moaruwai nendi ranai ngiri

nindou himboatiharindeiani ahei himboari ra aboedindeandi,” mehomom.

Suda ai moai Sisasindi hoafi himboriyomo

²² Serusarem ngoafihü horombo Godindi wori ahandhoar-ane masei ranahambo asukai hihifi-hihifimbo si tüküme feyo. Rani si ra ngisihariyowambeyo tüküfe marandi.

²³ Raniyu asu Sisas ai Godindi worambe Soromonindi weindani yibadiwami mahüfu.

²⁴ Raniyomo asu Suda ai sifomo ahambo wakiruru ni ngomombo yahomoya, “Ro yimbu hohoani moayefi hefi ra asu nungusumboani se hoafimandafimuna? Asu se Kraisi ayafana yihoefombo weindah hoafiyafan-animbo ro himborindefosi,” mehomondamboyu.

²⁵ Asu Sisas ai ahamumbo hoafiyupuruhü yahuya, “Ro sihamumbo hoafi ra hoafima-yahapuriyosi, nga asu se moai wandi hoafi ranahambo anihondumbo-rundi. Mungu hepünifeimbi moatükuni wandi Apendi nginindinambo ratüpurayahü ranai ro didimbayahü ra nafuiyoarandi.

²⁶ Nga asu seana wandi sipsip rani diborihindi-yomopoani. Ranimboanemo asu se wandi hoafi anihondumbofe-koate-yomo arundi.

²⁷ Asu wandi sipsip ranana ro hoafiyaheimbi ra himboriyehü asu ro aheimbo fifirihendürananei asu ai wandi süngu hei arihündü.

²⁸ Asu ro aheimbo yangiri koadürumbo-koadürumbo ni ngombo asahandüri ra ai ngiri yifindei. Asu ngiri nindou

mamai-amboani wandi warambeahindi hündamündündüri.

²⁹ Wandi Ape ai sipsip wandi ra wambo masendür-anei. Asu ai munnguambo moatükuni ranahei nginindi ngasünde haya nginindi saf-ani. Asu ngiri nindou mamai-amboani Apendi warambeahindi hündamündündüri.

³⁰ Ape-ani asu roanahi roana mamanehi," mehu.

³¹ Ran+yomo asu Suda ai nimoei hümäründümo Sisasimbo pifendombo yahomombo.

³² Ran+yu asu Sisas ai yahuya, "Ro sihamumbo Apendi ratüpurü afindi nafuimehapuri. Asu se nini ratüpurü aboedi ranahambo hohoanimo-yomondüh+yomo wambo nimoeinambo hifokoefendirimbo yahomo houmbo rawefunda?" mehuamboemo.

³³ Asu simbori Suda ai ahambo hoafiyomondowohü yahomoya, "Roana sihafi ratüpurü aboedi ramarowandi ranimboyefipoani nimoeinambo hifokoefeninimbo asefi, nga wani. Se moani nindou yangir-anafi asu Godimbo moaruwaimbofe hoafirirühi, 'Roana God-anahi' masafi ranimboanefi," mehomondamboyu.

³⁴ Asükaiyu Sisas ai ahamumbo simbori hoafiyupurühi yahuya, "Hoafi nda sihamundi ahinümbi hohoanimo Bukambe ndare mengoro: God ai yahuya, 'Ro siheimbo hoafimayahi, seana god-anei,' meho.

³⁵ Nindou God ai ahandi hoafi masagadüri ranaheimboyo ai god-anei mehondüri. Asu ngiri

Baiborambeah⁺ndi hoafi ranana
ngorü-süngunde hoaf⁺indo.

³⁶ Nga Ape aiyu ahandi⁺hoari⁺ wambo
kafoareandi⁺r⁺ mbura, asu hifi⁺na
koamari⁺hend⁺ra makosahi. Ranimboyahi ro
hoafiyahühi, ‘Roana God⁺ndi nimor-anahi,’
masahi asu nimboe se wambo
hoafiyomo-ndirühiya, ‘Nimboe se Godimbo
gogonimbo-r⁺ihaworühi hoafayafi,’ mehomoa?

³⁷ Asu ro Apendi⁺ ratüpur⁺
ratüpur⁺koate-ndahani ana, asu se wandi⁺ hoafi
ra yowani anihondümbo-ndümboemo.

³⁸ Nga asu ro ahandi⁺ ratüpur⁺ ratüpur⁺iyahani
se wandi⁺ hoafi ranahambo anihondümbofembo
moeimbo ana, asu ratüpur⁺ ran⁺ yang⁺r⁺
anihondümbo-ndundi. Rananimbo asu se
hohoanimo ra ndondu hohoanimo-ndimondühi
fifindümboemo Ape ai ro-di⁺bo mam-anehi
amarehi,” mehu.

³⁹ Asükaiyomo Suda ai hoafi ra himboriyomo
houmbo ahambo k⁺k⁺h⁺mündümbo yahomo
houmbo ramefund⁺, nga asu Sisai aboedambo
mahu.

⁴⁰ Sisai asükaiyu h⁺h⁺r⁺ifi hanü Sodan himo
horombo Son hundür⁺rarü randühi manüngu.

⁴¹ Ai nünguane, nindou ranai ahambo sowana
sühüsihü seiya, “Horombo Son ai moai
hepünifeimbi moatükun⁺ ratüpur⁺iyu. Nga
mun⁺gu raran⁺-moatükun⁺ hoafi nindou
ndanahambo hoaf⁺mayu ranana anihond-ane,”
masei.

⁴² Raniyei asu nindou af⁺ndi ranihü ranai
ahambo anihondümbo-mar⁺hori.

11

Sisas ai Rasarus yifihündi botimariri

¹ Nindou mamî ahandî ndürî Rasarus Betani ηgoafihündî ranai anğünimbo mamaru. Betani ra Maria asu Mata apodoho nîmarî-feimbî ηgoaf-ane.

² Maria aiyo werî fişînarümbî Sisasîndî tînarîwamî kafaore mbura, asu ahandî mbîrînanînambo gedûmarîhendî. Nîmorehî mamî ranahandî ranihîyu Rasarus anğünimbo Betani ηgoafihü menğuru.

³ Ranîyafe asu apodoho ranai Sisasîmbo hoafîmbo nindou koarîhenerühî safeya, “Adükari, nindou se ηgusüfo pamarîworî ranai anğünümboani,” masafeamboyu.

⁴ Ranîyu asu Sisas ai ahafe hoafî ra hîmborîyu haya hoafîyuhî yahuya, “Anğünî ranana yifîmbo anğünüyopoani, nga wanî. Ranana moanî Godîmbo ndürî adükari segodîmbo-hündamboane tükefeyo asu ranî-süngumboanîmbo Godîndî Nîmorî amboanî ndürî adükari ndemündümbui,” mehu.

⁵ Sisas ai Mata apondoho asu Rasarus aheimbo ηgusüfo pareandürî marandî.

⁶ Nga asu Sisas ai Rasarus anğünümboayu hoafî ra hîmborîyu haya, ranîhü yimbu si mamaru.

⁷ Asükaiyu sünguna nîmarümbo ahambo süngururü-rundeimbîmbo yahuya, “Asükai mborai, Suda-yafe hîfînambo ηgefombo,” mehuamboemo.

⁸ Asu simborî hoafîyomondowohü yahomoya, “Yamundo-randeimbî, sapo hapondanîyomo

Suda ai sihambo nimoeinambo
hifikoefen+nimbo yahomo houmbo
raraomarün+nisi. Asu se asukai Suda-yafe
hifinambo hifombo safomboyafi?”
mehomondamboyu.

⁹ Asu simbori Sisas ai ahamumbo
hoafiyupurühi yahuya, “Mami si ra gebuai-ane
aningo. Nindou ai sirühi ana ngiri pindu si ra
hoeireambowambo.

¹⁰ Nga asu nindou ai nimbokoani ahu ana,
piyu arandi si yangorikoate wambo.”

¹¹ Ahamumbo yare hoafiyupuri mbura
asukaiyu hoafiyupurühi yahuya, “Sihafi wandafi
Rasarus ai mapuamboanahi awi ro ngü ahambo
botindihini samboanahi,” mehuamboemo.

¹² Asu ahambo süngururü-rundeimbi ai
hoafiyomondühi yahomoya, “Adukai, nindou
ra apo yangiri apu ana, asukai ahandi angünü ra
aboedindumbui,” mehomondamboyu.

¹³ Sisas ai hoafimayupuri ra, Rasarus ana
yifimayu yahumboyu, nga ahambo
süngururü-rundeimbi ana moani apo hondü
mapu-amboani yare hoafayu mehomo.

¹⁴ Ran+yu asu Sisas ai ahamumbo diboadi
hoafiyupurühi yahuya, “Rasarus ana munguna
yifimayu.

¹⁵ Ran+simboani ro moai ai-dibo nimarishi,
nga ro ran+mbo-hündambo hihifi-hihifayahi.
Ran+nimbo asu se wambo
an+hondumbo-ndundiri. Nga hapondani shiri
ahambo sowana ngefimboane,” mehupuri.

¹⁶ Ran+yu asu Tomas ahambo Didimas
sahündo-rihündeimbi ai Sisasimbo

süŋgururü-rundeimbi ahamumbo yahuya, “Wai sihiiri andai ngifi, Sisas-babidimbo Sudiahu yifindefo,” mehu.

Sisas ai yangiri niŋgombo niminduhani

¹⁷ Sisas ai ahambo süŋgururü-rundeimbi babidimbo hifomo Betanihi tüküyafundühiyomo Rasarus ai yifimayua honguambe masihoriri ra yimbuyimbu si homboane hoafi ra himborimayu.

¹⁸ Betani ngoafi ana Serusaremihündi anguniyoponi. Betani ngoafihündi botife hefe Serusarem ngoafina aho ra ngimi kiromita-ane.

¹⁹ Rasarus yifimayua raniei asu Sudahündi afindi ranai Mata Mariambo kikiimi foefepiri nimaroni ngusufu aboedi küri ne mbi marifeya sei hehimbo masühüsi.

²⁰ Mata ai Sisas masufu hoafi ra himboriyo haya, ahambo nafaarimbo ho, nga asu Maria ai worambeahi nimar.

²¹ Mata ai Sisasimbo hoafiyondowohü yahoya, “Adükari, asu se ndanihü mbanimbafi-mbonana, wandi ranihai ai ngiri yifiyu.

²² Nga ro fifirihamboanahi, asu se hapondani amboani Godimbo ninimbo didibafefoando ana, sihambo daganinimbui,” mehoamboyo.

²³ Asu Sisas ai ahambo hoafiyundowohü yahuya, “Sihaifi ranihai ana yangiri aboedi hifambe-ambeahindi botindufimbui,” mehundowamboyo.

24 Asu Mata ai ahambo asükaiyo hoafi+yowohü yahoya, “Ro ranimbo fifir+heamboanahi, nga ai asükaindu süngunambo hifi nda munğuyowambe yangiri aboedi bot+ndifimbui,” mehoamboyo.

25 Asu Sisas ai yahuya, “Yifihündi yangiri botife ningo ra ro nimind-anahi. Nindou ai wambo anihondumbo-reandiri haya yifayu ana, ai asükaindu yifihündi bot+ndüfi nüngumbui.

26 Nga nindou munğuy yangiri nimboeimbo wambo anihondumbo-ar+hindiri ana, ngiri yifindei, nga ai koadürumbo-koadürumbo yangiri ni+boadeimboyei. Asu se hoafi ndanahambo anihondumbo-rowandai waniyo?” mehuamboyo.

27 Asu Mata ai yahoya, “Yini, Adükari, ro sishambo anihondumbo-r+heaninimboanahi seana God kafaore hin+ngimareanini Kraisanafi. Seana Godindi nimori horombo hifinambo nindou kudumbui mehu ran-anafi,” meho.

Sisas ai aran+mayu

28 Mata ai yare hoafiyo haya, ahandi akidambo hifo hin+ngirou himboambeambe hoafiyondowohü yahoya, “Yamunde-randeimbi ana ndan+hü süfumboani sishambo düdumefinini,” mehoamboyo.

29 Asu Maria ai rani hoafi ra himboriyo haya, nimehünou botife haya Sisasimbo sowana maho.

30 Sisas ai awi moai ngoaf+hü tüküfiyu, nga nafini Mata ho hoeirerühi ran+hü manüngu.

31 Raniyo Maria ai nimai botife haya pipinambo mahowamboyei asu Suda

Maria-babidi mbo worambe ahafembo
kiki mifoarihipiri mamarei ranai ahandi sungu
mahei ndanana Rasarus yangurühi ho
arani-hoafimboane aho sei hehi.

³² Maria ai ho Sisas nunguhü tüküfe ahambo
hoeirerühiyo ahandi fikimi yiri yimbu pusire
yimindiho yimbunambo nimarimbo
hoafiyowohü yahoya, “Adükari, se ndanihö
mbanimbafi-mbonana, wandi ranihi ai ngiri
yifiyu,” mehoamboyu.

³³ Sisas ai Mariambo hoeireandane
arani-hoafimaranda, asu Suda ahandi sungu
masinei ranai kameihi
arani-hoafi-marihündamboyu. Asu Sisas ai
ahandi ngusüfoambe moaruwaimariri.

³⁴ Asu Sisas ai aheimbo düdufindürühi yahuya,
“Se ahambo nahü sihehora?” mehuamboyei.
Asu ai seiya, “Adükari, naha se sühüfi hoeiro,”
maseiamboyu.

³⁵ Asu Sisas ai aranimayundo.

³⁶ Asu Suda ai hoafiyehi seiya, “Hoeirühi.
Sisas ana nindou ranahambo afindi hamindi
ngusüfo parirühi wamboani,” masei.

³⁷ Nga bidifiri ai hoafiyehi seiya, “Sisas ai
nindou himboatihari aboedimariri. Nga asu ai
nimboe Rasarusimbo fehefiyua yangiri
ningombo ra wanimayua?” masei.

Sisas ai Rasarus botimariri

³⁸ Asükaiyu Sisas ai ahandi ngusüfoambe
moaruwai mahafowamboyu hu honguambe
tüküme fiyu. Hongu ra nimoei nimaroweimbi
wowondi marihündiyo raniyo nimoeiambe

nafitambe ra nımoei ɲgorünambo gürühi pamarıhındı.

³⁹ Asu Sisas ai yahuya, “Nımoei ambembo gürühi pamarıhındı ra farıhehi,” mehuamboyo. Asu Mata nındou yıfımayu ranahandı rehi ai yahoya, “Adükari, Rasarus ana yimbuyimbu si honɲuambe yanɲurımb-ani. Ƒga fısiɲırümbei nawe,” mehoamboyo.

⁴⁰ Asu Sisas ai yahuya, “Sapo hapoasünɲu hoafıya-hanıneimb-ane. Asu se wambo anıhondümbo-arowandıri ana, se Godındı ɲɲınındı ra hoeindowamboyaı,” mehuamboyei.

⁴¹ Ranıyei asu ai nımoei ra mafarıhehindamboyo, Sisas ai nımoamo hımboarıyuhü yahuya, “Ape, ro sıhambo hıhıfarıhanını. Se wandı hoafı hımborı-yafomboanaıı.

⁴² Ro fıfırıheandı ro hoafıya arıhandı ra se afındımbo hımborı-yafı randühanafı. Ƒga nındou ndanıhü manıboadei-amboanaıı ro ndarıhe hoafayahı. Rananımba se wambo koamarıhawandıra makosahı ra anıhondümbo-mbırıhındı-ramboane.”

⁴³ Raweyahu haya puküna mıɲɲıyuhü yahuya, “Rasarus, se weindana tüküyafo sınıfı,” mehuamboyo.

⁴⁴ Ranıyu asu Rasarus ai honɲuambeahındı tüküfi haya masünu. Ahandı yıtıɲarı watıɲarı ra hoearı goesürınambo hüputüpürühümündi hınıɲɲımarıhındıyo, asu ahandı ɲgusümboarı hoearınambo gabudı-mafoarıhındıyo rani-kameihı tükümefıyu. Ranıyu asu Sisas ai hoafıyuhı yahuya, “Hoearı ra

fufur+hehindoan-an+mbbo ai mbühu,”
mehündürü.

*Suda-yafe bogori ai Sisas+mbbo hifokoefimbo
hohoan+momemo
(Matyu 26:1-5; Mak 14:1-2; Ruk 22:1-2)*

⁴⁵ Raniyei asu Suda b+d+r+r+i rani+hü Mariambo
hoeifembo masühüsi ranai rani-moatükun+i Sisas
ai ramareand+i rani+mbbo hoeir+hi hehi asu
ahambo an+hondümbbo-mar+hor+i.

⁴⁶ Nga asu b+d+f+r+i ai Farisi sowana hei, Sisas
ratüpur+mayu ranahambo ahamumbo
hoafimehüpur+i.

⁴⁷ Rani+yomo asu nindou God+imbo
sihou-rundeimb+i bogori ai Farisi
b+d+f+r+i-bab+d+imbo kans+r+imbo gugurüpur+i
houmbo hoafiyomopurüh+i yahomoya, “Si+h+r+i
nda nüngumandahua? Nindou ndanani ai
hepün+feimb+i moatükun+i af+nd+i ratüpur+iyu
arand+i.

⁴⁸ Si+h+r+i ahambo moan+i rar+hur+i
hi+n+ng+r+i+huran+i ai hepün+feimb+i moatükun+i
ratüpur+iyu randan+i nindou af+nd+i ai ahambo
an+hondümbbo-ar+hor+i ana, Rom bogori
si+hef+imbo hifandar+mun+i ai di+fomo si+hef+imbo
moaruwaimbo-nd+i munüh+i asu si+hef+i God+nd+i
wor+i ra b+r+i+boadümbboemo,” mehomo.

⁴⁹ Raniyo asu rani+h+mban+fihi nindou mam+i
ahand+i ndür+i Kaiafas ai God+imbo
si+hai-randeimb+i adükar+i bogori+mbofi manüngu.
Ai hoaf+yupurüh+i yahuya, “Seana moai
raran+i-moatükun+i fi+f+rund+i!

⁵⁰ Se ndoru fi+f+rundai? Nindou mam+i ai
nindou amur+i aheimbohünda y+fayü ranana

aboed-ane, nga Suda s+hef+imbo munguambo moaruwaimbofe ana, moaruwai-ane,” mehu.

⁵¹ Kaiafas ai yare hoaf+mayu ra ahandi hohoan+monambo yang+riyupoani. Nga rani himban+fih+ God+imbo sihai-randeimbi adukari bogor+imbofi n+marumbowambo Sisas ai aheimbohünda yif+imboayu rani+imbo horombo hoaf+reandüh+yu.

⁵² Ai Sudambo far+hefembo yang+riyupoani yifayu ra, nga God+ind+ n+mor+ munqua hif+ihü bur+yei wakar+hind+ aheimbo semündündüri mamambefendürani mam+s+r+imboyahi mb+n+boadeia mbüs+ hayambo-an+imbo yif+indümbui.

⁵³ Asu rani+yomo rani-s+imboani piyomo houmbo, Suda-yomondi bogori ai Sisas+imbo hifokoeffimbo yahomo houmbo hoafi fif+r+marundi.

⁵⁴ Rani+mboyu asu Sisas ai moai Suda-yomondi himboahü weindah+ tüküfiyu. Rani+yu ai Sudia hifi ra h+n+ng+re haya, ngorü hifi n+imi wohi fur+koate-reandüh+ ngoafi ngorü ahandi ndür+ Efraim rani+hü hu ahambo süngururü-rundeimbi bab+d+imbo manüngu.

⁵⁵ God ai Sudambo Isip+hündi aboed+mareandür+ si Pasofa ra awi tüküfekoate ak+im+ tüküfembo yang+riyoambe nindou ngorü ngoaf+hündi ngorü ngoaf+hündi ranai Serusarem ngoaf+nambo ahei fi God+ind+ himboahü aboedi tüküfembohünda mafand+hind+.

⁵⁶ Rani+yei asu ai Sisas+imbo kokor+hor+ wak+r+ihora mayoa God+ind+ worambe n+imboeimbo aheihoari watapor+yeih+ seiya, “Se

nüngürühi hohoanimoayeia? Sisas ai adükari si tükefeyo nda hoeifembo madüfuyo wanimandüyo?” masei.

⁵⁷ Nindou Godimbo sihou-rundeimbi bogori ai Farisi-babidimbo yaru hoafimemo: ‘Nindou mamai ai Sisasimbo hoeirirani anüngu ana, asu ahamumbo ranih-ani anüngu yahopuran-animbo ahambo papih-foafiyumbohünda kikihi-mbirundümo-ndamboane,’ mehomomo.

12

*Maria ai Sisasindi tinariwami weri kamafoareandi
(Matyu 26:6-13; Mak 14:3-9)*

¹ Adükari si ra tüküfembo awi 6 si ningowane, asu Sisas ai Betani ngoafinambo mahu. Ngoafira Rasarusindi ngoaf-ane. Rasarus ranahamborüri Sisas ai honguambeahindi yifihüнди botimariri.

² Rani ngoafihüнди ai Sisasimbo sindirühündühi mamarei. Mata ai sesi kakireandi, nga Rasarus ai nindou Sisas-babidimbo nimarei masahüsi ra-babidimbo nimarü.

³ Maria ai weri fisinjarümbi hipiri mbuisamongo-ramindeimbi kakifindefihisahümündimbi ra semindi haya Sisasindi tinariwami kare mbura, asu ahandi mbirinaninambo gedümarihendi. Raniyo asu weri ranahandi fisinjarü aboedi ranai worambe kikihimayo.

⁴ Nga asu nindou mamai ahambo süngürüri-randeimbi ahandi ndüri Sudas

Iskariot ai-amboani ranihü nïmaru. Nindou ranai-animbo Sisasimbo nderümündü ahandi hürütümbi ahamundi wariwamindirümbui. Ai moai Maria ramareandi ranahambo hihifi-hihifiyu.

⁵ Nindou ranai hoafiyuhi yahuya, “Nimboe weri aboedi nda nindou ai sahümündihî asu ranifihî 300 kaki semindi mburimbo nindou napokoateimbî aheimbo segudürimbomayoa?” mehu.

⁶ Nga nindou napo-koateimbî aheimbo hohoanimoyündürî haya hoafiyumboypuani, nga wani. Nindou ranai hühbühünïyu-randeimb-ani ranimboane asu ai yare hoafimayu. Aiyu kaki hipirî ahamundi ra hifandimarandi ranïyu asu ai kaki foarîhi marihündî ra bidifirî hühbühünïyu marandi.

⁷ Ranimboyu asu Sisas ai yahuya, “Nimorehî ranahambo se hinîngîndîhindî. Ai wandî yifi si ranahambo horombonambo noure rarendühane fisîngarümbî moatükunî aboedi ra afandifoareandîrî.

⁸ Nindou napo-koateimbî ai-animbo se-babidimbo koadürümbo-koadürümbo nimboeimboyei asu se aheimbo fandîhehi-ndürîndîhündî, nga roana ngîrî se-babidimbo koadürümbo-koadürümbo nimboahî,” mehu.

⁹ Suda ai Sisas Betani ngoafihü anîngu hoafi himborïyei hehimboyei, raninambo mahüsi. Ai mahüsi ra Sisasimbo hoeifimbo yangîrïyeipoani, nga Sisas Rasarusimbo yifihündî honguambeahîndî botimarirî ranimbo hoeifimbo kameihïyei mahüsi.

10 Ranıyu asu Godımbosıhou-rundeimbi bogorı ranai Rasarusımbosı kameihı hıfokoeffimbo yahomo houmbosı hoafı dıdıboado-marundı.

11 Nımbosı sapo Suda bıdıfırı ai Sısas Rasarus yıfıhündı botımarırı ranahambo hohoanı moyeihı asu ahei bogorı-yomondı ratüpurı ra hınıngırıhi hehimbosı Sısasımbosı yangırı anıhondümbosı-marıhora ranımbosı wambo.

Sısas ai Serusarem ngoafıhü adükarı bogorı nahurai tükımeıfyuwa munğu ai hıhıfı-hıhıfımayei (Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Ruk 19:28-40)

12 Nımoahoafırehı nındowenihı afındı ranai adükarı sı ra hoefembosı masühüsi ranai ranıhü nımareiane. Asu ngörü sıhı Sısas ai Serusarem ngoafınambosı asüfu hoafı ra hımborımayei.

13 Ranıyei asu ai mbe emündı nahurai hutei sahümündı hehi, nafına nafoarıhorı hehü hoafı afındı-afındıyeihıyeihı seiya,

“Godımbosı hıhıfı-hıhıfındefo!

Nındou Adükarındı süngu tükıfyu ranahambo

‘aboed-ani’ mbısefombosıane.

Israeri-yafe adükarı bogorımbosı aboed-ani

mbısefombosıane,” *Buk Song 118:25-26*

masei.

14 Sısas ai donęi semündü haya ranıwamı masüfu Baıborambe hoafımayo süngu.

15 Ai yare hoafıyowohü yahoya,

“Saion ngoafı, se yıhımbondamboyafı!

Sıhafı Adükarı bogorı asüfu ra hoeırıworı.

Aiana donji nĩmori rani wamani
nĩmarũmbo asũfu,” *Sekaraia 9:9*
meho.

¹⁶ Horombo ana ahambo sũngururũ-rundeimbi
ai ranani moatũkunĩ moai wudĩpoaporu
fifirundi. Nga sũnguna Sisas ai sũnambe
hafuane, rasĩmboani ai hohoanĩmomemo
Baibor ahambo hoafĩmayo ra. Ranĩyomo asu
nindou ai Sisasĩmbo raraorĩhori marĩhũndĩ
ranahambo fifirĩmarundi.

¹⁷ Horombo Rasarus ai yifĩyu haya
honguambeahi yanguruane, asu Sisas ai ahambo
mĩngĩmayua honguambeahĩndĩ tũkũmefiyu ra
nindou afĩndĩ ranai ai-dĩbo nĩboadeimbo
hoeimarĩhori. Asu nindou afĩndĩ ranai
Rasarusĩmbo honguambeahĩndĩ botĩmariri
hoafi ra sahũmũndi hehimbo, weindahĩ
wataporĩyei wakĩmarĩhindĩ.

¹⁸ Nindou afĩndĩ ranai Sisas hepũnĩfeimbi
moatũkunĩ ramareandĩ hoafi ra hĩmborĩyei hehi
nafĩnĩ nafoamarĩhori hei.

¹⁹ Ranĩyomo asu Farisi ai ahamundĩhoarĩ
wataporĩyomondũhĩ yahomoya, “Haponda
sihĩrĩ ra hoerĩhumboanefĩ. Nĩmorehĩ
nindowenihĩ mungu ahandĩ hoafi
sũngurĩhindũhĩ wambo ngĩrĩ nĩne hohoanĩmo
sihĩrĩ hohoanĩmomefĩ ra aboedĩndo,” mehomomo.

Grik ai Sisasĩmbo kokomarurĩ

²⁰ Nĩmorehĩ nindowenihĩ ai Pasofa adũkarĩ si
ra Serusaremĩnambo Godĩmbo hohoanĩmombo
masũhũsi. Asu ranĩyei Grik bĩdĩfirĩ Suda-yafe
rotu hohoanĩmo sũngurĩhindeimbi ai
Suda-babĩdĩmbo masũhũsi.

21 Nindou Griki-mayei ranai Firip Betsaidahündi Gariri hifambeahindi ahambo sowahi sinei düduyahindowohü seiya, “Ritifo, ro Sisasimbo hoeindihuri sefimboanefi,” maseiamboyu.

22 Asu Firip ai hu Andrumbo hoafiyundo haya, hafani Sisasimbo hoafimefinando.

23 Ranayu asu Sisas ai ahafanimbo hoafiyupirühi yahuya, “Ndeara ndani simboani ana Nindou Hondü ai ndüri adükari ndemündumbui.

24 Ro sihafanimbo anihondümboanahi hoafayahapiri: Wit mangiri ra hifini pirikoate-yo haya nimbayo ana, asu mamani yangiranimbo ningomoe. Nga asu wit mangiri ra hifini peyo haya nimbayo ana, asu aboedi tükündifehü hisi aboedi hisindimboe.

25 Asu nindou ai ahandi fi ranahambo yangiri afindi hohoanimoayu ana, awandihomoe. Nga asu nindou ranai hifi ndanihü ahandi yangiri ningo hohoanimo ra daboadanambo-areandi ana, koadürümbo-koadürümbo nüngumbui.

26 Nindou mamani ai wandi ratüpuru asemüdu ana, asu ai moani wandi hohoanimo süngu yangiri süngumbi-randamboane. Ro ngoafi animboahi ranih-animbo nindou wandi ratüpuruyu-randeimbi ai ro-dibo nüngumbui. Nindou ra wandi ratüpuru rani yangiri semüdü anüngu ana, asu wandi Ape ai ahambo ndüri adükari dagadombui,” mehu.

Sisas ai yifimbomayu ranahambo hoafimayu

27 Sisas ai yahuya, “Haponda wandi ngusüfoambe moaruwai-arandiri. Asu ro nüngumambisaha? Asu ro hoafindahühi, ‘Ape wandi fiambe nini-moatükuniyo tüküfembo yahohaya rarawayo nda sowandifi piro,’ mambisahiyoy? Roana ngiri randihe hoafindahi, nga wani. Nga ro wambo rambifeyowambo saheheamboanahi ndanihü tükeheandi.

28 O Ape, sihaf nduri ra adukari-mbeyowamboane.” Sisas ai yare hoafimayuwamboyo asu hoafi mamü sünambeahindi ndahurai kosiwohü yahoya, “Ro wandi nduri ra adukarimbo-riheamboanahi, nga wandi nduri ra randiheandanü asukai adukari safi tükündifemboe,” meho.

29 Nimorehi nindowenihü akimü maniboadei ranai hoafi ra himboriyei hehi hoafiyehi seiya, “Nimoamondihöafi bürgoayo,” masei. Asu bidifiri ai seiya, “Sünambeahindi nend-ani ahambo hoafeindo,” maseiamboyo.

30 Asu Sisas ai simbori hoafiyuhü yahuya, “Hoafi se himborimayei ranana wambo farihendirimbo tüküfehüyopoani, nga wani. Ranana siheimbo farihefe-ndurimboane tükefeyo.

31 Haponda God ai nindou hifi ndanihü aniboadei ranaheimbo yibobo-ndearümbui. Rananimbo asu ai Satan ndani hifi ndanihü bogorimbofi anüngu ra nderümündü pindirümbui.

32 Rananimbo ai wambo botindihindira, asu ro randiheandüra nindou afindi ai wambo sowana ngeimboyei.”

³³ Sisas ai ranî hoafî hoafîmayu ra, nindou ai ahambo nîmî keimbî karîhendeimbîfîhî panduwuranî yîfîndümbui.

³⁴ Ranîmboyei nindou ai ahambo sîmborî hoafîyahündowohü seiya, “Krais ai yangîrî koadürümbo-koadürümbo nüngumbui, ahînümbî hohoanîmo Bukambe ranîmbo hoafîmayoa hîmborîmayefî. Asu se nîmboeafî haponda hoafîyafühî, ‘Nindou Hondü ahambo nîmoamo ndahorîmîndei botîndîhora yîfîndîmbui,’ masafa? Asu Nindou Hondü ra düdia?” maseiamboyu.

³⁵ Asu sîmborî Sisas ai yahuya, “Si ra se-babîdîmbo akîdumbo anîmbo nîngomboe. Si yagodowanî nîmbî tüküfekoate-yoambe-anîmbo si ra-dîbo ngei. Nindou ai si wanîyowanî nîmbokoanî ahu ana, ai moai nafî hombo ra fîfîreandî.

³⁶ Haponda si ra sîheimbo sowahî manîngowa hîfandîhümbonei, nga se si ranahambo anîhondümbo-ndîhindüh-anîmbo, asu ahandî nîmorîndei,” mehu.

Suda afîndî ai moai Sisasîndî hoafî anîhondümbo-rîhindî

Sisasî ranî hoafî ra rare hoafîyu mbura asu ai ahei hîmboarîhü hu dîbonapîmefiyu.

³⁷ Ai hoeirîhora hepünîfeimbî moatükunî afîndî ahei hîmboahü ratüpurîyu marandîyosî, nga asu ai moai ahambo anîhondümbo-rîhorî.

³⁸ Ranîmboyo asu Godîndî hoafî hoafîyu-randeimbî Aisaiandî hoafî ra anîhondü tüküme Feyo. Ai hoafîyuhî yahuya,

“Adükari, düdi nindou yihoeŋi hoafi ranahambo
 anihondümbö-areanda?
 Asu Adükari ranai daboe nginindi
 hohoanimo ra nafuiayundoa?” *Aisaia 53:1*
 mehu.

³⁹⁻⁴⁰ Aisaia ai ngorü hoafinambo yare sürü
 papirandühi yahuya,

“God ai ahei himboari ra gabudearumboani.
 Ranimboanei asu ai ngiri raranimoatükun
 ahei himboarinambo ndondhi
 hoeindihindi.

Ahei ngüsüfoambe ragu God ai nimoehi nahurai
 nginindi ramareandüra tükümeŋeŋe.

Ranamboane asu ai ngiri ngüsüfoambe
 ndondhi hohoanimondehi wambo
 sowana hihindahi dügüŋeŋe
 diboardondihari, nga wani,” *Aisaia 6:10*

mehu. Aisaia ai ra-mehu ranimboanei Suda ai
 Sisasimbo ngiri anihondümbö-ndihori.

⁴¹ Horombo hondü Sisas hifini
 niŋgokoate-yuambe Aisaia ai ahandi-mayo
 himboamupuimbo-randeimbi hoeire
 hayamboyu ahambo hoafi ra yare
 hoafimayundo.

⁴² Nindou afindi bogorimboyafu mamarimo
 ai-amboa Sisasimbo anihondümbö-arüwuri. Nga
 Farisimbo yihimboyomondühi wambo ai
 anihondümbö-arüwuri hoafi ra moai weindah
 hoafiyomo. Ai hohoanimoyomondühi
 yahomoya “Weindah hoafindefani yihoeŋimbo
 rotu worambeahindi
 hihaiboardimunimboemo,” mehomo.

⁴³ Nindou ranahamumbo nindou ai
 aboed-anemo mbiseiya yahomo

hohoanimomemo, nga God ai ahamumbo
‘aboed-anemo’ yahombo moai yifiriyomo.

*Sisas indi hoafi ranai nindouyei hohoanimo
yibobondeamboe*

⁴⁴ Ran+yu Sisas ai puküna hoafiyuh+ yahuya,
“Nindou wambo anihondumbo-areand+r+ aiana
wambo yang+r+

anihondumbo-reand+rüh+yupoan+. Nga ai Ape
wambo koamar+hend+ra makosah+ ahambo
kameihani anihondumbo-ariri.

⁴⁵ Asu nindou wambo hoeiareand+r+ ranai Ape
wambo koamar+hend+ra makosah+ ahambo
kameihani hoearir+.

⁴⁶ Roana, hif+ ndan+hü si nahurai, nindou ai
wambo anihondumbo-r+hind+rüh+ nimb+
nimaroambe n+ngokoate-mbeyeia saheheambo
makosah-anah+.

⁴⁷ Asu nindou mam+ ai wand+ hoafi
h+imbor+yuhü, süngufekoate-ayu ana, ro ng+r+
ahand+ hohoanimo yibobond+hin+. Roana hif+
ndan+hü nindou aheimbo yibobofendür+mbo
kosamboyah+poan+, nga wan+. Roana aheimbo
aboedambo-fendür+mbo makosah-anah+.

⁴⁸ Asu nindou ai wambo daboad+
h+h+reand+rüh+ wand+ hoafi sem+nd+koate-ayu
ana, ahambo ahand+ hohoanimo yibobofe hoafi
ra yagododomböe. Hoafi ro hoafimayah+
ranan+mbo b+id+if+ran+ si tüküfeyoambe
yibobondeir+mboe.

⁴⁹ Hoafi nda ropoan+mbo hohoan+moya hehea
hoafiyahühi-yah+poan+, nga wan+. Ape wambo
koamar+hend+ra makosah+ ranai mun+gu
moatükun+ Se hoaf+ndaf+ndürü,
mehuamboanah+ hoafayah+.

50 Ro hoafi ra fifiri+heamboanahi. Apendi
hoafana aboedi yangiri
koadürümbo-koadürümbo niŋgo-randeimb-ane.
Ran+imboanahi Ape ai wambo hoafimayundi+ra
asu munŋu hoafi nda siheimbo hoafayahí,”
mehu.

13

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi-yomondi yitiharí popoaimarapurí

¹ Sudayeri mamí adükari si Pasofa sei-ar+hündi
ranai tüküfembo yangiri+yoambe Sisas ai hifi nda
hiniŋgife hefe, ahandi Afindi sowanambo
hafombo si ra tüküme Feyoa fifiri+mareandi. Ai
ahandi nendi afindi hifi ndan+hü burayeri
aheimbo afindi ŋgusüfo pamareandüri. Ai
aheimbo horombo piyu haya ŋgusüfo
pareandüri huhumbo ndeara yifi+mbó
yangiri+yuhü afindi hamindi ŋgusüfo
pamareandüri.

² Sapo Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi
babidi+mbó sowasümondühi ni+mar+mondane
asu Satan ai Saimon+ndi ni+morí Sudas Iskariot
ahandi fiambe hohoanimo moaruwai
masagadowa Sisas+mbó ahandi hürütümbi+yafe
war+hüfimbo mehu.

³ Sisas ai fifireandi Afindi ai ahambo
munŋuambo moatükuní hifandi+mbó ŋgini+ndi
adükari masagado ra. Asu Godi+mbó sowah+ndi
makusu ra fifireandi ran+mbó ai Ahambo
sowana gafumbui.

⁴ Ran+imboyu asu ai sesi sesambeah+ndi
hiniŋgire botifi, ŋgis+harí hoeari

yimündamündü mbura, tawor mamî semündü
ahandî mbusümondühî hühüre
hinîngîmareandî.

⁵ Ranîyu asu ai hoe semündü disambe kare
mbura, ahambo süngururü-rundeimbîmbo
ahamundî tîŋarî ra popoairapurühî tawor
mbusümondühî hühümareandî ranambo
gedümarapurî.

⁶ Ranîyu asu Sisas ai Saimon Pitambo sowana
masünuwamboyu, asu Pita ai hepünîfi
hoafîyundühî yahuya, “Adükarî, se wandî tîŋarî
popoaimbo safîmboyafî?” mehuamboyu.

⁷ Asu Sisas ai sîmborî hoafîyundühî yahuya,
“Ro haponda ratüpurayahî ndanana se moai
fîfîrowandî. Nga süngunambo-animbo
ranahambo fîfîrîndowamboyafî,”
mehuamboyu.

⁸ Asu Pita ai yahuya, “Se wandana tîŋarî ra
popoaindamboyafî, nga yowanî,” mehuamboyu.
Asu Sisas ai sîmborî kafaore hoafîyunduhü
yahuya, “Asu ro sîhambo
popoaiyonînköate-ayahî ana, asu se ŋgirî
wandî sünguro-randeimbîndafoandî,”
mehundowamboyu.

⁹ Asu Saimon Pita ai sîmborî yahuya,
“Adükarî, ambe, wandî tîŋarî yangîrî
popoaiyondîrî ana. Nga wandî watîŋarî
ŋgusümboarî ra kameihî amboanî
popoaindandîrî,” mehuamboyu.

¹⁰ Asu Sisas ai ahambo yahuya, “Nindou ai
ahandî fi ra muŋgu hundürîyu hayamboayu
ana, asu asükaindu ŋgirî hundürümbo
hohoanîmondu. Ai tîŋarî yangîrî amboanî

popoiaifoareandi ra afisaho paiarikoate aboedi-yuhani. Se afisaho-koate aboedi aningomo, nga se munguamboemopoani,” mehu.

11 (Sisas ai nindou mamı ahambo ahandı hürütümbı-yomondi warıhüfimbo mehu ahambo fıfiriri. Ranımboyu ai ahamumbo hoafıyupurühi, “Seana moai munguambo afisaho-koate nıngomo,” mehupurı.)

12 Sisas ai ahamundi tınarı popoairapurı mburamboyu, asu asükaiyu ahandı ngısharı hoearı ra güde haya, sesi yangoro fondanı mahu. Hu nımarumbo ahamumbo düdufıpurühi yahuya, “Haponda sıhamundi tınarı popoaimarıhandı. Se wandı ratüpurı nda fıfirundai?”

13 Se wambo dükarundürühi ‘Yamundo-randeimbı,’ asu ‘Adükarı,’ yahomo arundi, ranana anıhond-anesı, nga ro ran-anahı.

14 Roana sıhamundi Adükarımboya asu Yamundihe-rıhandeimb-anahı. Ranıyahı asu ro sıhamundi tınarı popoaimarıhapurı. Asu yahurai se-amboanı sıhamundihoarı ngoründı hoarehındımondühi sımborı fehefirındımo.

15 Ro sıhamumbo nafuimbohünda ramarıheandı nou, se nindou ngorumbo ranı-süngundı.

16 Ro anıhondümboanahı hoafayahapurı: Ratüpurıyu-randeimbı nindou ai ahandı bogorımbo ngasündirümboyupoanı. Asu nindou ratüpurımbo ahu ranai nindou ahambo koamarıherü ahandı nımoamoyupoanı.

17 Asu se ranı-moatükunı ranahambo anıhond-ane yahomo fıfirundühi,

rani-sünguarundi ana, se rani^mbo
hihi^fi-hihi^fiⁿdimboemo.

¹⁸ Ro sihamumbo muṅguambo
hoafi^yaha-purühi^yahipoani. Ro sihamumbo
di^bonimehapuri^f fi^firi^hheapuri^mboanahi. Nga
sehüⁿdi^mami^m wambo refendi^ri^mbo-mayu
ranahandi^m hoafi^f Baiborambe hoafi^mayo ra
ani^hondü^m tüküⁿdi^ffemboe. Hoafi^f ra yare
hoafi^yohü^m yahoya, “Nindou sesⁱ mamü^hi
asahoase^hi ranai wandⁱ hürütü^mbi
tüküⁿdü^fimbui,” meho.

¹⁹ Awi ndani^m moatüküⁿi ra moai haponda
tükü^feyoani^yahipoani ranahambo hoafayahⁱ.
Ranan^mbo ndani^m moatüküⁿi ra süngunambo
tüküⁿdi^ffeyoani^m, asu se wambo
ani^hondü^mbo-ndüⁿdi^ri ro God ai si^heimbo
aboedambo-fembohüⁿda koamarⁱhend^ri-anahi.

²⁰ Ro ani^hondü^mboanahi sihamumbo
hoafayahⁱ: Nindou düⁿdi ro nindou
koarari^hehini^m ranahambo aserümüⁿdu ana, ai
wambo kamei^hi semündüⁿdi^rühani. Asu nindou
düⁿdi wambo asemündüⁿdi^ri ranai nindou
wambo koamarⁱhend^ri ahambo amboani^m
serümüⁿdühani,” mehu.

*Sudas ai Sisasi^mbo ahandⁱ hürütü^mbi-yomondi^m
warⁱhündi^rimbui
(Matyu 26:20-25; Mak 14:17-21; Ruk 22:21-23)*

²¹ Sisasi ai yare hoafi^yuwane asu ahandⁱ
ṅgüsü^foambe moaruwai^mmariri. Asu ai
hoafi^yuhⁱ yahuya, “Ro ani^hondü^mboanahi
sihamumbo hoafayahapuri^m: Nindou mami^m
sihamundi^m mbüsü^mo anüṅgu ai-an^mbo wambo
hürütü^mbi-yomondi^m warⁱhüⁿdeaⁿdi^rimbui,”
mehu.

22 Sisas ai yare hoafimayumboemo asu ai simbori himboapefirumemo. Asu ai moai fifirundi Sisas ai nindou dabombeiyare hoafimayu ra.

23 Nindou Sisasimbo sungururu-rundeimbi ahandi ngusüfoahundi ai ahandi fikimi mamaru.

24 Raniyu asu Saimon Pita ai ahambo mbiro kareandühi yahuya, “Se Sisasimbo düdurüworü, ai nindou daboe yare hoafayu rana,” mehuamboyu.

25 Asu ai Sisasimbo sowana sühüfi hüfuhü düdufinduhü yahuya, “Adükari, nindou ra düdia?” mehindowamboyu.

26 Asu Sisas ai simbori yahuya, “Awi ro bret bidifiri sesi hoeambe foandühe hehe ndahandomboyahi. Ro sesi asahando nindou aiani,” mehu. Raniyu asu ai bret bidifiri ra sesi hoeambe foare mbura, Sudas Iskariot, Saimonüdü nimirimayu, ahambo masagado.

27 Sudas ai Sisasüdü hürütümbiyomondi warühüfimbo hohoanü moyuhü sesi ra semündü hayamboyuwane asu Satan ranai ahandi fiambe mafarifiyu.

Raniyu asu Sisas ai ahambo yahuya, “Se rani-moatükünü ratüpurimbo ana, nimai ratüpurüyafisi,” mehu.

28 Nindou sesi fikimi ninoumemo ai mamai-amboani moai Sisas hoafimayu ranahambo fifireandi.

29 Nindou bidifiri ai Sudas ahamundi kaki hipiri hifandarandi ai adükari si sesesimbo hoafimayundowambo sesi pemimboani yahomo

asu nindou kakikoate-mayei aheimbo saimboani yahomo raraomarundi.

³⁰ Nimbî mamarowamboyu Sudas ai bret bîdîfirî Sisas masagado ra semündü haya hîfînambo makusîfoendi.

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbîmbo simborî ahînümbî hohoanîmo masagapurî

³¹ Sudas ai hîfîna makusîfoendamboyu, asu Sisas ai yahuya, “Haponda Nindou Hondü ai ndürümb-ani yahombo ra weindahî tükündîfemboe. Rananîmbo asu Nindou Hondü ai God ndürümbayu ra weindahîndirîmbui.

³² Asu Nindou Hondü ai God ndürümbayu ra weindaharirî ana, asu God ai ahandî süngu Nindou Hondü ndürümbayu ra nîmehünou weindahîndirîmbui.

³³ Nîmoakîdîbou, ro ŋgirî se-babîdîmbo gedühî nîmboahî. Se wambo kokondundîrî-mboemo, ŋga se ŋgirî hoeindundîrî. Horombo Sudambo hoafîmayahî ro homboayahî ŋgoafî ranambe se ŋgirî ŋgei.

³⁴ Ro sîhamumbo simborî hohoanîmo asahapurî. Wandafî mamî, se sîhamundîhoarî simborî ŋgusüfo pefirîndîmo, ro sîhamumbo ŋgusüfo pararîheapurî nou.

³⁵ Asu se sîhamundîhoarî simborî ŋgusüfo pefirîndîmondan-anîmbo nindou ai sîhamumbo amboa ‘ahambo süngururü-rundeimb-anemo’ mbîseimboyei,” mehu.

*Sisas ai Pitamboya, ro moai ahambo fîfirîhini mbüsümbui mehu
(Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Ruk 22:31-34)*

³⁶ Saimon Pita ai hoafiyunduhü yahuya, “Adükari, se nahanamboyafa?” mehundowamboyu. Asu Sisas ai ahambo sïmbori yahuya, “Ro nahanafiyo ahahi ra-nafi ana se ngiri wandi süngu ngafi. Nga süngunambo-animbo ra-nafi wandi süngu ngamboyafi,” mehundowamboyu.

³⁷ Asu Pita ai asükaiyu sïmbori hoafiyunduhü yahuya, “Asu nimboe ro haponda sïhafi süngu sïnikoate-ayaha. Sïhambondünini asu wambondündiri ndümboemo,” mehuamboyu.

³⁸ Asu Sisas ai ahambo sïmbori hoafiyunduhü yahuya, “Se wamboyondiri asu sïhamboyonini rambo hoafayafisi, nga ro sïhambo anihondümboanahi hoafayahanini: Kakaro hoafikoate-yuambe-animbo se ngimimbo hoafindafühi animboya ‘Ro moai Sisasimbo fifirihini,’ mbisamboyafi,” mehu.

14

Sisas ai Ape God sowanambo ho naf-ani

¹ Sisas ai hoafiyupurühi yahuya, “Se ngusüfoambe hepünafundühi afindi hohoanimbo-ndimboemo. Nga se Godimbo-animbo anihondümbo-ndüwuri. Asu se wambo amboani anihondümbo-ndundiri.

² Wandi Apendi wori ana fondi afind-ane. Nga roana sïhamumbo fondi diboardifembo kameihi hahühühanahi. Asu rani-moatükuni ra tikaimbe-mbonana, ro ngiri sïhamumbo hoafiyahapuri.

³ Ro nga s̄hamumbo fondi d̄iboadondihe h̄iniᅅᅅind̄ihe heambo-an̄imbo, as̄ükainda s̄hamumbo sepur̄im̄ind̄imbo kodamboyah̄i. Asu ranan̄imbo se ᅅgoafi ro amar̄ih̄i ran̄ih̄ü se-amboani n̄imand̄imboemo.

⁴ Ro ahah̄i naf̄i ho ra se fif̄irumboanemo,” mehuamboemo.

⁵ Asu Tomas ai hoaf̄iyund̄uh̄i yahuya, “Ad̄ükari, roana moai fif̄ir̄ihundi se hombo asaf̄i ranana. N̄üᅅᅅund̄ihu ro fif̄ir̄imand̄ihu ra-naf̄i ho rana?” mehuamboyu.

⁶ Asu Sis̄as ai s̄mbor̄i hoaf̄iyund̄uh̄ü yahuya, “Roanah̄i nafayah̄i, an̄ihond̄ü hoafi, asu yaᅅᅅir̄i n̄iᅅᅅombo ra n̄im̄ind̄uhayah̄i. N̄indou mamai-amboani ᅅᅅir̄i ᅅᅅor̄ü naf̄ind̄üfi Ape sowah̄i t̄ükünd̄ifiyu, nga roanah̄i nafayah̄i.

⁷ Asu se wambo fif̄irarund̄ir̄i ana, wand̄i Apembo amboani fif̄ir̄ind̄ü-wur̄imboemo. Nga hapoad̄umbo se hoeir̄uwur̄i houmbo fif̄irar̄uwur̄i,” mehuamboemo.

⁸ Asu Firip ai hoaf̄iyund̄uh̄ü yahuya, “Ad̄ükari, se ȳihoef̄imbo Ape ra nafuiyaf̄imuni. Ranan̄imbo ȳihoef̄imbo waᅅᅅei-mbeyowamboane,” mehuamboyu.

⁹ Asu Sis̄as ai s̄mbor̄i hoaf̄iyund̄uh̄ü yahuya, “Firip, ro se-bab̄id̄imbo ged̄uh̄i man̄imboah̄i ranane asu se wambo fif̄ir̄ifend̄ir̄i-koate-ayaf̄i? D̄üdi wambo hoeimareand̄ir̄i ranai ana Apembo-amboani hoeir̄ir̄i. Asu se ᅅᅅir̄i hoaf̄indaf̄uh̄i, ‘ȳihoef̄imbo Ape ra nafuiyaf̄imuni,’ mb̄isaf̄i.

¹⁰ Seana moai an̄ihond̄umbo-mbaropoani ro Ape sowah̄i an̄imboah̄i asu Ape ai wambo

sowahi anün̄gu ra? Hoafi ro masahapuri ra ropoan̄imbo hohoan̄imoya hehea sahapur̄imbo-yah̄ipoani. Nga Ape ro d̄ibofihani ai ahand̄i rat̄upur̄i ra rat̄upur̄iyu arand̄i.

¹¹ Se hoafi ndanahambo an̄ihond̄umbo-ndund̄i: Ro Ape-d̄ibo-anah̄i asu Ape ai ro-d̄ibo-ani. Ra wan̄indoan̄i ana, asu se ro mun̄gu hep̄un̄ifeimbi moat̄ükun̄i rat̄upur̄iya mar̄ihand̄i ranahambo hohoan̄imond̄imond̄üh̄i an̄ihond̄umbo-ndund̄iri.

¹² Ro sihamumbo an̄ihond̄umboanah̄i hoafayahapur̄i: Nindou ai wambo an̄ihond̄umbo-areand̄iri ana, ai-amboan̄i hep̄un̄ifeimbi moat̄ükun̄i rande rat̄upur̄ind̄umbui. Ranan̄imbo asu ai wand̄i rat̄upur̄i ngas̄undeandeimbi rat̄upur̄ind̄umbui sapo ro Ape sowana hah̄üh̄üh̄i wambo.

¹³ Asu se mun̄gu moat̄ükun̄i wand̄i nd̄uri sünguna d̄id̄ibafefund̄i ana, ro rand̄iheamboyah̄i Ape ai wand̄i süngu nd̄uri ad̄ükari sem̄ind̄imbohünda.

¹⁴ Asu mun̄gu moat̄ükun̄i se wand̄i nd̄uri na d̄id̄ibafefund̄i ana, ro rand̄iheamboyah̄i.”

Sisas ai Yifiafi Aboedi dagadür̄imbui

¹⁵ “Asu se wambo ngusüfo pararund̄iri ana, se wand̄i-mayo hohoan̄imo ra süngundumboemo.

¹⁶ Asu ro Apembo d̄id̄ibafi-ndaheandan̄i ai sihamumbo n̄gorü far̄ifehe-mbohünda dagapur̄imbui. Asu ai se-bab̄id̄imbo koadür̄umbo-koadür̄umbo ni ngomboe.

¹⁷ Far̄ihe-randeimbi ndanana an̄ihond̄ü hoafiyo-randeimbi Yifiafi Aboedi ranane. Hifi n̄indi nindou aiana nḡiri Yifiafi Aboedi

ndanahambo ndahümündi. Asu ai moai Yifiafi hoeirihi fifirihiraoraohündi, nga wanti. Nga se ahambo fifirundi asu aiana se-babidimbo sihamundi mbusümo niŋgomboe.

¹⁸ Ngiri ro hiniŋgi-ndiheapuranisühi nimori nahurai niŋgomo, nga sihamumbo sowana kodamboyahis.

¹⁹ Nindou hifi ndanihündambo ai ngiri amitata wambo hoeife-ndirikoate-ndei, nga seana wambo hoeindundrimboemo. Ro hifi ndanihü yangiri nimboahambo wambo asu se-amboani yangiri niŋgomboemo.

²⁰ Ro yifihündi botindaheandanisühi-ranisi-boanis ro wandi Ape-dibo nimboahani asu se-ro-dibo niŋgomondanis asu ro se-babidimbo animboahis ra fifirindumboemo.

²¹ Nindou wandi hohoanisümo ra sünguareandisühi-ranai ana wambo ŋgüsüfo pareandisühi-ranahambo wandi Ape ai ŋgüsüfo parisühi-ranahani. Asu ro-amboanis, ahandisühi-himboahisühi-weindahisühi-tükündaheandisühi, asu ahambo ŋgüsüfo pandisühi-hinimboyahis, ” mehuamboyu.

²² Asu Sudas, (Sudas Iskariotis-yupoanis, nga ŋgorü Sudas,) ai Sisasimbo hoafiyundisühi-yahuya, “Adükari, se nimboeafisühi-yihoefisühi-himboahisühi-weindahisühi-tükündafoandisühi asu nindou hifi ndanihü aniboadeisühi-ahisühi-himboahisühi-weindahisühi-tüküfekoate-ayafa?” mehuamboyu.

²³ Asu Sisas ai simboris ahambo hoafiyundisühi-yahuya, “Nindou ranai wambo ŋgüsüfo parareandisühi-ana, ai wandisühi-hoafisühi-ranisühi-süngundeambuis. Rananimbo asu wandisühi-Ape

ai ahambo ṅgusüfo pandirümbui. Rananimbo asu ro Ape-dibo ahambo sowahi ṅge ai-babidi koadürümbo-koadürümbo nimboemboyehi.

²⁴ Nindou wambo ṅgusüfo pefendi+ri+koateyu-randeimbi+mayu ranana wandi yamundi+fe hoafi moai süṅgureandi. Hoafi haponda se himborayomo nda wandi hoafi yangiri+yopoani, ṅga wani. Wambo Ape koari+hendi+ra makosahi ahandi-mayo-ane hoafi nda.

²⁵ Awi ro se-babidi+mbo nimboamboanahi asu ro sihamumbo ndani moatükuni hoafi nda hoafayahapuri.

²⁶ ṅga Fari+hai-randeimbi ranana Yifiafi Aboed-ane. Asu wandi nduri süṅgunambo-animbo ahambo Ape ai koandi+hendani kodimboe. Ai-animbo sihamumbo munṅu moatükuni ranahambo yamundeapurimboe. Asu ai sihamumbo ṅgusüfoambe horindeapura sihamumbo ro hoafiyahapureimbi ra asükaindimbo hohoanimondimboemo.

²⁷ Ro sihamumbo randi+heapurani se ṅgusüfo afurindu kündumboemo. ṅgusüfo afurife kife hohoanimo wandi-mayo ra asahapuri. Ro ṅgusüfo afurife kife hohoanimo asahapuri nda nindou hifi ndani+hündambo asahupuri nahurai-yopoani, ṅga wani. Se ṅgusüfo sihamundi ra afindi hohoanimo-ndimondühi yihimbondimboemo.

²⁸ Ro rani hoafi sihamumbo masahapuri ra se fifirundi: 'Roana ndearambo sihamumbo hiniṅgiri+heapurühanahi, ṅga asükainda tükündaheamboyahi.' Se wambo ṅgusüfo

pambarundi-mbonana, asu ro haponda Ape sowana ahahühi ndanimbo hihifi-hihifiyomo. Nimboe sapo Ape ai adükari saf-ani asu wambo ngasündeandiri-mboani.

²⁹ Yifiafi Aboedi kosowani-yahipoani hoafiyahapuri. Rananimbo asu süngunambo ra tükündifeyoani ranahambo anihondumbo-ndundi.

³⁰ Hifi ndanihundambo hifandi-randeimbi Satan ai ndeara haponda tüküme fiyuwambo ro ngiri se-babidimbo afuri gedühi wataporindahi. Satan ai ngiri wambo hibadandiri.

³¹ Nga nindou hifi ndanihü aniboadei ranai ro Apembo ngusüfo parihi arihandi ranimbo fifiri-mbirihindamboane. Ranimboane asu Ape ai hoafimayundirambo ratüpuriya arihandi. Se botiyafu houmbo, mborai shiri ngefombo,” mehu.

15

Sisas ai wain nimindi hond-ani

¹ “Roana wain nimindi hond-anahi. Asu wandi Ape ai wain nüburi rani aharamburi-ani.

² Wandi düdudu ra hisikoate-yowani, asu nüburi aharamburi ranai düdudu ra hifitirihairanduhani. Düdudu hisiyorandeimbi ranana Ape ai afindi hisimbeyowa yahuhaya diboadore-randuhani.

³ Seana ro hoafi hoafimayahapuri ranambo ndeara afindi hisimbohünda hifitirihomombo nahurai-anemo aningomo.

⁴ Asu se wandi hoafi sünguarund-animbo, se ro-dibo ningomboemo asu ro-amboani

se-babidi mbo nimbo amboyahi. Asu wain dudu ra nimindi ranifih pefekoate-ayo ana, ngiri nimi ra hisindo ndandi. Ranimboane asu se-amboani ro-dibo ningokoate-ayomo ana, ngiri hiseimbi nimi nou ningomo.

⁵ Ro wain bogori nimind-anahi, nga asu se wain nimindi ranahandambo dudu-anemo. Nindou ranai ro-dibo nunguan asu ro ai-dibo animboahi ana, ai hisi afindi hisiyu randuhani. Nga se wambo hiningarundi ana, asu se ngiri raran moatukuni randundi.

⁶ Asu nindou mam ai ro-dibo ningokoate-ayu ana, ai wain dudu rawefeyo nou kandihaurani asu yaparindumbui. Ranimbo nindou ai dudu ra gugundu mbundumbo, haimbo mandifembohunda haiambe pitindafumboemo.

⁷ Asu se ro-babidi mbo ningomombo wandi hoafi sunguarundi ana, se nini-moatukunimboyo hohanimoemo ranahambo didibafindafundi. Ranimbo se nini-moatukunimboyo didibafimefundi ra sihamumbo sowahi tukundifemboe.

⁸ Asu se nimi nou afindi hisi hisemo ana, se wandi sungu-rundeimbimbondafu ningomboemo. Ranimbo asu wandi Ape ai ndureimbindumbui.

⁹ Asu ro sihamumbo ngusüfo pamarheapuri Ape ai wambo ngusüfo pamareandiri nou. Se koadürumbo-koadürumbo ngusüfo pefe hohanimo wandi-mayo ndani mbusumo ningomo.

¹⁰ Asu se wandi hoafi rani yangiri sunguarundi ana, se wandi ngusüfo pefe

hohoanimo rani mbusümo niŋgomboemo.
Ro-amboani wandi Apendi hoafi rani-süngurithe
hehea, asu ahandi ŋusüfo pefe hohoanimo rani
mbusümo animboahi.

¹¹ Asu se ro hihifi-hihifayah nou
hihifi-hihifimbeyomonda sahehea hoafi munḡu
ra hoafimayahapuri. Asu hihifi-hihifi ra
sihamundi ŋusüfoambe afindi safi
tükümbifeyoa sambanahi.

¹² Wandi hoafi ndanana ndahurai-ane: Ro
sihamumbo ŋusüfo pararheapuri nou-animbo
se-amboani sihamundi wandafi mamimbo
ŋusüfo pandüpur.

¹³ Asu nindou mam ai ahandi ŋunindi
fehefemböhünda yifayu ana, moai nindou
ŋgorümbo ŋusüfo pefe hohoanimo ranahambo
ŋgasündeandi, ŋga wani.

¹⁴ Asu se ro hoafayah ra süngurundühi
rawarundi ana, se wandi wandafi mam-anemo.

¹⁵ Haponda ro ŋgiri sihamumbo wandi
ratüpuriyomo-rundeimbi mbi sa
dükandiheapuri, ŋga wani. Sapo
ratüpuriyu-randeimbi ai ana ahandi bogorindi
hohoanimo ra ŋgiri fifirindeandi. Nga asu ro
haponda sihamumbo 'wandafi mam-anemo'
asahapuri. Nimboe ro munḡu moatükuni wandi
Apendi-mayo hoafi himboriya heheambo
wamboanahi rawasahi.

¹⁶ Seana moai wambo 'ai yihoeff-ani' yahomo
diboniyomondiri, ŋga wani. Nga simbori
sihamumboyahi ro 'ai wand-anemo' sa diboniya
hininḡi-marheapuri. Raniyah ro sihamumbo
ratüpurifih tumarheapuri nimi nou

hisi+yomondühi, asu mare hisi yangiri
mbiniringowa sahehea.

Rani+ambo-hündambo-animbo se Apembo wandi
ndür+nambo d+d+bafe-ndafundan
raran+moatükun se d+d+bafe+mefundi ra
dagapurümbui.

¹⁷ Hoafi nda ro sihamumbo randundi
asahapuri, se sihamundihoari simbori ngusüfo
pefendür+ndimo,” mehu.

*Hifi ndan+hündambo nindou ai Sisasi+ambo
süngururü-rundeimbi+ambo
yiboaruko-ndihipurimboyei*

¹⁸ “Asu nindou hifi ndan+hündambo ai
sihamumbo yiboaruko-ar+hipuri ana, se
fifiri+ndundi horombo wambo boatei
yiboaruko-mar+hindirane.

¹⁹ Asu se hifi
ndan+hündambombemo-mbonana, nindou hifi
ndan+hündambo sihamumbo, ‘yihoe fi wandafi
mam-anemo’ mbi+seihü ngusüfo
pandihipurimboyei. Nga ro sihamumbo hifi
ndan+hündambo fih+mar+hapuri+m+ndühane,
nga seana hifi ndan+hündambo-yomopoani. Nga
rani+amboanei asu nindou hifi ndan+hündambo
ai sihamumbo yiboaruko-ar+hipuri.

²⁰ Ro sihamumbo hoafayahapuri nda ndondu
hohoan+mondimo: Ratüpurü+yu-randeimbi
nindou ai ahandi bogori ranahambo
ngasündirümbu-yupoani. Wambo
moaruwaimbo-ar+hindiri nou-animbo asu
sihamumbo amboani
moaruwaimbo-ndihipurimboyei. Asu ai wandi
hoafi süngumbar+hi-mbonana, sihamundi hoafi
amboani süngundi+himboyei.

21 Asu aiana moai Ape wambo koar̄hend̄ira makosah̄i ranahambo fif̄ir̄ihor̄i. Se ro d̄ibor̄ih̄ind̄i-memondambo wambo s̄ihamumbo raran̄i moat̄ükun̄imbo moaruwai rand̄ihipur̄imboyei.

22 Asu ro kosi aheimbo ran̄i hoafī ra hoafīkoate-mbayah̄i-mbonana ahei moaruwai hohoan̄imo ranahambo ḡgir̄i h̄ütiyei. Nga hapondanana ro hoafiyahand̄ür̄i heheambo wambo ai ḡgir̄i ahei moaruwai hohoan̄imo ra ḡgor̄ü-s̄üngund̄ihi hoafīndei.

23 Nindou ranai wambo ȳiboaruko-areand̄ir̄i ana, asu ai wand̄i Apembo amboan̄i ȳiboaruko-rir̄ühani.

24 Ro raran̄i rat̄üpur̄i nindou amur̄i ai rat̄üpur̄ikoate-mayei ran̄iyo ahei mbus̄ümo rat̄üpur̄imayah̄i. Asu ro ran̄i rat̄üpur̄i refekoate-mbeh̄i-mbonana ai ahei moaruwai hohoan̄imo ranahambo h̄ütiyeipoan̄i. Nga haponda ro rat̄üpur̄imayah̄i ra hoeir̄ihimboaneisi, ḡga asu Ape-d̄ibo ȳihoeh̄imbo ȳiboaruko-mar̄ihimun̄i.

25 Ah̄in̄ümb̄i hoafī s̄ür̄ü pare mas̄ihend̄i ranai yare hoafīyoh̄ü yahoya, “Wambo moan̄i hoan̄gir̄ih̄i hehi ȳiboaruko-mar̄ihind̄ir̄i,” meho. Hoafī ra an̄ihond̄ümb̄o t̄üküfemboh̄ünda ai wambo ȳiboaruko-mar̄ihind̄ir̄i.

26 Ro Far̄ihai-randeimb̄i Ape sowah̄ind̄i koand̄iheheanda s̄ihamumbo sowana kod̄imboe. Yifiafī ranana an̄ihond̄ü hond̄ü hoafīyo-randeimb̄-ane. Ai kod̄i wand̄i rat̄üpur̄i ranahambo s̄ihamumbo hoafīnd̄ipur̄imboe.

27 Horombo se ro-bab̄id̄imbo man̄iḡgomonda asu ro rat̄üpur̄i ra wean̄gur̄ih̄i peya hehea

ratüpurimayahi, asu hapondani amboani se aningomo. Ranimbo-hündambo-animbo se-amboani hoafi ra weindahi tükündafu hoafindimo,” mehu.

16

¹ Sisas ai yahuya, “Sihamundi anihondümbofe ra hiningindumboemo saheheamboyah hoafi ra rarihe hoafimayahapuri.

² Sihamumbo ai-babidimbo rotumbo yowani mbisimboemo. Süngunambo rani-moatükuni ra tükündifeyoan-animbo asu ai hoafindimondühi animboya, ‘Sihiri Godimbo ratüpurindefühi Sisasimbo süngururü-rundeimbi hifokoa-ndihupurimboane,’ mbisimboemo.

³ Ai moai Apembo fifirüwuri asu wambo fifirundi, nga wani. Ranimbo-hündambo-animbo ai rani hohoanimo ra randu ratüpurindimboemo.

⁴ Ro sihamumbo rani-moatükuni ra hoafiyahapureimb-ane. Nga asu süngunambo-animbo rani-moatükuni ra tükündifeyoani horombo ro hoafimayahapuri ranahambo hohoanimo-ndimo.”

Yifiafi Aboedindi ratüpur

“Ro se-babidimbo nimboambowambo asu horombo moai sihamumbo hoafi ra hoafiyahi.

⁵ Nga roana Nindou koamarihendira makosahi ahambo sowana hahühühanahi. Nga moai nindou seyafundeimbi ranai wambo düdufih, ‘Se ra nahanamboyah ahafa?’ yahu.

⁶ Hapoana sihamumbo ro Ape sowana hafombo hoafi ra hoafimehapura asu se afindi hohoanimoemo.

⁷ Nga ro sihamumbo anihondumboanahi hoafayahapuri: Sihamumbo ro hiniŋgiriheapuri hehea ahahühi ranana sihamumbo fehefepurimboane. Asu ro hafokoate-mbayahi-mbonana, Farihepuri-randeimbi ai ŋgiri sihamumbo sowana koso. Nga ro ahahüh-animbo sihamumbo sowana koandiheheanda kodimboe.

⁸ Rananimbo Farihendüri-randeimbi ai kodinindou hifi ndanihü aniboadei aheimbo türüboade nafuindandüra ai moaruwai hohoanimo, mbumundi hohoanimo, asu Godindi yibobofe hohoanimo nimindi ra fifindihimboeyi.

⁹ Ai moai wambo anihondumbo-rhindiri, nga ranimboane asu ai hütiei mbisi aheimbo nafuindandürimbui.

¹⁰ Mbumundi hohoanimo nimindi rananimbo ai nafuindandürimbui. Ape ai wamboya, 'mbumund-ani,' mbusümbui asu ro ahambo sowana gagühani wambo ŋgiri asükaindimoeindundiri.

¹¹ God ai aheimbo yibobofe hohoanimo ra rande nafuindandürimbui. Hifi ndanihünda hifandi-randeimbi Satanimbo God ai yiboboriri haya hütimb-ani mehu asu aheimbo amboani yibobondearümbui.

¹² Hoafi afindi awi ro siheheamboanahi, nga se ŋgiri haponda mungu ndowandümo.

¹³ Yifiafi hoafi anihondumbo

hoafiyo-randeimbi tükündifembo-animbo
 sihamumbo hoafi hondü ranambo
 didiboado-ndeapurimboe. Aiana ngiri
 aipoanimbo hohoanimondo haya ratüpurindo,
 nga wani. Ai hoafi himborimayo rananimbo
 asu sihamumbo weindahi hoafindimboe.
 Rananimbo ai sihamumbo raranimoatükunü
 süngunambo tüküfemboayo ranahambo
 hoafindipurimboe.

¹⁴ Asu ai wandimayo hoafi ra ndemindi
 hayambo-animbo sihamumbo weindahi
 hoafindimboe. Raninambo ai wandi ndürimbo
 adükar-ani mbisimboe.

¹⁵ Apendi moatükunü muṅguambo ra
 wand-ane. Ranimboanahi sihamumbo haponda
 hoafiyahapurühiya: 'Yifiafi ai-animbo
 wandimayo hoafi ndemindi haya sihamumbo
 weindahi hoafindipurimboe,' asahapuri,"
 mehu.

*Afindi hohoanimondi fondühi hihifi-hihifi
 tükündifemboe*

¹⁶ Sisas ai yifimbo-mayu ranimbo hoafiyuhi
 yahuya, "Akidoumbo yangir-animbo se ngiri
 wambo hoeindundiri asu süngunambo
 akidoumbo yangir-animbo se wambo
 asükaindimbo hoeindündirimboemo," mehu.

¹⁷ Ahambo süngururü-rundeimbi bidifiri ai
 ahamundihoi ndaru wataporiyomondühi
 yahomoya, "Nine hoafi nimindi
 ranahandamboyo ai yihoeffimbo yare
 hoafemuna? Asu ai yare hoafiyuhiya,
 'Akidoumbo yangir-animbo se ngiri wambo
 hoeindundiri asu süngunambo akidoumbo

yangiri se wambo asükaindimo
hoeindundiriimboemo,' mehua? Asu yahuya,
'Sapo roana Ape sowanambo hahühühi wambo,'
mehu."

18 Asu ai yaru düduyafundühi yahomoya,
'Akidoumbo yangir animbo,' ai hoafimayu nda
nüngufe-nünguferamboyoa? Roana moai
hoafimayu ndanahandambo nimindi ana
fifirihundi," mehomondamboyu.

19 Sisas ai hoeireandane ahambo düdufimbo
yahomo houbmo raraomemo ra
fifirimareapuri. Ranimboyu asu ai hoafiyuhi
yahuya, "Awi seana ro hoafimayahapuri
ndanimbo nimindi hoafi ra fifirifembo
yahomomboanemo düdu-düduyomo wakarundi?
Ro hoafiyahühi sahiya, 'Akidoumbo yangir
animbo se ngiri wambo hoeindundiri asu
süngunambo akidoumbo yangir-animbo se
wambo asükaindimo hoeindundiriimboemo,'
masahi," mehu.

20 Sisas ai yifiyo hefe botifembo-mayu
ranimbo hoafiyuhi yahuya, "Ro sihamumbo
anihondumboanahi hoafayahapuri: Awi seana
afindi hohoanimo-ndimondühi
aranindimboemo. Nga nindou hifi ndanihü
burayei aiana hihifi-hihifiindeimboyei, nga
seana ngusüfoambe afindi
hohoanimondimboemo. Sihamundi
ngusüfoambe afindi hohoanimo ra
müngundowohü asu hihifi-hihifi hohoanimo
sihamundi mbusümo tükündifemboe.

21 Nimorehi ai nimori wakemindimboayo ra
rani si tüküfeihü ngusüfoambe afindi hohoanimo

kürareandi. Asu süngunambo nımori ra wakıramındı mburambo ana, ai asübusı ranımbı ıgırı afındı hıhoanımondo, ıga wanı. Asu aiana nımori wakımaramındo ranımbı hıhıfı-hıhıfındımbıoe.

²² Ranımbıoanemo se haponda hıhoanımo afındı küru amarımo. ıga asu ro asükainda sıhamumbo hoeındıheapuranı se asükaindımo ıgusüfo aboedı kündumboemo. Asu ıgırı nındou ıgorü ai sıhamundı ıgusüfo aboedı kife nımarı hıhıfı-hıhıfı ra ndemüdü pındeandı, ıga wanı.

²³ Ranı-sı ra tüküfe sımbıoanı ana ıgırı se wambo nınımbı akıdou düdındafındırı. Ro sıhamumbo anıhındımbıoanahı hoafayahapurı: Asu se Apembo raranı-moatükunı mbısenda yahomo houmbo, dıdıbafefındı ana, asu ai wandı ndürı süngunambo sıhamumbo ranı-moatükunı ra dagapurımbıui.

²⁴ Horombo ana moai se wandı ndürınambo dıdıbafıyafu rundı raranı-moatükunı semındımbı yahomombo ra. Se ahambo dıdıbafındımondanı ana, ai sıhamumbo dagapurımbıui. Rananımbı asu se afındı hıhıfı-hıhıfındımondu-mboemo.”

Sısas ai hıfı ndanıhındambo ıgınındı ıgasündımareandı

²⁵ “Ro sıhamumbo kafeefe hoafıyahı hoafımayahapurıdı, ıga süngunambo ana ıgırı sıhamumbo kafeefe hoafınambo hoafındahapurı, ıga wanı. ıga ro sıhamumbo Apembo hoafı hındü hoafında-hapurımbıoyahı.

²⁶ Ranı-sımbıoan-anımbı se wandı ndürı süngunambo Apembo dıdıbafındafundo.

Wandihoarì ana ngirì Apembo sïhamumbo farìhefe-purìmbohünda didìbafìndahì, nga wani. Se sïhamundihoarì ahambo didìbafìndafumboemo.

²⁷ Nga Ape ahandihoar-ani sïhamumbo ngusüfo parareapurì. Nìmboe sapo Ape wambo koamarìhendìra makosahì ranìmbo anìhondümborundühì ngusüfo pararundirì ranìmbo wambo.

²⁸ Horombo ro Ape-dìbo nìmboa mburìhamboyahì, asu ahambo hìnìngirìhìnì hehea hifìna makosahì. Nga asu hapondanì ana ro asükai hifìnda hìnìngife mburìmbo Ape sowana hafombo samboanahì,” mehuamboemo.

²⁹ Asu ahambo süngururü-rundeimbì ai hoafiyomondühì yahomoya, “Yìnì, hapondanì ana se moai kafeefe hoafìnambo hoafiyafì, nga hoafì hond-ane hoafayafì.

³⁰ Hapoana sïhambo ro fìfìrìhunìnìmboanefì. Yìhoefì ngusüfoambe düdufembo hohoanìmo ran-amboa se fìfìrowandì asu ngirì sïhambo düdudahundì. Se munju moatükunì fìfìrìmarowandì. Ranìmboanefì se God-dìbo nìmbafì hawa makosafì ranahambo anìhondümbor-arihundì,” mehomo.

³¹ Ranìyu asu Sisas ai sïmborì ahamumbo hoafiyuhì yahuya, “Hapoana se akìdou anìhondümbor-arundirì.

³² Nga se hìmborìyomo! Ranì si ra ndearambo tüküfembo yahomboane asu sïhamumbo bukürü-boadühipurani mamì-mamì se sïhamundì worìna ngomboemo. Rananìmbo asu se wambo yanjirì hìnìngìndundìra

nimboamboyahî. Nga asu ro yangiriyahipoani animboahî, nga Ape ai ro-dibo nungumbui.

³³ Se ro-dibo ningomondani sîhamundi ngusüfo afure kûmbearowa samboanahî hohoanimoayahî. Ranimboayahî ro sîhamumbo rani hoafi ra rarîhe hoafimehapuri. Hifi ndanîhü ana se afîndî hohoanimo kûndu nîmandîmboemo. Roana hifi ndanîhündambo hohoanimo ranana hifînambo-rîheamboanahî, nga sîhamundi ngusüfo rananîmbo se ngînîndî kûndu nîmandîmo,” mehu.

17

Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbîmbohünda Godîmbo didbafîmefiyu

¹ Sisas ai rani hoafi ra hoafiyu mbura sünambe hîmboyuhü hoafiyuhî yahuya, “Ape, rani si ra tüküfemboane. Se sîhafî Nîmorî ranahambo ndürî adükarümb-ani mbîsafî nafuindafîndüran-anîmbo asu sîmborî Nîmorî ai sîhambo adükar-ani mbüsü nafuindandürîmbui.

² Nga nindou munguambo ahei bogorîmborîworî kafoarîworî hîningî-marîwor-ani. Asu munguambo se ahambo masabadürî ranaheimbo ai-anîmbo aboedi yangirî koadürümbo-koadürümbo ningombo hohoanimo dagadürîmbui.

³ Asu nindou ai se mamî God hond-anafî fîfirîhinî asu Sisas Kraisîmbo koamarî-hawora makusu ranahambo fîfirahorî ana, ai koadürümbo-koadürümbo yangirî nîboadeimboyei.

⁴ Ro munḡu ratüpurî se wambo ratüpurîmbohünda masawandîrî ra munḡumarîheandî ranînambo hîfî ndanîhü ro se nindou adükar-anafî sa nafuimayahî.

⁵ O Ape, horombo ro hîfî nda tüküfekoate-yoambe se-dîbo nimboahambe ro se nahurai aboedî hamîndî manîmboahî asu hapondanî ro sîhambo sowahî düḡühî amboanî ndürî adükarî ndawandîrî.

⁶ Se wambo nindou hîfî ndanîhündambo masawapurî ranahamumbo sîhambo weindahî-marîheapurî. Nindou ra sîhafîyomo, asu se wambo ndeara sawapurîmboanafî. Asu ai sîhafî hoafî yangîrî süḡguarundî.

⁷ Asu haponda se wambo munḡu moatükunî masawandîrî ra ‘ahandî-mayo makosoane’ yahomo fîfîrarundî.

⁸ Munḡu hoafî se wambo masawandîrî ra ro ahamumbo hoafîmayahapurî. Asu ai hîmborîyomo houmboanemo ro horombo se-dîbo nimboa hehea makosahî ranîmbo anîhondümbö fîfîrarundî. Asu ai se wambo koamarîhawandîra makosahî ranîmbo anîhondümbö-arundî.

⁹ Ro ahamumbo-hündamboanahî dîdîbafeheanîni. Nḡa roana nindou hîfî ndanîhü anîboadei aheimbo farîhefe-ndürîmboyahîpoanî dîdîbafeheandî, nḡa nindou se wambo masawapurî ahamumboanahî sîhafî-memondambo wambo dîdîbafeheandî.

¹⁰ Asu munḡu moatükunî wandî-mayo ra sîhaf-ane. Asu munḡu moatükunî sîhafî-mayo ra wand-ane. Asu ahamundî warî-süḡgu nindou ai

rarihi fifirihindi ro ndüri adükarümb-anahi.

¹¹ Hapoana ro ngiri hifi ndanihu nimboahi, nga sihambo sowana asihühi. Nga aiana hifi ndanihu niñgomboemo. Ape, moai ngorü se nahurai nungu. Se nindou wambo masawapurü ra sihafi hohoanimo süngundowandühi ahamumbo hibadapurü. Rananimbo se ndüri wambo masawandiri rani-süngunambo mbinñgomondamboane. Rananimbo ai-amboani mamihohoanimo süngumbiru-ndamboane sihiri mamihohoanimo sünguarahoandi nou.

¹² Ro ai-babidimbo nimboahambe se wambo nginindi masowandiri raninambo ahamumbo hifandimarhapura aboedambo anñgomo. Ro ahamumbo ndorthe hifandimarhapura asu moai mam-amboani farihoei raraorandi. Nindou ai farihefembo-mayu rani yangiriyu mafarhoayu. Rananimbo asu Baiborambe horombo hoafimayo ra anihondü weindahitüküme feyo.

¹³ Hapoana ro sihambo sowana asihühi. Ro awi hifi ndanihu ndarthe hoafayahi. Rananimbo wandi hihifi-hihifi hohoanimo ra ahamundi fiambe afindi mbi marowa sahehea.

¹⁴ Sihafi hoafi ro ahamumbo masahapura asu nindou hifi ndanihu aniboadei ranai ahamumbo yiboaruko-marhipuri. Ai ramehindi ra nimboe sapo roana hifi ndanihündambo-yahipoani asu ai-amboani hifi ndanihündambo-yomopoani.

¹⁵ Ro ahamumbo hifi ndanihündambo sepurimindi raguanambo-fepurimbo didibafi-yaheandühi-yahipoani, nga wani. Se

ahamumbo hifandirapurani asu Satan ai
 ahamumbo moaruwai hohoanimo
 refekoate-mbiyuwa saheheamboanahi
 didibafeheandi.

¹⁶ Ro-amboani hifi ndanihündambo-yahipoani
 maru ai-amboani hifi
 ndanihünda-mbo-yomopoani.

¹⁷ Se ahamumbo sifahifi anihondü
 hohoanimo sifahifhoari kaboadowapuri. Nga
 sifahifi hoafifi ranana anihondü hohoanimo
 nimindühane.

¹⁸ Horombo se wambo koamarihawandira
 kosa, nindou hifi ndanihü burayei ahei
 mbusümo manimboahi. Mare yahurai-animbo
 asu ro-amboani ahamumbo koamaritheheapura
 homo nindouyei mbusümo aningomo.

¹⁹ Ro ahamumbo fehefe-purimbohünda wandi
 fi sishambo maseheandi rananimbo ai anihondü
 sifahifi ratüpuriyomo-rundeimbifi tükümbeafunda
 sahehea.

²⁰ Nga asu ro didibafeheandi ra ranimbo
 farihfefepurimbo yangiriyopoani, nga wani.
 Nga ro didibafeheandi ra nindou ai sünguni
 ahamundi hoafifi himboriyei hehi, asu ai wandi
 hoafifi anihondümbö-ndihimboyei ranaheimbo
 kameih-anahi didibafeheandi.

²¹ Ape se ro-dibo animbafifi asu ro se-dibo
 animboahi, nga ai-amboani yahurai-animbo
 mamifi hohoanimo süngundihifi mbiniboadei
 sahehea hohoanimoayahi. Ranimboanahi asu ai
 sibiribabidimbo mbiniboadei-amboane.
 Rananimbo asu nindou hifi ndanihü aniboadei
 ranai se wambo koamarihawandira makosahifi
 ranimbo anihondümbö-ndihimboyei.

²² Ndürifi adükari wambo masawandiri

yahurai ahamumbo sahapurimboanahi. Asu sihiriri rawehoandi nou ai-amboani mamia aboedi rani hohoanimo yangiri sowandümo mbini ngomonda asahi.

²³ Ro ai-babidimbo animboahi, nga asu se ro-dibo animbafi. Ranimboanahi asu ai-amboani aboedi mamia rani hohoanimo yangiri hohoanimo mbemo asahi. Ranimbo nindou hifi ndani hündambo ai se wambo koamarihawandira makosahi ranimbo fifirimbirihinda asahi.

²⁴ Ape, se wambo nindou masawapuri ra ro animboahi rani hü mbini ngomonda samboanahi hohoanimo ayahi. Ai wandi-mayo himboamupuimbo-randeimbi hoeimbirundi samboanahi. Horombo hifi nda tüküfekoate-yoambe se wambo ngusüfo parowandirühi himboamupuimbo-randeimbi ra masawandiri.

²⁵ Ape, se mamia yangiri-anafi mbumundayafi. Nindou hifi ndani hündambo ana moai fifirihinini, nga roana shambo fifirihena-ninimboanahi. Nga nindou ndan-anemo se wambo koamarihawandira makosahi ranimbo fifirumboemo.

²⁶ Ro ahamumbo shambo nafuimayahapuri. Asükainda ro nafuinda-hapurimboyahi se wambo ngusüfo pamarowandi nou ai-amboani ngusüfo peferü-mbeyomondamboane. Asu ro-amboani ai-babidimbo ninimboamboyahi, ” mehu.

*Sisasimbo kikhimaruründümo
(Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Ruk 22:47-53)*

¹ Ranıyu asu Sisas ai didibafıyu kıkamündü haya, ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo Kidron hoe apoarı hanımo bamarıhoemo. Orif nımı nümbürı mamı ranai gogoanını yangoroane, ai ranafı hanımo barıhoemo houmbo nümbürambe nafı mahafomo.

² Sudas, nindou sapo Sisasimbo hürütümbi-yomondi warıhüfimbo-mayu ranai nümbürı ra fıfıreandı. Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi babidimbo nümbürı ranı fıkımı homo gugurıyafu nımarımo marundi, ranımboyu Sudas ai ranahambo fıfırımareandı.

³ Ranımboyu Sudas ai ami bıdıfırıyomo asu prisman Godımbı sıhou-rundeimbi bogorı ai koamarıhoupurıyomo, Farisi bıdıfırıyomo sepurümündü haya, nümbürı yangoro nafı mahafomo. Ai ranafı hıfomondühüyomo, ram haiyo, asu hai hondü yimundu sowandümo, asu yıfıarımbo napoyo ra raraoru sowandümo houmbo mahıfomo.

⁴ Asu Sisas ai ahambo nını-moatükunıyo tüküfemboayo ra fıfıreandı. Ranımboyu ai ahamumbo sowahı akımı hüfu hoafıyupurühi yahuya, “Se ra daboe kokoarura?” mehuamboemo.

⁵ Asu ai sımborı yahomoya, “Ro ana Nasaretıhündı Sisasimbo kokomboanefı,” mehomondamboyu. Asu Sisas ai yahuya, “Ro Sisas-anahı ndası,” mehuamboemo. Asu Sudas Sisasimbo hürütümbi-yomondi warıhüfimbo-mayu ranai ai-babidimbo

manüngu.

⁶ Ran+yu asu Sisas ai “Ro Sisas-anahi ndasi,” mehupuramboyo nindou ranai daboadanambo sühiyafu-ndühündamboemo hifini pütapimemo.

⁷ Ran+mboyu asu Sisas ai ahamumbo asükaiyu düdufipurühi yahupuriya, “Se nindou dabo kokomboemo?” mehupuramboemo. Asu ai hoafiyomondühi yahomoya, “Sisas Nasaretihündi,” mehomondamboyo.

⁸ Asu Sisas ai simbori yare hoafiyuhi yahuya, “Ro sihamumbo hoafiyahapureimb-ane, ro Sisas-anahi. Se wambo kokondundirühi ana, asu wandi süngururü-rundeimbi hininḡindupurani mbihomondamboane.”

⁹ Ai yare hoafimayu ra sapo ai horombo hoafimayu ra anihondü tükümbifeyoa yahuhayamboyo yare hoafimayupuri. Sapo ai ndare hoafiyuhi, “Nindou wambo se masawapuri ra ro moai mam-amboani hininḡirihini,” mehu. Ran+mboyu asu ahamumbo farihafepurimbo hohoanimoyuhü “Wandi süngururü-rundeimbi hininḡindupurani mbihomondamboane,” mehupuri.

¹⁰ Saimon Pita ai pisao yih+mindi semündü hayamboyo pisao ra Godimbo sihou-rundeimbi-yomondi adükari bogorindi ratupuriyu-randeimbindi warihondü himbohoeari mafoafoareandi. Nindou ratupuriyu-randeimbi ahandi nduri ra Markus.

¹¹ Ran+yu asu Sisas ai Saimon Pitambo hoafiyundühi yahuya, “Pisao ra asükaiyafi koadürambe sando! Ro Ape ai wambo asübusi

saindirimboayu ra ngiri hini ngindiheandi,”
mehu.

*Sisas ai Godimbo s#hai-randeimb# ad#kar# bogor#
Anas#nd# h#mboah# man#ngu
(Matyu 26:57-58; Mak 14:53-54; Ruk 22:54)*

¹² Ranimboemo asu amiyomo, ahamundi
bogoriyu, asu Suda-yomondi prismaniyomo
ranai Sisasimbo mbur#nd#mo mburu
h#put#pu-mar#hawuri.

¹³ Raniyomo asu ai Anas sowanambo boatei
sowar#nd#mo mahomo. Anas ai Kaiafas#nd#
yamo#goam#nd#yu haya ran# h#mban#fih#
Godimbo s#hai-randeimb# ad#kar# bogor#mbofi
mamaru.

¹⁴ Kaiafas ran#yu nindou Sudah#nd#mbo
horombo yare hoafiyupur#h#ya, “Nindou mam#
ai h#f# ndan#h# burayei aheimbo
far#hefemboh#nda y#f#mbiyu-wamboane,”
mehu.

*Pita ai Sisasimbo ro moai f#f#r#hin# mehu
(Matyu 26:69-70; Mak 14:66-68; Ruk 22:55-57)*

¹⁵ Saimon Pita ai Sisasimbo
s#ngur#r#-randeimb# #gor#-d#bo Sisasimbo
s#ngumar#n#r# hafan#. Godimbo
s#hai-randeimb# ad#kar# bogor# ai
s#ngur#r#-randeimb# #gor#-mayu ahambo
f#f#r#r#. Ran#yu asu ai Godimbo s#hai-randeimb#
ad#kar# bogor#nd# gin#rambe Sisas d#bo
kamefoeneandi.

¹⁶ Asu Saimon Pita ai weindan# yipur#k#m#
n#ngu. Ran#mboyu asu Sisasimbo
s#ngur#r#-randeimb# #gor# Godimbo
s#hai-randeimb# ad#kar# bogor# ai

fifireimbi-mayu ranai hu, nimorehi yipuri hifanda-randeimbi-mayo ahambo hoafiyundo haya Saimon Pitambo ginirambe serümündü kamefuendi.

¹⁷ Nimorehi yipuri hifanda-randeimbi ai Saimon Pitambo yahoya, “Awi se-amboani nindou ndanahambo sünguriri-randeimb-anafi?” mehoamboyu. Asu Pita ai yahoya, “Roana wani,” mehu.

¹⁸ Nindou ratüpuriyomo-rundeimbiyomo asu prismaniyomo ai hai mamü püpiru hinngiru houmbo ngisiharimboemondühi wakiyomo ningomombo haihehümemo. Asu Pita amboani ai-babidimbo nüngumbo haihehü-mayu.

*Godimbo shai-randeimbi adükari bogori ai Sisasimbo düdumefindo
(Matyu 26:59-66; Mak 14:56-64; Ruk 22:66-71)*

¹⁹ Rani-simboani Godimbo shai-randeimbi adükari bogori ai Sisasimbo süngururü-rundeimbi asu hoafi nindou yamundearü marandi ranimbo düdumefindo.

²⁰ Raniyu asu Sisas ai ahambo simbori yahoya, “Ro nimbiniimbisi Godindi worambe, Suda ai müngu fandihi nimarei rihündambe ranihüyahi ro aheimbo hoafi ra yamundi-marheandüri. Nga ro moai hoafi mam-amboani dibo hoafiyahi.

²¹ Se nimboe wambo düduefoandira? Nindou hoafi himbormayei aheimbo-animbo düduyafandürisi. Ai ro hoafiyahaimbi ra fifirihimboaneisi.”

²² Sisas ai ra mehuamboyu, asu prisman mamü manüngu ranai Sisasimbo pakarümündü

pürirühi hoafiyuhi yahuya, “Ngiri se Godimbo sihai-randeimbi adükari bogorimbo rando hoafindafi,” mehundowamboyu.

²³ Asu Sisas ai ahambo simbori yahuya, “Ro moaruwai hoafindahanı animbo se hoafi ra weindahı ndowandifi wataporimbo-ndandi. Nga asu ro aboedi hoafayahı ana, se nimboe wambo harımayafa?” mehu.

²⁴ Asu wofina hüputüpumaruründümo ra fufurıhefikoate mbanıngo nou, Anas ai ahambo Godimbo sihai-randeimbi adükari bogori Kaiafas sowana koamarıherü.

*Pita ai asükaiyu ro moai Sisas fifirıhini mehu
(Matyu 26:71-75; Mak 14:69-72; Ruk 22:58-62)*

²⁵ Saimon Pita ai haikimı haihü manünguamboemo. Nindou Pita-dıbo manıngomo ranai ahambo hoafiyomondowohü yahomoya, “Awi se-amboanı ahambo sünguriri-randeimbımbayafi?” mehomondamboyu. Asu ai didimofhi yahuya, “Roana wanı,” mehu.

²⁶ Nindou mamı Godimbo sihai-randeimbındı ratüpurıyu-randeimbiyu haya, asu Pita hımbı hoearı mafoafoariri ahandı mamısirı ranai hoafiyuhi yahuya, “Awi seana Sisas-dıbo nümbürambe mamarıfa hoeimarıheanı,” mehuamboyu.

²⁷ Asu Pita ai asükaiyu “Roana wanı,” yahuambe asu kakaro ai hoafımayu.

*Sisas ai Pairatındı hımbıbohü manüngu
(Matyu 17:1-2; Mak 15:1-5; Ruk 23:1-5)*

28 Raniyomo asu ai hapoadümbö siyoambe Kaiafasindi wori hiniŋgiru houmbo, Romi-yafe gafman bogorindi worinambo Sisasimbo sowaründümo mahomo. Asu Suda ai moai gafman bogorindi worambe kefou hifomo ai adükari si Pasofa ra sesimbo yahomombo wambo. Suda nindou ai ndifo-yafe worambe kefoefembo ra ahinümb-ane. Nga asu ai karefoahundi ana, asu 'ŋgiri Pasofa sesi ra dagüdifii,' yahomo houmboemo.

29 Raniyomo asu ai weindani niŋgomondane Pairat ai ahamumbo sowahi tüküfi hu hoafiyuhi yahuya, "Se nimboe nindou ndanahambo papi-hoafiyumbo yahomo houmboemoa?" mehuamboemo.

30 Asu simbori hoafiyomondühi yahomoya, "Asu nindou ndanai moaruwai hohoanimo süŋgufekoate-mbei-mbonana, ŋgiri ndarihu sihambo sowana sahurümindefi sinefi," mehomondamboyu.

31 Asu Pairat ai ahamumbo hoafiyupurühi yahuya, "Se sihamundihoari sowaründümo houmbo sihamundi ahinümbi süŋgu papi-hoafindüri," mehuamboemo. Asu Suda ai hoafiyomondowohü yahomoya, "Yihoefi papi-hoafambe ŋgiri nindou ŋgorumbo hifokoandihundi," mehomo.

32 Horombo Sisas ai yahurai randihe yifindamboyahi mehu. Asu rani hoafi ra anihondü tüküfembohünda Suda ai ra-süŋgumarundi.

33 Ranimboyu asu Pairat ai gafman bogorindi worambe asukai kefue hüfu Sisasimbo mborai

mehundowa mahüfuwa düdufinduhü yahuya,
 “Se Suda-yomondi adükari bogoriyafi?”
 mehuamboyu.

³⁴ Asu Sisas ai hoafiyunduhü yahuya, “Awi
 sihafihuari hohoanimo yafi hawamboyafi se
 yaro hoafayafi, asu nindou amuri ai wambo
 yaru hoafimemondamboyafi yaro hoafayafi?”
 mehuamboyu.

³⁵ Asu Pairat ai simbori hoafiyuhi yahuya,
 “Roana Sudayahipoani. Nga sihafi nendiyomo
 Godimbo sihou-rundeimbi bogori-babidimbo
 wambo sowana sowandümonini masinimo. Asu
 se nini nününgurowamboyafa?”
 mehundowamboyu.

³⁶ Asu Sisas ai simbori yahuya, “Ro nginindi
 hifandarihandi ranana hifi
 ndanihündambo-yopoani. Rani hohoanimo
 wandi ra hifi ndanihündambombe-mbonana, asu
 wandi ratüpuriyomo-rundeimbi ranai
 yifiarindimonda asu ngiri nindou ranai wambo
 Suda-yomondi warihündundi. Nga wandi
 nginindi hifandimbo ranana hifi
 ndanihündambo-yopoani,” mehu.

³⁷ Raniyu asu Pairat ai yahuya, “Refe ana, asu
 se adükari bogoriwamboyafi!” mehuamboyu.
 Sisas ai simbori hoafiyundühi yahuya,
 “Sihafihuari anihondumboanafi yaro
 hoafiyafühi, ‘Se adükari bogor-anafi,’ asafi.
 Roana anihondü moatükuni ro hoeimarheandi
 ranimbo anihondumbo hoafimbohünda
 makosahi. Ranimboyahi Ape wambo
 koamarhendira makosaha me ai wambo
 wakimaramindi-ndiri. Nindou ai hohoanimo
 hondü rani-süngurihindeimbi ana ai wandi

yafambehündi hoafi himboriyei rihündühanei,”
mehuamboyu.

³⁸ Asu Pairat ai ahambo hoafiyundühi yahuya,
“Anihondü hohoanimo ra ninea?” mehu.

*Pairat ai Sisasimbo nim keimbi
karihendeimbifih tikondundümo pandiwur
mehu*

(Matyu 27:15-31; Mak 15:6-20; Ruk 23:13-25)

Ai yare hoafiyu haya, asukai Suda sowana
kusifoai haya mahu. Ai hoafiyuhi yahuya,
“Nindou ndanahambo papihohandambo
moai ninimoatükunimo aruwai nimaroan
hoeirheandi.

³⁹ Nga sihamundi boagiri hohoanimo
rani-sungunambo adukari si Pasofa ranihu ro
nindou mamisihamundi hohoanimo sungu
ahambo karabusambeahindi aboedambo
koarhehinarihandi. Se hohoanimoyomondani
ro ‘Sudayeri adukari bogori’ nda aboedambo
koandihininimboyo?” mehuamboemo.

⁴⁰ Raniyomo asu ai simbori pukuna
hoafiyomondühi yahomoya, “Aiana wani, nga
se Barabasimbo-animbo hininiginidwor!”
mehomo. Barabas ra gafman-babidimbo
yifiariyounindou hifokoare randeimb-ani.

19

- ¹ Ranimboyu asu Pairat ai hoafimayua ami ai
Sisasimbo sowaründümo houmbo
ndufuri-ndufurimaruwuri.
- ² Asu ami ai adukari bogorindi at tikai wofi
tihoari tihoarümbinambo nafiru mburu,
Sisasindi mbiroambe kiki-mafoarundi.

Raniyomo asu adükarî bogorîndî hamburî
hoearî güdu hinîngîmarundî.

³ Asu ai ahambo tüküyafu sîsîndî
hoafiyomondowohü yahomoya, “Suda-yomondî
adükarî bogorî nindou, karîhasî,”
yahomondühîyomo asu ahambo harîmemondo.

⁴ Pairat ai asükaiyu weindanî tüküfi hu
hoafiyundürühî yahuya, “Hîmborîyei! Ro
ahambo weindanî sîheimbo sowana sahümîndî
tükeheandî. Rananîmbo se fîfirîndîhîndî. Ro
moai papî-hoafîmbo nîni-moatükunî
fîfirîheandî,” mehu.

⁵ Ranîyu asu Sisas ai weindanî tükümeñiyu.
Asu ahandî mbîroambe at tîhoarî tîhoarümbî
wofînambo nafîmarundî, asu hamburî hoearî
ra güdaroane ranî kameihî tükümeñiyu. Ranîyu
Pairat ai hoafîyuhî yahuya, “Nindou ranani
nda,” mehu.

⁶ Ranîyomo Godîmbo sîhou-rundeimbiyomo
asu prismanîyomo ai hoeirüwurî houmbo
püküna hoafiyomondühî yahomoya, “Nîmî
keimbî karîhendeimbîfihî tîkoründümo
parüwurî! Nîmî keimbî karîhendeimbîfihî
tîkoründümo parüwurî!” raramarürî. Pairat ai
yahuya, “Sîhamundîhoarî anîmbo nîmî keimbî
karîhendeimbîfihî tîkoründümo parüwurî. Nga
ahandî hohoanîmoambe ro moai
nîni-moatükunî ñgorü-süngufe hohoanîmo
nîmaroa hoeirîheandî,” mehu.

⁷ Asu Suda ai sîmborî hoafiyomondühî
yahomoya, “Roana yîhoefî ahînümbî
hohoanîmo süngu yare hoafiyohü yahoya,
‘Nindou ndanana ai yîfîmbiyu-wamboane,’

meho. Nĩmboe sapo ai yahuya, ‘Ro Godĩndĩ nĩmor-anahĩ,’ mehu,” mehomo.

⁸ Ranĩmboyu asu Pairat ai ranĩ hoafĩ ra hĩmborĩyu haya yĩhĩmbo afĩndĩ yĩhĩmbomayu.

⁹ Ranĩyu asu asũkai gafmani-yomondi worĩ ranambe kefuai hũfu Sisasĩmbo yahuya, “Se nĩnĩ-nĩpoediyafa?” mehundo. Nga Sisas ai moai sĩmborĩ ahambo hoafiyundo.

¹⁰ Ranĩyu asu Pairat ai yahundoya, “Nĩmboe se wambo hoafĩkoate-ayafĩndĩra? Roana sĩhambo moanĩ kohefenĩniyo asu nĩmĩ keimbi karĩhendeimbĩfihĩ tĩkoemĩndĩnĩnĩ pefenĩniyo ra refembo ŋgĩnĩndĩ hĩfandĩhamboanahĩ. Awi asu ranĩ hohoanĩmo ra fĩfirĩfekoate-wamboya?” mehundowamboyu.

¹¹ Asu Sisas ai sĩmborĩ ahambo yahuya, “God nĩmoamo amaru ranai sĩhambo ŋgĩnĩndĩ hohoanĩmo ra segonĩnĩkoate-mbei-mbonana, asu se ŋgĩnĩndĩ hohoanĩmoyowohũ wambo hĩfĩnambofendĩrĩ hohoanĩmo ra ŋgĩrĩ hohoanĩmoyafĩ. Ranĩmboane asu nindou ai wambo sĩhafĩ warĩhũmareandĩrĩ ranahandĩ moaruwai hohoanĩmo ana sĩhafĩ moaruwai hohoanĩmo ranahambo ŋgasũnde haya adũkarĩ hamĩnd-ane,” mehuamboyu.

¹² Ranĩyu asu Pairat ai ranĩ hoafĩ ra hĩmborĩyu haya, Sisasĩmbo koandĩhehina mbũhu yahuhaya nafĩ kokora wakĩmareandĩ. Nga asu Suda ai pukũna hoafĩyeihĩ seiya, “Asu se ahambo koarĩhaworanĩ ahu ana, se ŋgĩrĩ Romĩ-yafe adũkarĩ bogorĩ Sisarĩndĩ ŋgunĩndĩndafĩ. Nindou ai hoafiyuhĩ ‘Roana adũkarĩ bogoranahĩ,’ ehu ana, asu nindou ranai

Sisarimbo yiboaruko-rirühani,”
mehomondamboyu.

¹³ Pairat ai ranı hoafi ra himborıyu haya, Sisasimbo weindanı serümündü tükümefıyu. Ranıyu ai hu, papi-hoafi himborıyo rambo nımarıfondı mamı manıngo ‘nımoei yıbadı’ sei-arıhündı ranıwamı mamaru. (Hıburu-yafe hoafınambo nımoei yıbadı ra Gabata-ane.)

¹⁴ Ranı si ranana Suda-yafe adükarı si Pasofa ranıambo sesi napo fıkmı-fıkmıfembo si-ane. Asu ndeara hüfnımbıowane, Pairat ai Sudambo hoafıyundürühi yahuya, “Sıhei adükarı bogorı ranahambo hoeırıhorı,” mehuamboyei.

¹⁵ Asu ai puküna hoafıyeihı seiya, “Koarıhaworı! Koarıhaworı! Nımı keımbı karıhendeımbıfihı tıkorındıfı parıworı,” maseıamboyeu. Pairat ai Sudambo düdüreandürühi yahuya, “Sıhei adükarı bogorı ranahambo ro nımı keımbı karıhendeımbıfihı tıkuımındı pefımbı yını seıai?” mehuamboyo. Asu Godımbı sıhou-rundeımbı adükarı bogorımemo ranai sımborı hoafıyomondowohü yahomoya, “Yıhoefı adükarı bogorı ana moai ngorü nüngu, nga Sısar yangır-anı anüngu,” mehomondamboyu.

¹⁶ Ranıyu asu Pairat ai Sisasimbo ahamundı warambe hınıngımarırı, nımı keımbı karıhendeımbıfihı tıkuımındı pefımbıhünda.

*Sısasımbı nımı keımbı karıhendeımbıfihı
tıkoründümo pamarıwurı
(Matyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Ruk 23:26-43)*

Raniyomo asu ami ai Sisasiṁbo masowarüdümo.

17 Raniyu asu Sisasi ai ahandihoari nimi keimbi karihendiṁbi ra semüdü haya ngoafi ra hiniṁgirihi hehimbo, wafu mam mbiriṁhapiṁbi nahurai wafu sei-ariṁhüdi raninambo mahei. (Hiburu-yafe hoafana ‘Gorgota-ane’.)

18 Ranühi ai Sisasiṁbo nimi keimbi karihendiṁbiṁbiṁbi tikiṁkorüdümo pamarüwuri. Asu nindou ṁgorü yimbu amboani Sisasiṁbi tikiṁkorüdümo pamarupiri ra ṁgorü ai gogoaniniyu asu ṁgorü ai gogoaniniyu, ṁga asu Sisasi ai mbusümo.

19 Pairat ai hoafi mam nimi keimbi karihendiṁbi-mayo ranibiṁbi sürü papira pareandühi yahuya: ‘SISAS NASARETIHÜNDI SUDAYAFE ADÜKARI BOGORI’ yahu pamareandi.

20 Sisasiṁbo tikiṁkorüdümo pamarüwuri ra ngoafi adükari rani fikimi safiyo. Raniṁboyo hoafi Pairat ai hoafimayua pamarundi ra nindou afindi ranai hei hoeimarindi. Pairat ai hoafi sürü papira pamareandi ra, Hiburu-yafe hoafi, Romi-yafe hoafi, asu Griki-yafe hoafi raninamboyu sürü papimarandi.

21 Raniṁboemo Godiṁbo sihou-rundeimbi bogori ai Pairatiṁbo hoafiyomondowühi yahomoya, “Se nimböe ‘Suda-yafe adükari bogori’ safi sürü papira pamariwanda? ṁga ndaro papira parowandai: ‘Nindou ranai hoafiyuhiya, “Ro Suda-yomondi adükari bogoranahi,” mehu,’ safi parowandai,” mehomondamboyu.

22 Asu Pairat ai yahuya, “Hoafi ro sürü papimaríhandí ra ngírí asúkainda ngorü-süngundíhe pandíheandí,” mehu.

23 Ami ai Sisasímbo nímí keimbí karíhendeimbífihi tíkoründümo parüwuri houmboemo, asu ahandí-mayo hoearí napo ra mungu fufuründümo mburümbo yimbu-yimbumbu yimbumarundí. Raniyomo ami ai napo ra mamamíru fufumaründümo. Asu ai ahandí hoandarí hoearí kameihí masowandümo. Nga asu hoandarí hoearí ra moai ngorü hoearí ranífihi paríhi kakíyei, nga mamí raní yangíríyo kakímaye.

24 Ranímboemo asu ami ai ahamundíhoarí yahomoya, “Hoearí ndanana síhírí kíkífepoaní, nga yowaní. Nga hoearí ranímbo-hünda síhírí satu piraindefomboane, nindou ngorü ai semíndímbohünda.” Nindou ai yaru hoafímemo ra sapo horombo Baiborambe yare hoafímayo süngu. Ai yare hoafíyowohü yahoya, “Wandí hoearí napo yimbumaründümo.

Asu hoearí wandí ranahambo nindou
mamí semíndímbohündambo satu
piraimemo,” *Buk Song 22:18*

meho. Raniyo asu ami amboaní raní-süngumarunda hoafímayo ra aníhondü tüküme feyo.

25 Sisasíndí hondíyo, asu ahandí akídíyo, asu Maria Koropasíndí wuhíyo, asu Maria ngorü Makdarahündíyo ai Sisasíndí nímí keimbí karíhendeimbí-mayo raní fikímí manímboei.

26 Ahandí hond-aiyo asu süngururü-randeimbí Sisas ai ahambo ngusüfo parírí-randeimbí-díbo

manimbafea hoeimareapiri. Raniyu ai hondambo yahuya, “Nimorehi, ndanana sihafinimor-ani,” mehu.

²⁷ Asu ahambo süngürüri-randeimbi-mayu ahambo yahuya, “Ndanana sihafime-ane,” mehuamboyu. Asu rani-simboani ai Mariambo ahandi worinambo semündü hu ai-dibo manimbafe.

Sisas ai yifimayu

(Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Ruk 23:44-49)

²⁸ Raniyo süngunambo Sisas ai ahandi ratüpurihifi ndanihö ra muᅅguyohane yahu fifirimareandi. Raniyo asu Godindi hoafi Baiborambe anihondü tükümbifeyoa yahuhaya ndare hoafiyuhi yahuya, “Amindaniᅅoarandiri,” mehu.

²⁹ Hipiri mamı yangori hayamboyo ranambe hühütimbü hoe finiga ranai mapuiaro. Raniyo asu ai sirıwara-ambeahindi hoe kıkıhamindeimbi semündü hayambo, finiga ambe foareanda tüküfe haya manıᅅgo. Asu ai hisop nimıharıfihı pare himondamündi mbura, Sisasındi yafambehü tümareandi.

³⁰ Sisas ai finiga ra sümündü mbura hoafiyuhi yahuya, “Muᅅguayo,” yahu mbura mbıro hıfını piyuhü yifimayu.

³¹ Rani si ra Suda-yafe moanı ᅅgoafimbo nimari si ranahambo muᅅgu moatükunı dıboadifembo siyo. Si ra moanı adükari hamındıyo raniyo asu Suda ai rani sıhı nındou nimı keimbi karıhendeimbıfihı pairımbo ra yowanı mehomo. Ranımboemo Pairatımbo

nindou ranahamumbo tɨŋari kehefepura nɨmai
yifɨndɨmonda foepumɨndɨ
raguanambo-fepurɨmbo hoafɨmemondo.

³² Ranɨmboemo asu ami ai nindou yimbu
Sisas-dɨbo tɨkorüpündɨmo pamarupɨrɨ
ahafanɨmbo tɨŋari ra kamarɨhaupɨrɨ.

³³ Nga asu ai Sisasɨmbo sowahɨ tüküyafu
hoeirüwurane, ai muŋuna yifɨmayuamboemo
asu ahandɨ tɨŋari ra moai karɨhaundɨ.

³⁴ Nga ami mamɨ ai yangɨrɨ yifiarɨnambo
ŋgɨrɨsafɨnɨ wafusɨmarümündu. Ranɨyo asu
nɨmai horɨ ranai hoe dɨbore haya ahandɨ
fiambeahɨndɨ pɨmayo.

³⁵ Nindou hoeimareandɨ ranai ranahambo
hoafɨyuweimb-ane. Asu ai hoafɨmayu ra
anɨhondü hoaf-ane, asu ahandɨhoarɨ amboanɨ
hoafɨ hond-ane yahu fifɨreandɨ.

Ranɨmbo-hündamboane asu se-amboanɨ
ranahambo anɨhondümbö-ndɨhindɨ.

³⁶ Ranɨ-moatükunɨ tükümefeyowamboyo,
Baiborambe hoafɨ pamaiaro süngu yare
hoafɨyowohü yahoya, ‘Ŋgɨrɨ ahandɨ hamɨndɨ
ŋgorü kandundɨ,’ meho.

³⁷ Nga asu hoafɨ ŋgorü ranambe meŋgoro ra
yahoya, “Asu ai-anɨmbo nindou
wafusɨmarümündu ahambo
hɨmboapondeimboyei,” meho.

Sisasɨmbo hoŋguambe masɨhehorɨ
(*Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Ruk 23:50-56*)

³⁸ Süngunambo Sosep Arimateahündɨ ai
Pairatɨmbo Sisasɨndɨ yifɨnɨmoko ra
semündümbö yahuhaya hoafɨmayundo. Sosep ai
Sisasɨmbo süngurürɨ-randeimbɨyu, nga ai

Sudambo yihimborapurüh+yu asu ahandi anihondümböfe hohoan+mo ra moai weindah+reandi. Pairat ai ahambo ndowar+ndifisi mehuamboyu, asu Sosep ai Sisasimbo serümündü mahu.

³⁹ Nikodemus, horombo Sisas sowahi nimbokoani mahafu, ranai amboani Sosep-dibo mahafani. Asu ai fisis+rümbi moatükuni sanda nim+ hori yimbu mamamberu fanduyamundu houmbo naf+rundeimbi ra semündü haya mahu. Nim+ hori ranahandi nimborti ra 30 kirogram+yo.

⁴⁰ Ran+yafani ai Sisasindi yifinimoko ra sowar+ndifani mbur+na, Suda ai yifinimoko raru arundi süngu fisis+rümbi moatükuni sanda par+ne mbur+na hoear+nambo himondimar+heneri.

⁴¹ Sisasimbo nim+fihi t+koründümo parüwuruh+ nümbür+ mam+ ranai yangoroane, asu nümbür+ ranambe hongu simborambori yifi sihefekoate man+ngo.

⁴² Suda ai moani ngoafimbo nimar+imbo si ranahambo sesi napo di+boado-mar+hindamboyafani. Asu hongu ra akim+ n+ngo hayamboyowane, Sisasindi yifinimoko ra sowandifani hafani masiheneandi.

20

Sisas ai botimefiyu

(Matyu 28:1-10; Mak 16:1-8; Ruk 24:1-12)

¹ Sande hapoadumbo siambe nimb+ hoan+ri+ kiarowane, Maria Makdarahündi ai hongu rani

sowana mahifo. Ai hifo hongu rani fikimi
tükufe h+mbowwane, nimo ei adükar+
nafi+tambeihü mapaiaro ra paiar+koate-mayo.

² Ran+mboyo asu ai Saimon Pita asu
süngururü-rundeimbi ngorü ahandi
ngusüfoahündi ranahafan+mbo sowana
p+p+imayo ho. Ai ho, hoafi+yop+rühi yahoya,
“Adükar+mbo nindou ai honguambeah+ndi
masowaründümo, nahü mbas+hawuri, nga moai
fifir+huri,” mehoamboyafani.

³ Ran+mboyafani Pita asu Sisasi+ndi ngorü
süngurüri-randeimbi-mayu ranai n+mai hongu
sowana mahafani.

⁴ Ai y+bobo p+p+ina mahafaniyo, nga asu
ahambo süngurüri-randeimbi ngorü ranai
Pitambo ngasündirü haya, ai boatei hu hongu
fikimi tüküme fiyu.

⁵ Asu ai hu n+marumbo amuifoai
hoeireandane hoeari Sisasi+mbo h+mondüfih+ndi
ra meñgoroa hoeimareandi. Nga asu ai moai
kefuai honguambe hüfu.

⁶ Asu Saimon Pita ai sünguni hu tüküfi
hayamboyu, ai honguambe kefuai mahüfu. Ai
hüfu hoeireandane hoeari Sisasi+mbo
h+mond+hefimb+hündi ra kur+moyo.

⁷ Asu hoeari ngorü Sisasi+ndi mbiro
h+mond+hefimb+hündi ranamboani meñgorowa
hoeimareandi. Hoeari ranana moai amur+
kur+moyo rani-d+bo yangoro, nga want.
Ran+poan+mboyo nindou ngamond+fe s+hefembo
nahurai kare pare haya meñgoro.

⁸ Ran+yu asu ahambo süngurüri-randeimbi
ngorü boatei hongu sowana mahu, ranai

asükaiyu sünguni honguambe kefuai hüfu,
hoeari yangiri mengoro ra hoeire haya
anihondumbo-mareandi.

⁹ (Rani simboani ana moai ai fifirineandi
Baiborambe yare hoafiyowohüya,
“Honguambeahindi botindifimbui,” meho ra.)

*Sisas ai Maria Makdarahündi sowahi tüküme fiyu
(Mak 16:9-11)*

¹⁰⁻¹¹ Raniyafani asu ahambo
sünguriniri-rinandeimbi ai worina hihiriyafine
mahafani, nga Maria ai hongu fikimi ningombo
aranyohü maningo. Asu ai aranyowohüyo
hongu-mayo ranambe amoefoe himbomayo.

¹² Asu ai himboyowane, sünambeahindi nendi
yimbu kifohi hoearümbi Sisasimbo sihehori
wami mamarifanda hoeimareapiri. Ngorü ai
mbirowani nimiru, asu ngorü ai yirimbonani
nimiru.

¹³ Ai Mariambo safaniya, “Nimorehi, se
nimboeafi aranayafa?” masafandamboyo. Asu
ai ahafanimbo hoafiyopirühi yahoya, “Nindou
ai wandi Adükarimbo sahorimindei hehimbo,
nahü mbasihewori ro moai fifirihini, nga
ranimboanahi,” meho.

¹⁴ Ai raweyaho haya hihirifeyowane, asu Sisas
ai daboadan manünguwa hoeimareri. Nga asu
Maria ai moai Sisas-ani yaho fifireri.

¹⁵ Sisas ai yahuya, “Nimorehi, se nimboe
aranayafa? Se dabo kokoririhüyafa?”
mehuamboyo. Asu Maria ai nümbürü
aharambür-ani yahohaya hoafiyondowohü
yahoya, “Se Sisasimbo sowarindifühi ana,
sowarindifi hafi sihaworühi

nafuindafan-animbo ro ahambo ndahümindî ngamboane,” mehoamboyu.

¹⁶ Asu Sisas ai yahuya, “Maria,” mehuamboyo. Asu Maria ai hîhîrîfe, ahambo fîfîrerî haya Hiburu-yafe hoafinambo yahoya, “Rabonai,” meho. (‘Rabonai’ ra Hibru-yafe hoafinambo ‘Yamundo-randeimb-ane’.)

¹⁷ Sisas ai yahuya, “Se wambo kîkîhindandîfî-ndîrîmboyafî. Awi ro moai wandî Ape sowana hahühî. Nga se wandî wandafî mamî sowana ngafî rando hoafindafîpurühî animboya, ‘Roana wandî Ape, sîhamundî Ape asu wandî God, sîhamundî God, ahambo sowana hahühühanahî,’ mbîsafî,” mehuamboyo.

¹⁸ Asu Maria Makdarahündî ai ho ahambo süngururü-rundeimbimbo hoafiyopurühî yahoya, “Ro Adükarimbo hoeimarîhini,” asu Sisas hoafiyuweimbî hoafî ra hoafîmepurî.

*Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbî sowahî tüküme fiyu
(Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Ruk 24:36-49)*

¹⁹ Sisasimbo süngururü-rundeimbî ai Sudambo yîhîmbo-rupurühîyomo worî ai nîmarîmondeimbî ra yipurî paru houmbo mamarîmo. Ranîyu asu Sisas ai Sande nîmbambeahî tüküfi, ahamundî mbusümo manüngu. Ai yahuya, “Se ngusüfo afurîndu kündundî,” mehupurî.

²⁰ Ai yare hoafiyupurühîyu asu ahandî watînarî ngîrî safîni ra ahamumbo nafuimepurî. Asu ahambo süngururü-rundeimbî

ai ahamundi Adükarî ranahambo hoeirüwuri
houmbo hîhîfi-hîhîfîmemo.

²¹ Asu Sisas ai asükaiyu yahuya, “Se ngusüfo
afurîndu kündundi. Wambo Ape ai
koamarîhendîra makosahî yahurai-anîmbo asu
ro sîhamumbo koandîheheapuranî ngomo,”
mehu.

²² Ai raweyahuhüyu, ahamumbo sowanambo
yafambenambo ahandî yafui ra foehepurühi
yahuya, “Se Yifiafi Aboedi sowandümo.

²³ Asu se ngorü nendi-yafe hohoanîmo
moaruwai ranahambo amboawi mbîsîmondanî
ana, God ai amboawi mbusümbui. Nga asu ngorü
nendi-yafe moaruwai hohoanîmo ranahambo se
amboawi yaho hoafîkoate-ayomo ana, asu God
ai ngîrî ranahambo amboawi mbüsu,” mehu.

Tomas ai Sisasîmbo hoeimarîrî

²⁴ Sisas ai ahambo süngururü-rundeimbi
sowahî tüküfiyuwane, asu süngurürî-randeimbi
mamî ai moai amurî ra-babîdîmbo nîmaru.
Nindou aiana Tomasîyu, nga asu ahandî ndürî
ngorü ra Didimus-ani.

²⁵ Ranîyomo bîdîfîrî ai ahambo
hoafîyomondowohü yahomoya, “Roana Nindou
Adükarîmbo hoeimarîhurî,” mehomo.

Nga asu Tomas ai ahamumbo hoafîyupurühi
yahuya, “Asu ro ahambo tikomaruründîmo
ambe ra hoefekoate-ya, asu ahambo wandî
warînambo ambe ranambe sündîfekoate-ya, asu
yifiarînambo ngîrîsafînî wafusümaründümo
sündîfekoate-ayahî ana, ro ngîrî ranîmbo
anîhondümbö-ndîheandî, nga wanî,” mehu.

26 Asükaiyo mamî wik ho hayamboyouwane, ahambo süngururü-rundeimbi ai Tomas-babîdîmbo worambeahi mamarîmo. Ai yipurî munğu papîru houmbo nîmarîmondane, asu Sisas ai ahamundî mbusümo tüküfi manüngu. Ranîyu ai yahuya, “Se ngusüfo afurîndu kündundî,” mehu.

27 Ranîyu asu Tomasîmbo hoafi yunduwohü yahuya, “Sîhafi warî batendî naha ndanîfihî sündowandüh-anîmbo, asu se wandî watiŋarî ra hoeiro. Asu se wandî ngîrîsafîni warî paro. Se ndanahambo yimbu hohoanîmo-ndamboyafi, nga anîhondümbö-ndowandî,” mehuamboyu.

28 Asu Tomas ai simborî ahambo yahuya, “Se wandî Adükarî asu wandî God-anafi,” mehuamboyu.

29 Asu Sisas ai hoafi yunduhü yahuya, “Se wambo hoeirowandîrî hawambo wamboanafi anîhondümbö-arowandîrî. Nga nindou ai wambo hoeifendîrîkoate-yehü anîhondümbö-arîhindîrî ana, ai hîhîfi-hîhîfi-mbeyeamboane,” mehu.

Son ai buk nda süürü papîmarandî ahandî nîmîndî

30 Sisas ai God sowahîndî makusu ra nafuimbohünda hepünîfeimbi moatükunî afîndî ahambo süngururü-rundeimbi-yomondî hîmboahü ratüpurîmayu ra ro moai buk ndanambe munğu süürü papîrîhandî.

31 Nga ro ndanî hoafi nda süürü papîrîhamboanahî. Ro süürü papîmarîhandî nda Sisas ai Krais-ani asu Godîndî Nîmor-ani ranîmbo anîhondümbö-mbîrîhinda samboyahî süürü papîmarîhandî. Nga asu se ranahambo

anɨhondũmbɔ-arɨhindi ana, asu aboedi yangiri
nɨngombo hohoanɨmo ra ndahũmũndimboyei.

21

*Sisas ai sũngururũ-rundeimbi 7 ahamumbo
sowahi tũkũmefiyu*

¹ Asũkaiyu sũngunambo Sisas ai ahambo
sũngururũ-rundeimbi sowahi Taiberias kurɨhoe
puiarũhi ndahurai ndare tũkũmefiyu.

² Saimon Pita, Tomas, ndũri ahandi ŋgorũ
Didimus yahomo-rundeimbiyu, Natanier
Kenɨhũndi Gariri hiɨhũndiyu, Sebedindi nɨmorɨ
yimbuyafani, asu ŋgorũ yimbu ahambo
sũnguri-neandeimbiyafani ai manɨngomo.

³ Raniyu asu Saimon Pita ai ahandi
horombodidi ratũpurɨ asũkai semɨndimbo
hohoanɨmoyuhũ yahuya, “Ro ana andũri nambo
kini wowarɨmboanahi,” mehuamboemo. Asu ai
yahomoya, “Ro-amboani se-di bo ŋgefo
sefomboanefi,” mehomo. Raniyomo ai homo
houmbo, botambe mafareafundi. Nga rani
nɨmbɨnambo ai moai kini mam-amboani
hũrũhoundi, nga wani.

⁴ Hapoadũmbo siambe hũfi hamɨndi
forɨforɨyuambe, Sisas ai hoe kimi manũnguambo
asu ahambo sũngururũ-rundeimbi ai
Sisasimbeipoani mehomo.

⁵ Raniyu ai ahamumbo hoafi yupurũhi
yahuya, “Wandafi mamɨ, se moai kini
wakɨrũndimoyoa?” mehuamboemo. Asu ai
simborɨ hoafi yomondũhi yahomoya, “Wani,”
mehomondamboyu.

⁶ Asu ai hoafi+yupurühi yahuya, “Andüri ra naha se war+hondü warani bot ran+hundüni daboadundan-animbo, se kin+ bidifiri hoeindumboemo,” mehuamboemo. Asu ai andüri ra hoafi+mayu ranambe masafoarunda, kin+ afindi ranai andiri ra tüküme feyoa, him+ndimbo sisam+ndimarundi.

⁷ Sisas ahambo süngurüri-randeimbi wudi+yafandeimbi-mayu ranai Pitambo yahuya, “Pita, nindou ranana Sisas-ani,” mehunduamboyu. Asu Saimon Pita ai ni+mai ahandi ngi+sihari hoeari yimünd+hai mas+hendi ra hühire hin+ngire haya hi+moni pi+mayu.

⁸ Asu bidifiri ai botambe gudi sowana hafomo mburu, andüri ra kin+ kameih+ hüründümo. Asu ai gudi rani fik+m+ anguni safiyomopoani, nga 100 mitayo man+ngomo.

⁹ Gudiki+m+ hifomo tüküyafu hoeirundane, asu hai ranai gudiwami horowohüyo ranambe kin+ mam+ huru asu bret mam+ yangurü marandi.

¹⁰ Ran+yu Sisas ai hoafi+yupurühi yahuya, “Kin+ haponda wak+maründümo bidifiri ra sowandümo sifomo,” mehuamboemo.

¹¹ Ran+yu asu Saimon Pita ai botambe kefuai ni+marumbo, andüri ra gudiana hüramündi masüfu. Ran+yo asu andüri ranambe kin+ afindi boagiri-boagiri 153 pütapi+mayo. Kin+ ranai afindi+yosi, nga asu andüri ranai moai kiki+feyo.

¹² Ran+yu Sisas ai hoafi+yupurühi yahuya, “Se sifomo, kin+ sowasümo!” mehu. Nga asu moai nindou mam+ ai ahambo düdurirühi, ‘Se didiyafi?’ yahundo. Nga ai muṅguambo Adükar-ani yahomo fifirüwuri.

13 Raniyu Sisas ai süfu kinî ra yimbureapuri mbura asu bret ranamboani rasüŋgu-rasüŋgumareapuri.

14 Sisas ai hoŋguambe-ahindî tüküfi hayamboyu, asu ahambo süŋgururü-rundeimbi-yomondî hîmboahü ŋgîmîmbo tükümeŋfiyu.

Sisas ai Pitambo hoafîmayundo

15 Ai sowasümondühi nîmarîmomboemo, Sisas ai Saimon Pitambo yahuya, “Saimon, Sonîndî nîmorî, awi se nindou ndanahamumbo ŋgasüindowapurî hawambo, wambo se afîndî hohoanîmo-yafîndîrühî-yafîndîrî?” mehuamboyu. Asu Pita ai hoafîyundühi yahuya, “Yîni, Adükari, se fifîrowandî, ro sîhambo aboedî hohoanîmoayahanîni,” mehuamboyu. Asu Sisas ai hoafîyunduhü yahuya, “Se wandî sipsip weihoandî ranaheimbo sesî maŋguindandürî ndandî,” mehu.

16 Asükaiyu yimbumbore hoafîyunduhü yahuya, “Saimon Sonîndî nîmorî, se wambo anîhondü hohoanîmo-yafîndîrai wanîyo?” mehundowamboyu. Asu Saimon ai hoafîyunduhü yahuya, “Yîni, Adükari, se fifîrowandî ro sîhambo hohoanîmo-yahanîni,” mehundowamboyu. Asu Sisas ai hoafîyunduhü yahuya, “Se wandî sipsip weihoandî ranaheimbo sesî maŋguindandürî ndandî,” mehu.

17 Asükaiyu ŋgîmîmbore hoafîyunduhü yahuya, “Saimon, Sonîndî nîmorî, se wambo hohoanîmo-yafîndîrühî-yafi?” mehuamboyu.

Ranımboyu asu Saimon Pita ai ngusüfo afındı kümareandı Sisas ai ngımimbore hoafiyuhı, “Se wambo hohoanımo-yafındırühıyafı,” mehu ranımbo. Ranımboyu ai Sisasımbo yahuya, “Adükari, se munğu moatükunı fıfırıwamboanafı. Se fıfırowandı ro sıhambı hohoanımo-yahanını,” mehundowamboyu. Asu Sisas ai hoafiyunduhü yahuya, “Se wandı sipsip weihoandı ranaheimbo sesı manğındandürı ndandı.

¹⁸ Ro anıhondümboanahı hoafayahanını, se horombo hoarıfı nımbafambeyafı ret sıhafı hondü ra güdo hawa hıfı se hombo yifırımayafı ranı-sünğu yangırı mahahabodıfı. Nga sünğunambo se boagirıyafambe ana, sıhafı watınarı ra ngurındohoe fı hawa asu nındou nğorü ai sıhafı ret ra sıhambı güdeanını haya, se nahanınıyo hombo moei safanı nındou ranı sıhambı ndemündünını nğumbui,” mehu.

¹⁹ Sisas ranı hoafı yare hoafımayu ranahandı nımındı ra: Sünğunambo Pita ai Sisasındı ratüpürı ratüpürımayu ranımbo Godımbo ndürı adükari segodomböhünda yıfındümbui. Ai Pitambo hoafiyunduhü yahuya, “Se wambo sünğundandırı,” mehu.

Sisasımbo sünğürürı-randeımbı ahandı ngusüfoahündı

²⁰ Pita ai hıhırıfı hoeirirane, Sisas ahambo sünğürürı-randeımbı ngusüfoahündı-mayu ai ahafandı sünğu mahu. Nındou ranana horombo sowasümondühı nımarımombo Sisasındı hanğıfoanı nımarümbo hoafiyuhı, “Adükari,

nindou dɔdai sihambo hürütümbi-yomondi warihümandeanini?" mehu, aiyu ahandi süngu mahu.

²¹ Pita ai hoeiriri haya, Sisasimbo yahuya, "Adükari, nindou nda nüngufimboyua?" mehuamboyu.

²² Asu Sisas ai hoafiyunduhü yahuya, "Ai nünguanı ro asükainda tüküfembo sahehea hohoanimoayahı ana, asu ranı hohoanimo ra sihafıyo? Se wambo süngundandıri!" mehu.

²³ Ranıyo asu yafui hoafi ra nindou müngu ahei mbusümo tüküfeyowohü yahoya: 'Süngürüri-randeimbi ra ngiri yifındu,' meho. Nga Sisas ai moai hoafıyu, 'Ai ngiri yifındu' yahumboypuanı. Nga ai yahuya, 'Ai nünguanı ro asükainda tüküfembo sahehea hohoanımoyahı ana, asu ranı hohoanimo ra sihafıyo?' mehu.

²⁴ Süngürüri-randeimbi ranai-ani ndanı hoafi nda sürü papımarandı. Asu ro rarıhu fıfirıhundı ahandı hoafi anıhond-ane.

Bıdıfıranı hoafi

²⁵ Afındı moatükunı bıdıfıri Sisas ratüpurımayu ra engoro, nga moai müngu sürü papıyo. Nga asu nindou ai müngu moatükunı Sisas ratüpurımayu ra müngu hondü mamamı randühi paparandı ana, asu buk ranambe sürü ra afındı safı papındımböe. Asu ro hohoanımoyahı münguambo hıfı ngiri simongorındo.

Godꞏndꞏ Hoafi
The New Testament in the Angor language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Angor long Niugini

Copyright © 2001 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Angor

Contributor: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-07

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Mar 2026 from source files dated 12 Dec 2025
c500d379-d0cf-5c22-9613-91d7bcc63af3